

T. C.
I nci Ordu Komutanlığı Nezdindeki
2 Nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi
Selimiye - İstanbul

Selimiye - İstanbul
29 - Ocak - 1974

Kayıt No. : 974/2004
Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

TÜSTAV'a
Cevat Ercişli'nin
Bağışdır.

GEREKÇELİ HÜKÜM

(SABOTAJ VE İŞÇİ BİRLİĞİ DAVASINA AİT)

BAŞKAN : Top. Kd. Alb. İhsan HEPCOŞKUN (943-11)
DURUŞMA HAKİMİ : Hakim Kd. Bnb. Metin DEMİRKAYA (956-7)
ÜYE : Hakim Kd. Ütğm. Adnan ALTIN (966-4)

T.C.
1. NOĞI ORDU KOMUTANLIĞI NEZDİNDEKİ
2 NİMARALI SIKIYÖNETİM ASKERİ MAHKEMESİ
SEHİMİLE/İSTANBUL

29/1/1974

Kayıt No. 1974/2004
Esas No. 1974/4
Karar No. 1974/4

GEREKÇELİ HÜKÜM

Türk Milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeye görevli ve yetkili 1. Noğı Ordu Komutanlığı nezdindeki 2 numaralı sıkıyönetim askeri mahkemesi:

BASVURAN : Top.Alb.İhsan HEPCOSKUN (943-11)

ÜYE : Hakim Md.Bnb.Metin DEMİRKAYA (956-7)

ÜYE : Hakim Md.Ütğm.Adnan ALTIN (966-4)'dan müte-

şekkıl, iddia makamında As.Savcı-Hakim Bnb.Ülgen Sözer ve zabıt katibi Selahattin Güzeycan hazır oldukları halde sabotaj ve işçi birliğı davası sanıkları hakkında yapılan duruşmada aşağıda yazılan hükme varılmıştır.

SABOTAJ DAVASI:

S U Ç : 1- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını tebdil veya tağıir veya ilğaya cebren sebebiş etmek,

2- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamının veya bir kısmının tebdil veya tağıir veya ilğasına cebren sebebişte bulunmak suçuna feran iştirak etmek,

3- Sosyal bir sınıfın diğeri sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmağı veya memleket içinde müesses-iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyyete girmek,

SANIKLAR

1- HİLMİ TASDEMİR, Kadir oğılu, 1934 D.ln, Eskişehir merkez ilçesi eski bağlar Mah.nüfusuna kayıtlı, Kadıköy Fikirtepe-Londra Cad.Sen-Sok.No.30 da mükim, Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Model atölyesinde işçi.

2- ZEMİ ORDU, Ali oğılu, 1944 D.ln, Çankırı merkez ilçesi Korgun bucağı dikenli köyü nüfusuna mukayyet, Çeliktepe Emniyet Cad. Özcan Ap.No.1 de mükim, Haliç Tersanesi Makine atölyesinde işçi.

3--HAMİT KAHYA, Osman oğılu, 1944 D.ln, Görele ilçesi Mentese köyü nüfusuna mukayyet. Bekirköy Sıfırı köyü Söğütü çesme Mah. Atatürk Cad.İbrahim Sok.No.11 de mükim, Haliç Tersanesi malzeme planlama servisinde işçi.

4- MUSTAFA ERDEMİR, Mehmet oğılu, 1943 D.ln, Fatih ilçesi Şehrinin bucağı Velede Karabas Mah.Barınççı Apt Sok.nüfusuna mukayyet, Yedikule İlyasbey Cad.No.52 de mükim, Haliç Tersanesi Tersanesinde işçi,

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

TÜSTAV'a
Cevat Ercişli'nin
Bağışidir.

5- ERGUN SARAÇ, Ra'f oğlu, 1942 D.lu, Mısır merkez bucağı minare Mah.nüfusuna mukayyet, Aksaray Horhor Mah.Karadeniz Çay evi üstü kat 4 de mukim, Kartal korniş fabrikasında katip ve atölye müdürü.

6- HASAN SABRİ KISAR, Abdullah oğlu, 1948 D.lu, Çorum İskilip ilçesi merkez bucağı Tepe Mah.nüfusuna mukayyet, Pangaltı Dolapdere Cad.Emek Ap.132/7 de mukim, İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesinde öğrenci.

7- LEVENT YILMAZ, Mustafa oğlu, 1948 D.lu, Pazar ilçesi Hemsin bucağı Nurluca köyü nüfusuna kayıtlı, Esentepe Emekli Subay evleri 15.Blok No.4 de mukim, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde öğrenci.

8- MEHMET YASAR YILMAZ, Ahmet oğlu, 1945 D.lu, Tufanbeyli ilçesi Bozgüneş köyü nüfusuna kayıtlı, St.İ. Öğrenci yurdunda mukim, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat fakültesinde öğrenci.

9- ALİ EKBER KARAGÖZ, İsa oğlu, 1949 D.lu, Erzincan Merkez ilçesi Uçkonak köyü nüfusuna kayıtlı, St.İ. Kustepe-1 no'1 yol No.98 de mukim, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi mezunu.

10- OSMAN KİPER, Ali oğlu, 1945 D.lu, Afyon Fakıpaşa Mah.nüfusuna kayıtlı, Kadıköy Fikirtepe Nah'tbey Sok.Melet Ap.D.15 de mukim, avukat.

11- YÜCEL YAMAN, Osman oğlu, 1946 D.lu, Çorum Sungurlu ilçesi merkez bucağı Sunguroğlu Mah.nüfusuna kayıtlı, Bakırköy Bahçelievler İskender Fahrrettin Sok.No.7/1 de mukim, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde öğrenci.

12- AVNİ DENİZ, Ömer Lütfü oğlu, 1950 D.lu, Alasehir ilçesi Karaağaç Mah.nüfusuna kayıtlı, Fatih Hırkaı Serif Cad.Sürre Emni Sok.No.17 de mukim, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde öğrenci.

13- FEYZULLAH RİGALİ, Mehmet oğlu, 1926 D.lu, Beyoğlu Galata Bucağı Karabağ Mah.nüfusuna kayıtlı, Vasiyapaşa Hacıhüsrev Mah.İplikçi Fırın Sok.No.42 de mukim, Halıç Tersanesi Elektrik atölyesinde işçi.

14- CEVAT ZAMANOĞLU, Hızır oğlu, 1944 D.lu, Rize Derepa-zarı bucağı Sandıkta köyü nüfusuna kayıtlı, Halıç Fener Camii çeşme yekusu Set üstü No.46 da mukim, Halıç Tersanesi Malzeme planlara bürosunda plantör, Vatan Mimarlık Mühendislik Okulu öğrencisi,

15- İRFAN MEHME, Mehmet Sevki oğlu, 1943 D.lu, Rize İyidere Bucağı Yapraklar Mah.nüfusuna kayıtlı, Kuzguncuk İcadiye Mah.Meydan Sok.No.25 de mukim, Işık Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu İnşaat Fakültesi öğrencisi, Halıç Tersanesinde tesfiyecisi.

ESAS no. : 974/4

KARAR No.: 974/4

16- KEMAL İREN, mevlut oğlu, 1931 D.lu, Erzincan İliç kazası Armudan bucağı nüfusuna kayıtlı, Harbiye Cumhuriyet Cad. 271/A da mukim, Haliç Tersanesi Makine atölyesinde işçi.

17- AHMET ERGUN CAVULDAY, Ali Rıza oğlu, 1940 D.lu, Çanak-kale-Biğa ilçesi Camiikebir Mah.nüfusuna kayıtlı, Üsküdar Deniz stesi Mustafa Pehlivan Sok.No.17 de mukim, Haliç Tersanesinde elektrikçi işçi.

18- MAHMUT MERİH KAVUŞUOĞLU, Salih Zihni oğlu, 1945 D.lu Eminönü Küçükpazar Bucağı Hoca Hayrettin Mah.Mektep Sok.nüfusuna kayıtlı, Beşiktaş Yıldız Eğri Çınar Sok.Yıldıztepe Ap.No.42/4 de mukim, Haliç Tersanesinde elektrikçi işçi, Yıldız Devlet Mühendislik Mimarlık Yüksek Okulu öğrencisi.

19- HÜSEYİN ESAT YARAR, Ahmet Hüfat oğlu, 1944 D.lu, Vadi-köy Rasimpasa Mah.Celal Muhtar Sok.nüfusuna kayıtlı, Ankara Sıh-hiye Toros Sok.Bozkaya Ap.37/19 da mukim, İstanbul Teknik Üniver-sitesi mezunu, Mimar ve İskan Bakanlığı Deprem Araştırma Ensti-tüsü Başkanlığında uzman.

20- MEHMET ALTUN, Ahmet Baki oğlu, 1948 D.lu, Gerede İl-çesi Sevililer Mah.nüfusuna kayıtlı, İstanbul Vocamustafapasa Cad. 305/2 de mukim, Makine Mühendisi.

21- NURİ YAZICI, Halil oğlu, 1933 D.lu, Hıze Çayeli Maden köyü nüfusuna kayıtlı, Akşam Vatan Cad.Zümrüt Sok.Ömay Ap.da mukim, İstanbul Barosu avukatlarından.

22- ABDULVAHAP MUTLUGÜN, Mustafa oğlu, 1939 D.lu, Malat-ya Arapkir ilçesi çarşı mah.nüfusuna kayıtlı, Suadiye Çınar Dibi Nober Sok.No.8/9 da mukim, İstanbul barosu avukatlarından.

İDDİA VE-TALEP: İstanbul'un Fikirtepe semtinde oturan Haliç ter-sanesi işçilerinden Hilmi Tasdemir'in aynı semtte arzuhalçilik yapan ve kendisi ile aynı fikir paralelinde bulunan Ergun Saraç-la 1968 yılı sonlarında tanışmaları, daha sonra aralarındaki samimiyetin ilerlemesi üzerine Ergun Saraç'ın İzmir'de iken tanı-dığı Fikri Arslan'ın İrfan Tan'ı Hilmi Tasdemir ile 1969 senesi içerisinde tanışması üzerine adı geçen şahıslar arasındaki sa-mimiyetin ilerlediği, sol çevreden bazı kişilerle birlikte muhtelif yer ve içki masalarında zaman zaman toplanarak işçi sınıfı ve sorunlarından söz ettikleri, 1970 yılı başında Hilmi Tasdemir'in iş kazası geçirmesi üzerine Hilmi'nin işveren altyesinde açtığı davayı takip etmesi için İrfan Tan'ın bu defa Hilmi Tasdemir'i avukat Ünal Ererdal ile tanıştırdığı, mezkur avukatın Hilmi'ye tersane içinde Diske bağlı devrimci bir sendika kurmasını telkin etmesi ve bu yolda gerekli yardımı vaad etmesiyle sendika kurul-ması için avukat Ünal Ererdal'ın yazıhanesinde ve Eminönü Halk evinde yürütülen toplantı ve çalışmalar sonucu 2/6/1970 günü "Tür-kiye Tersane ve Çeki Yerleri Sendikası" veya kısa adıyla Tersane

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

İs Sendikasının kurulduğu, hazırlanan sendika tüzüğü'nün kurucular tarafından imzalanarak Hilmi Tasdemir'in sendika başkanlığına, Hamit Kahya'nın ise Genel Sekreterliğe seçildikleri, sendikanın ilk merkezi olan görev Karaköy Velialemdar handaki bir odaya gerek daha sonra sendika merkezi olarak tenzip edilen Kasımpasadaki F112 düğün salonunun üstündeki yerde yapılan sendika toplantılarına Halit Tersanesinde işçi olarak çalışan sendika üyesi Hilmi Tasdemir, Zeki Ordu, Hamit Kahya, Mustafa Erdemir, Feyzullah Bigalı, Cevat Zamanoğlu, İrfan Mete, Kemal İren, Ergun Cavuldak, Merih Kavukçuoğlu, bunlar dışında fakülte talebesi Hasan Sabri Kısar, Yücel Yaman, Levent Yılmaz, Avni Deniz, Yük.Müh.Ali Ekber Karagöz, Esat Yarar ve Mehmet Altun ile Ergun Saraç'ın zaman-zaman katıldıkları, yapılan bu toplantılarda işçilere Marksist, Leninist bilince vermek yolunda çaba gösterildiği, işçiler dışındaki sanıklar tarafından işçilere okumaları için bu yolda eserler verildiği, işçilerin toplu halde devrimci eserlerin oynandığı tiyatrolara götürüldüğü, işçilerin patronlar ve ağalar tarafından sömürünün lüzumlu olduğu, netice olarak işçi köylü iktidarının kurulması zımında işçilerin eylemlere geçmelerinin zaruri bulunduğu hatırlanarak Marksist-Leninist bilince sahip kin ve hasetle beslenmiş ve parayla aldatılmış bir sabotaj ekibinin kurulduğu; Kültür Sarayı Sabotajı: Sendika merkezi Karaköy Velialemdar handasından sonra Ergun Saraç'ın sık sık buraya gelerek Hilmi Tasdemir ile temas kurduğu, Doğu Devrimci Kültür Ocakları ile işçiler arasında bulunduğundan bu kanaldan sendikaya kırtasiye temin ettiği, sendika başkanı Hilmi'nin eyleme geçmek için Ergun'dan para tedarik ettiği, 1970 senesi Kasım ayında Ergun Saraç'ın sanıklardan Osman Kiper'le temas kurarak gerekli paranın bulunması için çalışmaları, bu arada Hilmi Tasdemir, Ergun Saraç ve Osman Kiper'in zaman zaman buluşarak Kültür Sarayı sabotaj olayını konuşup planladıkları, Hilmi'nin bu iş için 400.000 lira civarında para istediği; Hilmi Tasdemir tarafından eyleme katılacak olan şahısların tespiti'nden sonra 21 Kasım 1970 Cumartesi günü öğleden sonra sendika merkezinde bir toplantı yapıldığı, bu toplantıya Hamit-Kahya, Kemal İren, Ergun Cavuldak, Feyzullah Bigalı, Mustafa Erdemir, Merih Kavukçuoğlu, İrfan Mete, Cevat Zamanoğlu, Ergun Saraç, Hasan Sabri Kısar, Ali Ekber Karagöz, Levent-Yılmaz, Zeki Ordu, Mehmet Altun, Yasar Yılmaz ve Hilmi Tasdemir'in katıldıkları, böylece bu toplantıda yapılacak sabotajın detaylı olarak planlandığı, lesinde buluşup beraberce sendika merkezine gittikleri, Osman Kiper'in İrfan Solmaz'dan temin ettiği parayı Ergun Saraç'ın aldığı, adı geçen sanığın gazete kağıdına sarılı para paketini sendika

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

merkezinde Hilmi'nin masasına bıraktığı, bundan sonra sanıklar arasında paranın taksiri için ikinci bir toplantı yapılarak bu paradan Ali-Ekber Karagöz, Levent Yılmaz, Hasan Sabri Kısar'ın 40.000'er bin, üç işçinin 20'er bin, Feyzullah Bigalı'nın 15.000, Ergun Saraç'ın 55.000, diğer eyleme karışanların da 20'er bin lira aldıkları;

Sabotajın yapılması kararlaştırılan 27.Kasım.1970 günü - - aksamı Levent Yılmaz ve Ali Ekber Karagöz tarafından temin edilmiş bulunan temsil-biletleriyle Ali Ekber ile Hasan Sabri'nin seyirci gibi içeriye girdikleri, Ergun Cavuldak'ı ise, Levent Yılmaz'ın kültür sarayına soktuğu ve elektrik tablolarının bulunduğu yere götürdüğü, Merih Kavukçuoğlu, Kemal İren ve Yasar Yılmaz'ın keza içeriye girdikleri, gözetleme görevi alan diğer sanıkların da saat 20.00 de yerlerini aldıkları, Ergun Saraç'ın yangın çıkartıcı maddeyi temin ederek 27.Kasım.1970 günü aksamı Hamit Kahya, Zeki Ordu ve Mustafa Erdemir'e ulaştırdığı, adı geçen bu sanıkların da mezkur paket kültür sarayına götürerek Hilmi Tasdemir'e verdikleri, temsil başladıktan sonra Levent Yılmaz'ın, Ergun Cavuldak'ı elektrik tablolarının bulunduğu odaya götürüp yangın başladı-haberini verildiğinde kısa devre yapmasını söylediği, bunun üzerine Ergun'un kolonun bağlantı uçlarını yanında getirdiği kablunun açık uçlarına temas ettirerek kontak yapmasını sağlamak için hazırlık yapıp yangın başlangıcı haberini beklediği, aynı zamanda Merih Kavukçuoğlu'nun, Yasar Yılmaz'ın talimatıyla aynı odada bulunan diğer tablodaki sigortaları çıkartarak sigortalar için giren iki hattı birbirine kablo ile bağladığı ve lama denen sigortalara cereyan veren yerden iki kablo bağlayarak dışarıya çıkarttığı, Yasar Yılmaz'ın verdiği mahiyeti tesbit edilemeyen kutuyu elektrik tablosunun arkasındaki boşluğa yerleştirdiği ve böylece sigorta devresi tamamlanarak cereyanın direk geçmesini sağladığı, diğer taraftan Hilmi Tasdemir'in yangın çıkartıcı maddeyi sahne arkasında yangın çıkartmakla görevli Hasan Sabri Kısar, Ali Ekber Karagöz ve Levent Yılmaz'a verdiği, netice olarak oynanmakta olan Cadı Kazanı temsilinin 3.ncü perdesi başladığı sırada saat 22.46 da sahnenin sofite kısmında yangının adı geçen sanıklar tarafından başlatıldığı, bu sanıkların bilahere elektrikçi olan sanıkların çalıştığı odaya gelerek yangının başladığını haber verdikleri ve kısax devre bakımından gerekli işlemin yapıldığı, bu arada Kemal İren'in de bir dolap içerisinde bulunan yangın söndürme cihazlarını işlemez hale getirdiği ve böylece kültür sarayı yangınının muvafakiyetle sonuçlandırıldığı, bu sırada ise Feyzullah Bigalı, Cevat Zamanoğlu ve İrfan Mete'nin kültür sarayı önünde gözcülük vazifesi yaptıkları,

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

Marmara Gemisi sabotajı: 1971 yazında Kemal Zeki Demirtürk vasiyetiyle Avni Deniz ile Hilmi Tasdemir'in Fikirtepe'deki Hilmi'nin evinde tanıştırılması üzerine Avni'nin Hilmi'ye tersane içinde T.H.V.C. ye bağlı işçilerden oluşan hücreler kurulmasını teklif ettiği, neticede tersanede Hilmi Tasdemir'in başkanlığında Cevat Zamanoğlu, Feyzullah Bigalı ve Zeki Ordu tarafından oluşan bir hücre kurulduğu, bilahere Avni Deniz'in 1971 yılı sonbaharında avukat Abdulvahap Mutlugün ve avukat Nuri Yazıcı ile tanışarak her türlü sabotajı yapabilecek bir ekiple temas kurduğunu söylediği, bunun üzerine iki avukatın dış hatlarda çalışan bir gemiye sabotaj yapılmasını Avni Deniz'e empoze ederek Hilmi Tasdemir'in bu iş için ne kadar para istediği hususunu ve bu yolda çalışmaların yapılmasını Avni Deniz'e söyledikleri, 1972 senesi Şubat ayı içerisinde bir gün Avni Deniz'in Kasımpasa'daki Tersane İş Sendikası merkezine giderek orada bulunan Hilmi Tasdemir, Cevat Zamanoğlu, Hamit Kahya, Zeki Ordu, Feyzullah Bigalı, Ergun Cavuldak ve Merih Kavukçuoğlu'na hitaben kültür sarayına sabotaj yaptıklarından haberi olduğunu ve bu sabotajda yaptıklarının lüzumunu tehditkar bir tavırla söylediği, Avni Deniz'in sendika merkezinden ayrılmasından sonra yukarıda adı geçen mezkur sanıklarca sabotajın kararlaştırıldığı, iki gün sonra Avni Deniz'in Hilmi'nin evinde ziyaret ederek sabotajı kabul edip etmediklerini sorduğu ve olumlu cevap alınca da durumu Abdulvahap Mutlugün ile Nuri Yazıcı'ya bildirdiği, bu iki avukatın Avni'ye sabotaj için gerekli pazarlığı yapmasını söylemeleri üzerine Avni Deniz'in Hilmi Tasdemir ile sabotaj hususunda 465.000 lîra karşılığı anlaştıkları ve 15.000 lîra kaporayı Abdulvahap Mutlugün ve Nuri Yazıcı'nın yazıhanesinde kendilerinden alan Avni'nin, Nuri ile birlikte bir taksit ile Şişane'deki Sarı Madamın kahvesine gelerek Hilmi'ye teslim ettikleri, paranın geri kalan kısmının yani 450.000 lîranın iki gün sonra Karaköy geçidinde Abdulvahap Mutlugün, Nuri Yazıcı ve Avni Deniz tarafından getirilerek Hilmi Tasdemir'e teslim edildiği, para alındıktan sonra Hilmi'nin 1972 senesi Şubat ortalarında sendikada Hamit Kahya, Mustafa Erdemir, Zeki Ordu ile toplantı yapıp Marmara gemisine yangın çıkartmak suretiyle sabotaj yapılacağını söylediği ve bundan bir gece sonra yapılan toplantıya yukarıdaki şahısların dışında Ergun Cavuldak, Merih Kavukçuoğlu, Feyzullah Bigalı, Cevat Zamanoğlu, Kemal İren ve İrfan Mete'nin de katılımıyla 4.Mart.1972 günü gecesini gerçekleştirilmesinin planlandığı, buna göre Ergun ve Merih'in geminin elektrik tesisatı üzerinde sabotaj yapılacağı gün gerekli bozmayı yapmaları, Feyzullah Bigalı, Cevat Zamanoğlu, İrfan Mete ve Hilmi Tasdemir'in tersane giriş kapısında gözcülük etmelerinin karar altına alındığı, 4.Mart.1972 günü sabahı Ergun Cavuldak'ın, Merih ile beraber saat 12.00-13.00 sularında Marmara gemisine gelerek geminin kış

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

tarafındaki D güvertesi'nin sigorta tablosunun bulunduğu yere gidip Merih Kavukçuoğlu'nun sigortaların gücünü arttırdığı ve Ergun Cavuldak'ın da aynı bölümden alarm sistemini çalışmaz duruma getirdiği, bir ihtimale göre Zeki Ordu, Hamit Kahya ve Mustafa Erdemir'in marmara gemisinde çalışan Sabri Ozanlar ismindeki kamartu tersaneden çıkarıp çiçek pasajına götürerek sarhoş ettikten sonra bilahere tersaneye getirip bu şahsı oradaki bekçiye yatağına yatıracaklarını söyleyip böylece gemiye girdikleri, diğer bir ihtimale göre Zeki Ordu, Hamit Kahya ve Mustafa Erdemir'in o günü mesai'den sonra ~~xxxxxx~~ (sıfırdan) dışarıya çıkarak tersanede kaldıkları ve marmara gemisinin rıhtımda bulunduğu yerin karşısına isabet eden motorcu ve atölye ustabasılarının soyundukları kısmı geçerek gizlendikleri ve bu ihtimalin daha kuvvetli bulunduğu, netice olarak bu üç şahsın mazotlu üstüptülerle geminin D güvertesi kısmına giderek yeterli kadar mazotlu üstüptülerle etrafa serptikten sonra ateşledikleri ve böylece Marmara gemisinin yanmasına sebebiyet verdikleri; olay sırasında ise Hilmi Tasdemir, Cevat Zamanoğlu ve Feyzullah Bigalı'nın Şişhane kapısında gözcülük yaptıkları, ancak İrfan Mete'nin evelden kararlaştırıldığı halde buraya gözcü olarak gelmediği, olaydan sonra kaporayla birlikte avukat Abdulvahap Mutlugün ve Murat Yazıcı'dan, Avni Deniz-kanalı ile alınan cem'an 465.000 liranın sanıklar arasında Hamit Kahya, Zeki Ordu'nun 75 ser bin, Mustafa Erdemir'in kaporadan arta kalan para ile birlikte 85.000, Feyzullah Bigalı, İrfan Mete, Cevat Zamanoğlu'nun 45 ser bin, Kemal İren, Merih Kavukçuoğlu'nun 20 ser bin, Ergun Cavuldak'ın 10.000 ve Hilmi Tasdemir'in de 45.000 lira almak suretiyle paylaşıldığı;

Eminözü arabalı vapuru sabotajı: 1972 yılı Mayıs ayında Ergun Saraç'ın adresinin Hilmi Tasdemir'den aldığı Esat Yarar'ı Ankara'da bularak evinde 4 gün misafir kaldığı, bu arada Yücel Yaman'a da keza Ankara'da rastladığı, daha sonra Ergun'un İstanbul'a gelerek burada eskiden çalışmış olduğu bir fabrikaya girdiği ve İstanbul'da bir gün Yücel Yaman ile bir lokantada buluştuklarının da Yücel'in Ergun'a Türkiye'de sömürü ve faşizmin eskiye nazaran daha arttığını, devlet otoritesini zayıflatmak, küçük düşürmek devrimci kişiler olarak yapacakları eylemlerle devleti maas veremeyecek duruma getirmek için yeni eylemlere ihtiyacı bulunduğunu; bu açıdan Hilmi Tasdemir ile temas kurmasını; yapılacak eylem için para tedarik edebileceğini söylemesi üzerine bu konuşmayı Ergun'un, Hilmi'ye naklettiği, Hilmi Tasdemir'in gerekli para bulunduğu takdirde bu işin elindeki militan kadro ile yapabileceğini Ergun'a bildirdiği, bu konuşmanın Yücel Yaman'a nakledilmesi üzerine bu üç sanık arasında Halic Tersanesindeki bir geminin batırılmasının kararlaştırıldığı, bu eylemin tahakkuku için 1972 senesi Haziran'ın da Hilmi'nin talebiyle Zeki Ordu, Hamit Kahya ve Mustafa Erdemir'in aksam

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

Kasımpasa'daki sendika merkezinde toplandıklarında Hilmi'nin bir görev daha aldığını, sabotajın yine tersane içinde yapılacağını ve bu fişten de çok para alınacağını söyleyip bundan bir kaç gün sonra yine aynı sanıkların iştirakiyle yapılan ikinci toplantıda Hilmi-Taşdemir'in sabotajın Haliç Tersanesinde havuz kapaklarından birisi üzerinde yapılacağını söyleyerek Hamit Kahya'yı Cami altı tersanesinden Haliç tersanesine gelecek gemi olup olmadığını öğrenmesi zımında görevlendirildiği, bunun üzerine Hamit Kahya'nın Safra köyü münübüsünde Cami altı tersanesinde çalışan Ahmet-Tuncer'e rastladığında bu şahıstan Eminönü arabalı vapurunun bir hafta sonra Haliç tersanesine havuzlanmak için geleceğini öğrendiği ve bu malumat karşılığı Hamit'in, Ahmet-Tuncer'e sıkıntıda mısın diyerek 2.000 Lira verdiği, bunun üzerine Hilmi Taşdemir, Zeki Ordu, Mustafa Erdemir, Hamit Kahya, Feyzullah Bigalı, Merih Kavukçuoğlu, Ergun Cavuldak, Kemal İren ve İrfan Mete'nin katılımıyla yapılan toplantıda sabotaj planının görüşülerek tartışıldığı, kararlaştırıldığına göre Eminönü arabalı vapurunun bulunduğu havuz kapağının-bombalanması suretiyle vapurun batmasının sağlanacağı, bunun için de Zeki Ordu ve Mustafa Erdemir'in gececi kalmaları, Hilmi Taşdemir'in bombayı temin etmesi, Zeki Ordu'nun bombayı saklaması, diğer üçü sanıkların gözcülük yapmaları, eylemin Zeki Ordu veya Mustafa Erdemir'in gececi kalmalarını temin edebilecekleri gece gerçekleştirilmesinin karar altına alındığı, neticede Ergun Saraç'ın 22.Haziran.1972 günü saat 11.00 sıralarında İstanbul Adliye koridoruna yanında siyah bir çanta taşıyan ve kimliği tesbit edilemeyen bir şahısla birlikte gelerek bu şahsın çantasından çıkarttığı gazete kağıdına paketlenmiş parayı Ergun'a verdiği, daha sonra paranın Ergun tarafından Hilmi Taşdemir'e teslim edildiği, sonuç olarak bu fiş için verilmiş bulunan 300.000 Liranın 50 ser bin Lirasını Hamit Kahya, Mustafa Erdemir, Zeki Ordu'nun, 30.000 Lirasını Hilmi Taşdemir'in, 20 ser bin Lirasını Kemal İren, Merih Kavukçuoğlu, Cevat Zamanoğlu, İrfan Mete, Feyzullah Bigalı ve Ergun Cavuldak'ın aldıkları, Eminönü arabalı vapuru 23.Haziran.1972 günü Haliç tersanesi 1 nolu havuzunda kızığa konulduktan sonra Ergun Saraç'ın su altında patlayan miknatıslı saatli bombayı temin ederek 27.Haziran.1972 günü saat 17.30 sıralarında bombayı tersane kapısında Zeki Orduya teslim ettiği, Hilmi'nin direktifi üzerine o gün Hamit Kahya ve Mustafa Erdemir'in mesaiye kaldıkları keza Zeki Ordu'nun ise gececi kaldığı, yine Hilmi'nin direktifi üzerine Merih Kavukçuoğlu'nun mezkur vapura geçerek geminin alçak kısımlarında bulunan teknik-emniyet lambalarının duy ve klemenslerini gevsettiği, 27.Haziran.1972 günü tersanede mesainin bitmesini müteakip Hamit Kahya, Mustafa Erdemir ve Zeki Ordu'nun bombayı alarak 1 nolu

Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

havuz kapağının bulunduğu mahalle gittikleri, Zeki-Ordu'nun etrafı kontrol ederken Hamit ile Mustafa'nın naylon tpe bağlı bombayı havuz kapağının kenarından denize sarkıtarak tpe'nin ucunu kenardaki demir halkaya bağladıkları ve tersanede gececi kalan Zeki'nin saat 24.00 sıralarında naylon tpe-demir halkadan çözerek bombayı havuz kapağının ortasına getirdiği, neticede aynı gece saat 03.00 sıralarında bombanın patlaması sonucu havuz kapağının yukarıya fırladığı, havuzun aniden su alması nedeniyle Eminönü arabalı vapuru ve 56 nolu deniz motorunun battıkları;

Kastamonu silebi sabotajı: Bir gün tersane te sendikasının Kasım-pasa'daki merkezinde Yasar Yılmaz'ın, Kemal İren'e nerede çalıştığını sorduğunda Kemal'in Kastamonu silebinde çalışıyorum demesi üzerine Yasar'ın kendisine bu silepte yangın çıkaracaksın dediği, Kemal İren'in mümanaatı karşısında bu defa gerek Ali-Ekber Karagöz ve gerek Yasar Yılmaz'ın Kemal'i tehdit ettikleri ve hatta bu arada Yasar'ın Kemal'i çenesinin altından ustura ile yaralamış olduğu neticede Yasar Yılmaz tarafından Kemal İren'e kaynak ustası Kenan adındaki şahsın gönderildiği, Kemal İren'in kaynakçı olan bu şahsa geminin kış üstünde dümen rotalarının-geçtiği bordoda 25 cm.karelik bir alanı kaynakla kesmesini istediği, ancak kaynakçı Kenan'ın bu saçın altından elektrik kabloları geçiyor; yangın çıkabilir deyince Kemal İren'in hiç bir şey olmaz; mesuliyet bana aittir dediği, neticede 22.Tyül.1971 günü belirtilen yer kaynakla kesildiğinde elektrik kablolarının tutuşarak tahta kaplamaların yanmaya başladığı ve böylece yangının çıkması oldu;

İddiasıyla sanık Hilmi Tasdeğer, Zeki Ordu, Hamit Wahya, Mustafa Erdemir, Ergün Saraç, Hasan Sabır Kısar, Levent Yılmaz, Yasar Yılmaz, Ali Ekber Karagöz, Osman Kiper, Yücel Yaman, Avni Deniz, Kemal İren, Ergün Cavuldak, Merih Kavulçuoğlu, Nuri Yazıcı ve Abdulvahap Mutlugin hakkında: Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamını veya bir kısmını tebdil veya tağyir veya ilgaya cebren tesebbüs etmek suçundan T.C.K.nun 146/1 nci maddesi gereğince tecziye talebiyle;

Sanık Feyzullah Bigalı, Cevat Zeranoğlu, İrfan Mete hakkında: Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının tamamının veya bir kısmının tebdil veya tağyir veya ilgana cebren tesebbüste bulunmak suçuna ferahistarak etmekten T.C.K.nun 146/3, 173/3, 31 ve 33 ncu maddeleri gereğince tecziye talebiyle;

Sanık Esat Yarar ve Mehmet Altun hakkında sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümü tesissetmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyete girmek suçundan-T.C.K.nun 141/5, 31 ve 33 ncu maddeleri gereğince tecziye talebiyle Sıkıyönetim Askeri

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

Savcılığının 973/4 sayı, 973/53 Esas, 973/14 karar sayılı ve 9/2/1973 günlü idd' anamesiyle dava açılmıştır.

S O R G U L A R :

Sanıkların emniyet, Askeri Savcılık, tutuklama mahkemesi ve duruşmadaki sorgularına özetle değinildiğinde:

Hilmi Taş 9 nolu klasörün 11 sıra numarasındaki 16/8/1972 tarihli emniyetçe alınmış ifadesinde; kültür sarayına diğer sanıklarla birlikte örgüt çabartarak suretle sabotaj yaptıklarını ve bunun karşılığında 20.000 lira aldığını, Marmara yolcu gemisine yine yangın çıkarmak suretiyle sabotaj yapıp karşılığında 45.000 lira aldığını, Eminönü arabalı vapurunun Halıç tersanesi 1 nolu havuz-kapağına bomba koyarak sabotaj yaptıklarını, karşılığında hissesine 30.000 lira düştüğünü beyanla isnat olunan fiiller hakkında açık ikrarda bulunmuş;

10 nolu klasörün 5 dizisindeki Askeri Savcılıkça alınmış 16/8/1972 tarihli yani aynı gün alınmış bulunan ifadesinde de bu yolda beyanda bulunarak yine suçunu ikrar etmiş;

7 nolu klasörün 23 dizisindeki aynı gün tutuklama mahkemesinde alınan sorgusunda gerek emniyet ve gerek Savcılık ifadelerinin doğru olduğunu söylemiş;

Duruşmada yapılan sorgusunda ise (Duruşma-zaptı 5-6-7-8) isnat olunan suçları külliyen inkar ederek ne kendisinin nede diğer sanıkların kültür sarayının yanması, Marmara gemisinin yanarak batması, Eminönü arabalı vapurunun batması ve Kastamonu silebinde yangın-çıkması olayı ile herhangi bir ilgilerinin bulunmadığını söylemiş, sorgusuna ek mahkemeye ibraz edip kendisi tarafından okunan-16 sayfalık 19/3/1973 günlü dilekçesinde de ezcümle; 31/7/1972 tarihinde tersaneye gelen 3 kişi tarafından alınarak önce 1 ncü sübeye götürüldüğünü, aradan yarım saat kadar geçtikten sonra bu defa 2 kişisinin kendisini alarak bir arabaya bindirip Vadiköy-Eminyet Anırlığına götürdüklerini, oradan bir minübüse bindirildiğini, arabada siyah bir bezle gözlerinin bağlanarak bilmediği bir istikamete hareket ettiklerini, bilahere bir binaya getirdiklerini, konusmalarından 3 ile 4 kişi tahmin ettiği şahıslardan birinin burası Contr-Gerilla örgütüdür, kültür sarayı, Marmara gemisi ve Eminönü arabalı vapuru sabotajlarını nasıl yaptığını anlat dediğini, kendisinin ben vatan hainimiyim, bu söylediklerimi yapayım. Bu olaylarla uzaktan, yakından hiç bir alakam yoktur dediğinde kendisine bahsettiği şüphencelerin yapıldığını, ertesi sabah odaya zincir sakırtılarından, birisini getirdiklerini anladığını, sesinden bu şahsın Mustafa Erdemir olduğuna muttali olduğunu, Mustafa'ya, sana parayı kim verdi, kaç lira verdi diye sorduklarını, Mustafa'nın parayı bana Hilmi verdi, birinci defa 5.000, ikinci defa 1.000 lira olmak üzere 6.000 liraya Sarı Madamın kahvesinde aldım demesi

Esas No. : 974/4

Karar No. : 974/4

üzerine kendisinin yalan söylüyorsun diye-bağırıldığını, bunun üzerine yeniden iskenceye başvurduklarını, bu şekilde günlerin birbirini takip ettiğini, ve-bir gün yapılanlara tahammül edemeyerek hepsini ben yaptım dediklerini, bu sefer anlat dediklerinde kafası dağınık olup bu sebeple bir gün izin istediğini, gece kültür sarayı yangını hakkında o zamanki gazete havadislerini hatırlayarak kafasında bir senaryo hazırladığını, ertesi sabah gözleri bağlı olarak tekrar iskence odasına aldıklarını, kültür sarayını nasıl yaktınız anlat bakalım dediklerinde elektrik kontağı vasıtasıyla sahne perdelerini tutuşturduklarını, sorgu yapanın yangın hızlandırıcı madde kullanmışsınız, çünkü yangın hızla büyütüle dediklerinde, evet kullandık dediklerini, kültür sarayının için bilmediğinden sorgu yapanları ikna edebilmek maksadıyla kendisinin olay anında gözcü olduğunu söylediğini, kimlerle yaptınız sualine karşı da elektrikten anlayan Ergün Cavuldak ve Merih Kavukçuoğlu'nun isimini verdiğini, daha sonra Mustafa Erdemir, Hamit Wahya, Zeki Ordu'yu yanına getirdiklerinde onlarada aynı soruların sorulduğunu, onlarında sorulara karşı sendika üyelerinden hatırlarıs oldukları isimleri söylediklerini, bu meyanda kendisine tanıdığı bazı isimlerin verildiğini, öğrencilerden kimler vardı sorusuna karşılık o anda aklına gelen Ali Ekber Karagöz, Levent Yılmaz ve Hasan Sabri Kısar'ın isimlerini verdiğini, kimlerin nerelerde-görev aldığı sorusuna karşı da isimlerini verdiğit şahısları içerte ye girenler, gözcü olanlar, yanıcı maddeyi getirenler şeklinde guruplara ayırdığını, bu defa bu iş kaç paraya yaptınız dediklerinde, adam-basına 5.000-liraya yaptık dediklerini, soru soran şahsın çekirdek mi alıyorsun diye kızıdığında yavaş yavaş 20.000'e kadar çıktığını, bu seferde parayı kimden aldığınız sorusuyla karşılaştığını, aklına gelen ilk isim olan Ergün Saraç'tan aldık dediklerini, kaç para aldın; 400.000 mi, 500.000 mi diye sorduklarında 400.000 aldık dediklerini, bu sefer-kimlere kaç para verdin-sorusuna karşı da, akşam kağıda yazarak si ze veririm deyince-teklifi kabul ettiklerini, hücresine götürüldüğünde bu 400.000 lirayı şahıslara paylaştırarak bir kağıda yazdığını, kağıda yazdıklarını da ayrıca ezberlediğini, sabah gözleri bağlı olarak iskence odasına götürülerek gözlerini açtiklarında Ali Ekber Karagöz'ün de orada olduğunu, Ali budur diye sorunca, budur dediklerini, bu defa kültür sarayına giren bu şahısmıdır diye sorduklarında evet dediklerini, Ali'nin yalan söylüyorsun diye-bağırıldığını, fakat kendisi için artık-dönüş olmadığını, aksi haldek iskencelerin yeniden başlayacağını, bñlahere Ergün Saraç'ı da getirdiklerinde Ergün'un yüzüne karşı da parayı ondan aldım dediklerini, Marmara-ge-misi yangını sorgusunda-da yine kendisinin gözcü olduğunu ve iddianamede isimleri geçen şahısların isimlerini vererek olayda bazı-larını gözcü yapıp,-bazılarını da gemide yangın çıkaran şahıslar olarak tasnif ettiğini, bu işin parasını kimden aldın sualine karşı

Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

aklına daha önceden tanıyıp radyodan arandığını öğrendiği Avni-
Deniz'in geldiğini, bu isim verdikten sonra kaç para aldınız diye
sorduklarında, 450.000 lira deyip, kaparo aldığınızı sualine karşı-
da 15.000-lira aldık dediğini, yine hücrelerinde bu parayı-kağıt
üzerinde şahıslara böldüğünü, Eminönü arabalı vapuruna ait sorgu-
sunun da bu şekilde alınmış olduğunu, ifadelerin yazılması tamam-
landıktan sonra ifadenin kendisine okutturularak banta alındığını,
ertesinden gün hücreden çıkardıklarını, bak oğlum Hilmi adam ölmediği
için 3-5 sene yatar çıkarsın, sarımı tekrarlarda cezanın yarısı dü-
ser, biz sana yardım edeceğiz, Cumhuriyetin 50 nci yıl dönümünde
af çıkacak, o zaman kurtulursun, bizi yalancı çıkarma, sende iş-
kence çekme; seni bir imtihan daha bekliyor, şimdi oraya gideceğiz,
bu ifadeleri tekrarlatacağın, dediğimizi yapmazsan ne olacağını
biliyorsun dediklerini, bu arada gözleri bağlı olarak ayakta dura-
mayacak halde bulunan Hamit Kahya'yı getirterek, bak Hilmi, Hamit'i
götürdük, inkar etti, gemi getirdik, halini görüyorsun, sende aynı
hatayı yapma dediklerini, neticede gözleri bağlı olarak bir araca
bindirdiklerini, Selimiye kırsasına gelince gözlerini açtıklarını,
bir salona götürdüklerinde. burada 2 Subay ve bir bayan daktilo
olduğunu, bu ifadeler sorulmuştu diye sorulduğunda, kendisine işken-
ce yapanların birbirlerine Yüzbasım, Binbasım, Yarbayım şeklinde
hitap ettikleri için buradaki sorgusunun-da eski sorguların devamı
zannettiğini, -yani orasının Savcılık ve iki subayın da Savcı oldu-
ğunu bilmediğini, oradan sonra mahkeme salonuna alındığını, burada
doğruyu söylemeye karar verdiğini, fakat mahkeme kapısında kendi-
sini Contr-Gerilladan getiren şahıslar bulunduğu için Hamit Kahya-
ya yapılan işkencelere muhatap olmamak nedeniyle mahkemede de eski
ifadelerinin kendisine ait olduğunu söylemek mecburiyetinde kaldı-
ğını, tutuklanarak tekrar Contr-Gerillaya götürülüp burada 68 gün
kaldıktan-sonra bilahere Maltepe Askeri Cezaevine getirildiğini
beyan etmiştir.

Zekî Ordü; 9 nolu klasörün 5 sıradaki emniyetçe alınmış
11/7/972 tarihli ifadesinde ezcekle, havuz kapağının fırladığı
gece atölye ustabasisi İhsan Karaoğlu'nun emri üzerine işi acele
olan Kades gemisinin rotasını taslamak için gececi kaldığını; olayın
olduğu-saatte işleri bitmiş olduğundan Fadil Sözer'le birlikte
ustabasisinin odasında uyumakta olduklarını, - olayla ilgili herhangi
bir bilgisi bulunmadığını söylemekle suçunu inkar etmiştir;

9 nolu klasörün 8 dizisindeki 6/8/972 günlü sorgusunda;
Kültür sarayı yangını gecesi yanıcı madde paketini Ergün Saraç'ın
alarak Hilmi Tasdemir'e teslim edip 50.000 lira aldığını, Marmara
geminde Hamit Kahya ve Mustafa Erdemir ile birlikte mazotlu üs-
tüpleri ateşlemek suretiyle yangını çıkartıp karşılığında 75.000
lira aldığını, yine Eminönü arabalı vapurunun bulunduğu tersane
1 nolu havuz kapağına bomba koymak suretiyle de sabotaj yapıp

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

karsılığında 75.000 lira aldığını beyanla itkrarda bulunmuş;

10 nolu klasörün 4 dizesindeki 9/8/1972 tarihli Askeri Savcı tarafından alınan ifadesinde kültür sarayı ve Eminönü arabalı vapuru sabotajlarına katıldığını, fakat Marmara gemisi sabotajına katılmadığını beyan etmiş;

8 nolu klasördeki 9/8/1972 tarihinde tutuklama mahkemesinde verdiği ifadesinde, emniyetteki ifadesinin doğru olmadığını söyleyerek Askeri Savcılığa alınan ifadesinin doğru bulunduğunu söylemiş; Duruşmadaki sorgusunda (D.Z.9-10) sanıklardan çoğunu tanımadığını, bunlardan bir kısmını cezaevinde, bir kısmını da ilk defa duruşmada gördüğünü, işnat olunan suçlarla ilgili bulunmadığını, emniyet ifadesinin baskı ve işkence altında alındığını, tekrar aynı yere geri götürülme korkusu ile Savcılık ve tutuklama mahkemesinde de aşağı yukarı aynı ifadede bulunduğunu beyanla işnat olunan suçları inkar etmiş, ayrıca sorgusuna ek mahkemeye ibraz ettiği 21 sayfalık 22/3/1973 tarihli dilekçesinde özetle; Tersane-İs Sendikasının 1970 senesi Haziran ayında kurulduğunu, ancak bir ay sonra bu sendika ile bütün ilişkilerini keserek İtman-Dok sendikasına katıldığını, bu sebeple 1971 yılı Mart veya Nisan ayına kadar da Tersane-İs Sendikası merkezine uğramadığını, böylece iddianamede bahsedildiği veçhile kültür sarayı sabotajı teplantılarına katılmasının imkansız bulunduğunu, kendisinin çalıştığı yerden alınarak götürülmüş olduğu Contr-Gerilla denen yerde yapılan işkencelerle itkrarlarına havi ifadelerin alındığını; nitekim 11/7/1972 tarihinde alınmış ifadesinde herne kadar zincire vurulma, yalnız bırakılma durumunda kalmış ise de işkence yapılmamış olduğundan bu ifadesinde kendisine tevcih olunan Eminönü arabalı vapuru batması olayında herhangi bir bilgisi olmadığını söylediğini, ancak bilahere alınan 6/8/1972 tarihli ifadesinde kendisine işnat olunan suçları kabul etmek mecburiyetinde kaldığını, bununla ne derece işkence yapıldığının açık delili olduğunu beyan etmiştir.

Hamit Kahya; 9-nolu klasörün 6 dizesindeki 12/7/1972 günü emniyet ifadesinde; Eminönü arabalı vapuru battığı gece 19.30 a kadar fabrikada mesai de olup, bu saatte ayrılarak doğruca evine gitmiş; olayı sabahleyin radyodaki ajans haberinden bildiğini, bu hadiseden 10 ve 15 gün kadar önce Ahmet-Tuncer'e Safraköy mü-nübüsünde rastladığında, Ahmet'e Tersane-İs sendikasının girmesi hususunda teklifte bulunduğunu, konuşmalarının sohbet mahiyetinde olup, Ahmet'e Eminönü arabalı vapurunun Halıç Tersanesine ne zaman geleceği hususunda bir şey sormadığını beyanla işnat olunan suç hakkında inkarda bulunmuş;

Yine 9 nolu klasörün 10 dizesindeki 5/8/1972 tarihli emniyet ifadesinde kültür sarayı sabotajında Ergün Saraç'tan yanıcı madde paketini alarak bunu binaya girerek Ergün Cavuldak'a vermiş;

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

ğini, karşılığında hissesine düşen 50.000 lırayı Hâlimi'den aldığı Marmara gemisini Zeki Ordu ve Mustafa Erdemir ile birlikte ateşleyerek karşılığında 75.000 lıraya aldığını, keza Eminönü arabalı vapuruna yapmış oldukları sabotaj sonucunda payına 75.000 lıraya düştüğünü, Safraköy minübüsünde rastladığı Ahmet Tuncer'den Camaltı teranesinden Eminönü arabalı vapurunun geleceğini öğrenmesi üzerine Ahmet'e bu haber karşılığında 2.000 lıraya verdiği beyanla kıkrarda bulunmuş;

- 10 nolu klasörün 3 dizisindeki 9/8/972 tarihli Askeri Savcılık ifadesinde; emniyetçi ifadesinin sabotajlarla ilgili kıkrarlarının tamamen hilafı hakikat olduğunu söylemiş;

- 7 nolu klasörde bulunan 9/8/972 günlü tutuklama sırasında ki sorgusunda; emniyet ifadesini kabul etmeyip Savcılık ifadesini kabul ettiğini beyan etmiş;

- Durumadaki sorgusunda (d.Z.10-11-12) ve ayrıca mahkemeye ibraz ettiği 19/3/973 günlü yazılı dilekçesinde ezcütle, kıkrarlarına havli ifadelerin Contr-Gerillada eziyet tahtında alındığını beyanla isnat olunan suçları külliyen inkar etmiştir.

- Mustafa Erdemir; 9 nolu klasörün 7 dizisindeki 11/7/972 tarihli emniyet ifadesinde, Eminönü arabalı vapurunun batırılması olayına ait soruya karşı, o günü 19.30-a kadar fabrikada mesai de kaldıktan sonra doğrudan evine gittiğini, olayla uzak ve yakından ilişkisi bulunmadığını söylemiş, aynı klasörün 9 dizisindeki 6/8/1972 tarihli emniyet ifadesinde kültür sarayı sabotajına gözcü olarak katılıp 75.000 lıraya aldığını, Marmara gemisinde yangın çıkarıp karşılığında cem'an 80.000 lıraya aldığını, keza Eminönü arabalı vapuru sabotajına da iştirak ederek bu eylem sonucunda 75.000 lıraya aldığını beyan etmekle kıkrarda bulunmuş;-

10 nolu klasörün 1 dizisindeki Askeri-Savcılıkça alınan 9/8/972 tarihli sorgusunda, sabotaj eylemlerini kabul etmeyerek suçsuz olduğunu beyan etmiş;

7 nolu klasördeki 9/8/972 tarihinde tutuklara mahkemesine alınan sorgusunda, emniyetçe alınan ifadesinin doğru olmadığını, orada islemediği suçları kabul etmek zorunda kaldığını beyanla Savcılık ifadesinin doğru olduğunu söylemiş;

Durumadaki sorgusunda (D.Z.13-14) keza mahkemeye sorgusu sırasında ibraz ettiği 9 sayfalık 19/3/973 tarihli yazılı beyanında kıkrarların kendisinin yapılan asiri inkence ile alındığını beyan etmiştir.

- Ergün Saraç; 9 nolu klasörün 22 sırasındaki 28/8/972-tarihli emniyet ifadesinde, keza 10 nolu klasörün 18 dizisindeki Savcılık ifadesinde sabotajlar için gerek para gerek bomba-gerekse sair malzemeyi tedarik etmiş olduğunu söylemiş olmakla kıkrarda bulunmuş;

7 Nolu klasördeki 31/8/972 tarihinde tutuklama mahkemesine

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

verdiği sorgusunda da; Askerî Savcılıkta bana isnat olunan suçlar hakkında sorgum tesbit edilmiştir. Verdiğim ifadeye ekleyecek başka bir husus yoktur demek suretiyle zımnen ikrarda bulunmuş ise de;

Gerek duruşmadaki sorgusunda (D.Z.14-15-16-17-18) gerek mahkemeye sorgusu zımında ifade ettiği kendisi tarafından okunan 2.Nisan.1973 günlü 9 sayfalık dilekçesinde ikrarları havâ-sorgusunun-emniyette kendisine baskı neticesi dâkte ettirildiğini beyan etmiştir.

Hasan Sabri Kısar; 9 nolu klasörün 30 dizisindeki 23/10/1972 tarihli emniyet ifadesinde, kültür sarayının sahne kısmındaki elektrik tablosunda kısa devre yapmak suretiyle sabotaj eylemine iştirak ettiğini, karşılığında 30.000 Lira aldığını beyanla ikrarda bulunmuş;

10 nolu klasörün 26-dizisindeki 25.Ekim.1972 günlü Askerî Savcılık ifadesinde emniyet ifadesinin doğru olmadığını beyanla kültür-sarayına sabotaj yapıldığı ve buna katıldığı zımındaki emniyet ifadesinin hilafı hakikat olduğunu söylemiş;

7 nolu klasördeki 28/8/1972 günlü tutuklama mahkemesine verdiği ifadesinde, sabotajla ilgili olmadığını beyan etmiş;

Duruşmadaki sorgusu ile (D.Z.19-20-21) sorgusu zımında mahkemeye ikrar ettiği 5/4/1973 günlü 17 sayfalık dilekçesinde de, özetle emniyet ifadesindeki kültür sarayı sabotajına katıldığı hususundaki ikrarların ikenca altında alınmış olduğunu zikretmiştir.

Levent Yılmaz; 9 nolu klasörün 25 dizisindeki 7/9/1972 tarihli emniyetçe alınmış sorgusunda, kültür-sarayına girerek yangın çıkartma olayına iştirak ettiğini ve karşılığında 40.000 Lira aldığını söylemiş;

10 nolu klasörün 7 dizisindeki 8/9/1972 tarihli Askerî Savcılık ifadesinde, keza 7 nolu klasörde mevcut tutuklama mahkemesindeki ifadesinde de, aynı beyanda bulunmuş;

Ancak duruşmadaki sorgusunda; (D.Z.22-23) ve yazılı olarak ikrar ettiği 5/4/1973 günlü 17-sayfadaki ikrarına ek dilekçesinde bu ikrarların asırı ikenca sonucu alınan ve yazdırılan ifadeler olup doğru olmadığını, kültür sarayının yandığı sıralarda arkadaşlarıyla bir evde bulunduğunu beyan etmiştir.

Yasar Yılmaz; 9 nolu klasörün 26 dizisindeki 13/9/1972 günlü emniyet-ifadesinde, kültür sarayı yandığı-gece Ankara'da olduğunu söylemiş, 10 nolu klasörün 21 dizisindeki Askerî Savcılıkça alınmış 16/9/1972 tarihli ifadesinde de, sabotaj olayı ile ilgili bulunmadığını beyanla, eski ifadesini teyit etmiş, tutuklama mahkemesince alınan 18/9/1972 günlü ifadesinde de, emniyet-ve Savcılıktaki beyanlarına ekleyecek bir husus bulunmadığını söylemiş;

Duruşmadaki sorgusu ile (D.Z.25-26-27-28) sorgusu zımında verdiği 13/4/1973 tarihli 7 sayfalık dilekçesinde, keza aynı ifadede

Esas NO, : 974/4
Karar No.: 974/4

bulunmaktadır.

Ali Ekber Karagöz; 9 nolu klasörün 24 dizesindeki 4/9/1972 günlü emniyet ifadesinde, kültür sarayı sabotajına katılarak karışılığında 40.000 lira aldığını beyan etmiş, 10 nolu klasörün 23 dizesindeki 7/9/1972 günlü Askerî Savcılık sorgusunda, emniyette verdiği kültür sarayı sabotajına katıldım mealindeki ifadesinin kendisine ait olmadığını, böyle bir şey söylemediğini beyan etmiş, 7 nolu klasördeki 7/9/1972 tarihli tutuklama mahkemesindeki sorgusunda, keza emniyet ifadesinin doğru olmadığını, Savcılık ifadesinin ise doğru olduğunu söylemiş;

Duruşmadaki sorgusunda (D.Z.28-29-30) ve ayrıca sorgusu zımında ifade ettiği 14 sayfadaki baret 13/4/1973 tarihli yazılı beyanında emniyet ifadesinin tekence altında alındığını zikretmiştir.

Osman Per; 9 nolu klasörün 28 dizesindeki 12/10/1972 tarihli emniyet ifadesinde, Ankara'dan tanıdığı İrfan Solmaz'er'den kültür sarayı sabotajı için aldığı para paketini İstanbul'da Ergün Saraç'a teslim ettiğini beyan etmiş, 10 nolu klasörün 24 dizesindeki 13.Ekim.1972 tarihli ifadesinde ise, emniyetteki ifadesinden rücu ederek hakikat halde İrfan Solmaz'er'i İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesinde rüyet edilen 84 sanıklı dava sırasında arkadaşı Orhan Altan'ın babası Turhan Altan'ın tanıştırması sonucu tanıdığını, bu sebeple sabotaj için bu şahıstan para alarak Ergün Saraç'a vermesi yolundaki ifadesinin doğru olmadığını söylemiş, 7 nolu klasördeki 13/10/1972 tarihli tutuklama mahkemesindeki sorgusunda keza Savcılık ifadesini teyid etmiştir.

Duruşmadaki sorgusunda (D.Z.30-31) sorgusu sırasında kendisi tarafından ekünüp-dosyasına konulan 16 sayfalık dilekçesinde de, emniyetteki ifadesinin asırı tekence altında istenilen şekilde Contr-Gerillada zorla alındığını söylemiştir.

Yücel Yaman; 9 nolu klasörün 31 dizesindeki 4.Kasım.1972 günlü, 10 nolu klasörün 27 dizesindeki 6.Kasım.1972 günlü ifadesinde, bu sanığa sabotajlar ile ilgili sorular sorulmuş ve dolaşık şekilde sabotaj konusunda tekrar veya imkânına havâ herhangi bir beyanının bulunmadığı anlaşılmış, sanık 7 nolu klasördeki 6/11/1972 tarihinde tutuklama mahkemesince alınan ifadesinde de, eski ifadelerinin doğru olduğunu belirtmiştir;

Duruşmadaki sorgusunda (D.Z.34-35-36) iddianamede aleyhinde herhangi bir delil bulunmadığını, eylem için 300.000 lirayı Ergün Saraç'a vermiş olduğu hususunun tamamen Ergün'ün atfı cürmünün dayandığını, esasen sanıklardan sadece Ergün Saraç'ı tanıyıp, Levent Yılmaz ile Ali Ekber Karagöz'ü de şahsen tanıdığını, keza emniyet önü arabalı sabotajı için 300.000 lirayı nereden temin ettiği hususunun da iddianamede karanlık kaldığını beyanla, işnat olunan suç ile herhangi bir ilgisinin bulunmadığını söylemiş, ayrıca 5 sayfadaki

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

İbaret yazılı sorgusunda da, aynı hususlara temasını etmiştir.

Avni Deniz; 9 nolu klasörün 21-dizisindeki 28/8/1972 günlü emniyet, 10 nolu klasörün 17 dizisindeki 31/8/1972 günlü Askeri Savcılık ifadelerinde hülasa olarak Marmara gemisi sabotajı için avukat Nuri Yazıcı ve Avukat Abdülvahap Mutlügen'den almış olduğu cemaan-465.000 Lirayı Hırlı'ya teslim ettiğini söyleyerek İkrarda bulunmuş, 7 nolu klasördeki 31/8/1972 tarihli tutuklama mahkemesindeki beyanında da, emniyet-ve Savcılık ifadelerine ekleyecek bir sözü bulunmadığını belirtmiş;

Duruşmadaki sorgusunda (D.Z.36-37-38-39-40) ve sorgusu sırasında verdiği olduğu 26/4/1973 günlü 3-sayfalık dilekçesinde ise, İkrarlarından rücu ederek özürle, eski ifadelerinin İskenceler altında alındığını, ni tekim emniyet ifadesinde geçirmiş olduğu çocuk felci hastalığı sebebiyle sağ kol ve sağ ayağının sakat kaldığının yazıldığını, -halbuki bu hastalaktan sadece sağ-ayağında sakatlık kalıp sağ-elinde ise herhangi bir arıza kalmamış olduğunu, ancak Contr-Gerillada ifadesi alınırken İskenceler-neden-yle sağ elinde sakatlandığından ifadesini alanların bu elinin bir daha düzelemeyeceği kanısıyla sağ elinde sakat olduğu hususundaki cümleyi kendiliklerinden zapta geçirdiklerini, ayrıca bu ifadeler altındaki imzalarında kendisine ait olmadığını, bu imzaların ifadesini alan şahsın sağ kolunu tutarak kendisine attırmış olduğu imzalar olup, kırık çizgilerden ibaret bulunduğunu, suçsuz olup eski ifadelerini kabul etmediğini beyan etmiştir.

Feyzullah Bıgallı; Gerek 9 nolu klasörün 14 dizisindeki 19/8/1972 tarihli emniyet, gerek 10 nolu klasörün 10 dizisindeki 23/8/1972 tarihli Askeri Savcılık sorgularında, kültür sarayı sabotajında Taksim meydanındaki süngünün önünde gözcü görevi alıp 15 bin Lira aldığını, Marmara gemisi sabotajında Azapkapı karşısındaki kaldırımında gözcülük görevi alıp 45.000 Lira aldığını, ayrıca Emin-önü arabalı vapuru sabotajı toplantılarına katılarak ancak sabotaja katılmadığını ve bununla karşılığında 20.000 Lira aldığını beyan etmiş, 7 nolu klasördeki 23/8/1972 tarihli tutuklama mahkemesinde verdiği olduğu ifadesinde de, eski ifadelerini kabul ettiğini söylemiş ise de;

Sorgusu zımında mahkemeye ibraz edip kendisi tarafından okunan 26/4/1973 tarihli dilekçesi ile duruşmadaki sorgusunda (D.Z.40-41) 7/8/1972 tarihinde nezaret altına alındıktan sonra götürülmüş olduğu Contr-Gerilla teşkilatında yapılan sed-i İskenceler tahtında emniyet ifadesinin alındığını, tekrar Contr-gerillaya götürüleceği korkusu ile Savcılık ve tutuklama mahkemesindeki sorgusunda da, emniyet ifadesini kabul etmek zorunda kaldığını beyan etmiştir.

Cevat Zamançılı; 9 nolu klasörün 15 dizisindeki 19/8/1972 günlü emniyet ve 10 nolu klasörün 11 dizisindeki 23/8/1972 günlü Askeri Savcılık ifadelerinde, kültür sarayı sabotajında Taksim

Eşas No. : 974/4
Kârar No.: 974/4

meydanında gözcülük görevi alıp 20.000 lîra aldığını, Marmara gemisi sabotajında Tersane kapısında gözcülük görevi alıp 40.000 lîra aldığını, yine Eminönü arabalı vapuru sabotajında da aynı yerde gözcülük yapıp 20.000 lîra aldığını beyan etmekle ikrarda bulunmuş. 7 nolu klasördeki tutuklama mahkemesindeki 23/8/1972 tarihli sorgusunda ise, sabotajlarla ilgili olmadığını beyanla suçunu inkar etmiş. 2/5/1973 günlü 5 sayfalık yazılı sorgusu ile duruşmadaki sorgusunda (D.Z.43-44) netice olarak 5/8/1972 tarihinde nezarete alınarak Contr-Gerillaya götürüldüğünü, buradaki ifadesinin tamamen skence altında alındığını, daha doğrusu ifadesinin yazılarak kendisine imzalatıldığını, tekrar Contr-Gerillaya götürülmek korkusu ile Askerî Savcılıkta da aynı ifadeyi tekrarlamak zorunda kaldığını söylemiştir.

- - İrfan Mete; 9 nolu klasörün 19 dizisindeki 23/8/1972 tarihli ifadesinde, kültür sarayı sabotajında binada görevlilerin bulunduğu kısımda gözcü olarak vazife alıp karşılığında 20.000 lîra aldığını Marmara gemisi sabotajında da gözcü olarak görev alıp ancak bu sırada Askerlik yoklaması için Rîze'ye gittiğini ve bu sebeple olay mahalline gelemediğini bu sebeple Hilmi Tasdemir'in sabotaj günü randevuya gitmediği için kendisine kızdığını, fakat bu eylem için de sus payı olarak Hilmi'nin 45.000 lîra verdiğini, Eminönü arabalı vapuru sabotajına katılmadığını, fakat Hilmi Tasdemir'in bu işinde bîz yaptık, Hamit Kahya sana suspayı olarak 20.000 lîra verecektir almadın mı dediğini, parayı almak için Hamit'i aradığında bulamadığından bu parayı alamamış olduğunu söylemekle ikrarda bulunmuş;

10 nolu klasörün 15 dizisindeki Askerî Savcıya verdiği ifadede bahsi geçen sabotajları arkadaşlarının yaptıkları hususunda bilgisi olmadığını, keza kendisinde emniyet ifadesinde bahsettiği veçhile bu işlerle ilgili bulunmadığını beyanla ikrarda bulunmuş, 31/8/1972 tarihinde tutuklama sırasındaki ifadesinde, Savcılık ifadesinin doğru olduğunu söylemiş;

Duruşmadaki sorgusuyla (D.Z.44-45-46), sorgu sırasında mahkemeye ibraz ettiği 2/5/1973 günlü 8 sayfalık dilekçesinde de ezcümlü, 5/8/1972 tarihinde nezarete alındığını, burada uzun süreli skenceler sonunda ifadesinin alınarak daha doğrusu hazırlanarak kendisine imzalatıldığını beyan etmiştir.

- Kemal İron; 9 nolu klasörün 17 dizisindeki 21/8/1972 tarihli emniyet ifadesiyle 10 nolu klasörün 14 dizisindeki 25/8/1972 tarihli Askerî Savcılık ifadesinde, kültür sarayı sabotajında yangır söndürme cihazlarını işlemez hale getirdiğini, keza Yasar Yılmaz'ı azmettirmesiyle de Kastamonu şalesindeki sabotajı hazırlayıp planladığını söylemiş, 7 nolu klasördeki 25/8/1972 tarihli tutuklama mahkemesince alınan sorgusunda da, işbu ifadelerinin doğru olduğunu beyan etmiş;

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

Gerek mahkemeye verdiği 5.Mart.1973 tarihli yazılı sorgusunda ve gerekse duruşmadaki sorgusunda (D.Z.47-48-49) ezcümle; işnat olunan suçla hiçbir ilgisi olmadığını, 4/8/972 günü nezarete alınarak orada suç kabul etmesi-zimninde kendisine aşırı derecede işkence yapıldığını ve bunun neticesi ifadesini alanlar tarafından hazırlanmış ifadeleri imzalamak zorunda kaldığını, ayrıca Contr-Gezille örgütünde ifadeyi alan şahısların, sayet Savcılıkta da aynı şekilde beyanda bulunmazsan seni tekrar buraya getirir işkence yaparız dediklerinden Savcılıkta da bu sebeple suç kabul ettiğini söylemiştir.

Ergün Cavuldak; 9 nolu klasörün 18 dizisindeki 23/8/972 günlü emniyet ve 10 nolu klasörün 13 dizisindeki 25/8/972 günlü Askeri Savcılık sorgusunda kültür sarayı sabotajında elektrik-kontaklı çıkartarak bu eylemden 50.000 lira aldığını, Marmara gemisi sabotajında yangın alarm tertibatı ve kablolar üzerinde arıza yapmak suretiyle olaya karışıp, karşılığında 20.000 lira aldığını, ayrıca Eminönü arabalı vapuru sabotajı toplantılarına katılarak ancak eyleme katılmadığını ve bu iş için de 5.000 lira aldığını söylemiş, 7 nolu klasördeki 25/8/972 tarihli ifadesinde de, emniyet ve As.Savcılıktaki beyanlarını kabul etmiş;

Ancak 5.Mayıs.1973 tarihli yazılı sorgusuyla duruşmasaki sorgusunda (D.Z.51-52) hülaseten, evveleminde işçilerin emeği ile yapılan hadiseye konu eserlerin yakılıp yıkılmasının mantıksız olduğunu, mensubu bulunduğu Tersane İş sendikasının Yasa dışı-herhangi bir hareketinin bulunmadığını, kendisinin-Marksist-Leninist bir kişi olmadığını, aleyhindeki yegane-delilin-krar olup, krarı kapsayan ifadelerinde 5/8/972-tarihinden itibaren nezarete alındıktan sonra uzun işkenceler neticesi alındığını, esasen-5-7-1972 gününden 26/7/972 gününe kadar iznli olup, izin dönütünde bazı arkadaşlarının işnat olunan bu suçlar nedeniyle göz altına alındığına muttali olduğunu, sayet suçlu olsa bu zaman-zarfında heran için kaçmasının mümkün bulunduğunu, Marmara gemisinin yandığı 4.Mart.972 tarihinde de keza tersanede olmayıp iznli bulunduğunu beyan etmiştir.

Merih Kavukçuoğlu; 9 nolu klasörün 16 dizisindeki emniyetçe alınmış 21/8/972 günlü ifadesiyle 10 nolu klasörün 12 dizisindeki Askeri Savcılığa alınmış 24/8/972 günlü ifadesinde hülasa olarak, kültür sarayı sabotajına elektrik kontaklı yapmak suretiyle iştirak ederek 20.000 lira aldığını, yine Ergün Cavuldak ile birlikte Marmara gemisi D güvertesindeki sigortaların gücünü arttırarak eyleme katılmak suretiyle 10.000 lira aldığını, Kastamonu sifalabünde oksijen kaynağı ile çalışılan yerlere daha önceden mazotlu üstüpler koymak suretiyle yangın çıkmasını sağlayarak bu iş için de Hilmi Tasdemir'den 3.000 lira aldığını, ayrıca Eminönü arabalı vapurunda emniyet

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

teknik lambalarını gevsetmek suretiyle olaya katılarak bu işte içinde para aldığını beyan etmiş, 7 nolu klasördeki 24.8.1972 tarihli tutuklama mahkemesince alınan sorgusunda da, işbu ifadelerini kabul etmiş;

Duruşmadaki sorgusu (D.Z.52-53) ve sorgusu meyanında işbu işte 18 sayfalık 5.Mayıs:1973 tarihli dilekçesinde işse-5/7/972 tarihinde tersaneden izniyle ayrıldığını, izin dönüştü Zeki Ordu, Hamit Wahya ve Mustafa Erdemir'in belirtilen suçlardan nezarete alınmış olduğuna muttali bulunduğunu, esasen kendisinin suçlu olsa bu süre zarfında kaçmasının heran için imkan dahilinde olduğunu, neticede 5/8/972 günü bu suç işnağı ile nezarete alınarak orada kendisine yapılan uzun işkenceler neticesi tekrarina havi ifadeleri imzalarak zorunda kaldığını, yapılan bu işkenceler korkusu ile daha sonraki ifadelerini de aynı şekilde tekrarladığını, işbu idaname işinat olunan suçlar ile hiç bir ilgisi bulunmadığını beyan etmiştir.

- Esat Yazar; 9 Nolu klasörün 34 dizisindeki 25/12/972 günlük emniyet ifadesinde kendisine işinat olunan suçla ilgili beyanında sendikanın Veli Alemdar-handaki merkezinde yapılan toplantılara zaman-zaman katılarak işçilere Marksist felsefeyi benimsetecek ve Leninizmi ilke kabul ettirecek şekilde dersler verdiğini söylemekle tekrarda bulunmuş;

10 nolu klasörün 31 dizisindeki 3.Ocak.1973 tarihli ifadesinde keza aynı mealde beyanda bulunmuş, tutuklama sırasındaki aynı gün alınan ifadesinde keza Askeri Savcılıktaki beyanını kabul etmiş ise de;

Duruşmadaki sorgusu (D.Z.54-55-56) ile sorgusu zımındaki 5-sayfalık dilekçesinde işse, Tersane İş-Sendikasında işçilere Marksist-Leninist açıdan dersler vermediğini, emniyet ifadesinin baskı altında alınıp esasen ifadeyi alanlar tarafından hazırlandığını, tekrar Contr-Gerillaya götürülürüm zehabı ile Savcılıkta da aynı ifadeyi vermek mecburiyetinde kaldığını, tutuklama mahkemesinde Hakim tarafından ifade altındaki imzaların kendisine ait olup olmadığının sorulmuş olduğunu, netice olarak suçsuz olduğunu söylemiştir.

- Mehmet Altun; 9 nolu klasörün 35 dizisindeki 11.Ocak.973 günlük ifadesinde, sendikada işçi hareketlerine deyinerek işçilerin patronlar tarafından sömürüldüğünü, emeklerinin karşılığını alamadıklarını, emeklerinin karşılığını almaları için sonuna kadar mücadele etmeleri gerektiğini, neticede işçilerin doğal haklarına elde etmeleri zımında grev-yapmalarını ve eylemler koymalarını söylediğini, ancak herhangi bir somut eylem için direktif ve talimat vermediğini söylemiştir. 10 nolu klasörün 32 dizisindeki 12/1/973 tarihli Savcılık ifadesinde ezcekle, Tersane-merkezinde yaptığı konuşmada günlük basında işçi-köylü hareketleri ile ilgili haberlerin yer

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

almadığı, daha ziyade cinayet vesaire gibi haberlerin birinci plan-
da yer aldığını, işçi-yöylü gazetesinin bu ihtiyaçtan doğduğunu,
emniyetteki ifadesinde bahsedildiği veçhile nutuk havasında bir-
konuşma yapmadığını söylemiş, 7 nolu klasördeki 12/L/973 tarihli
tutuklama sırasındaki ifadesinde de, Savcılık sorgusuna ekleyecek
bir husus olmadığını belirtmiş;

- Duruşmadaki sorgusu (D.Z.56-57-58) ile yazılı sorgusunda
da kendisine isnat olunan suçlarla ilgili bulunmadığını, Tersane
Sendikasının Veli Alemdar handaki merkezine 970-senesi Eylül ayı
başında sadece iki defa gidip bu gidislerin birinde bir saat, di-
ğerinde ise yarım saat kadar kaldığını, işçileri Marksist-Leninist
açıdan bilinçlendirme yönünden herhangi bir konuşma yapmadığını,
Contr-Gerillada alınmış bulunan ifadesinin maddi ve manevi baskı
eseri olduğunu, Savcılıktaki ifadesinin de aşağı yukarı bunun ben-
zeri bulunduğunu, tutuklama mahkemesinde de kendisine konu hakkın-
da ayrı ayrı sorulmuş tevehh edilmediğini, sindiki beyanlarının tamamen
doğru olduğunu söylemiştir.

- Nuri Yazıcı; 9 nolu klasörün 38-dizisindeki 29.Ocak.1973
günlü ifadesiyle 10 nolu klasörün 34 dizisindeki 31.Ocak.1973 ta-
rihli ifadesinde, Avni Denizli babası avukat Ömer Lütfü Denizli'nin
oğlu olması sebebiyle tanıdığını, Nuri Tasdemir'i tanımayıp Avni
Denizli'de sabotaj için para vermediğini, Avni'nin kendisine ne se-
beple iftirada bulunduğunu anlamadığını, Marksist-Leninist bir kişi
olmayıp Atatürk milliyetçisi olduğunu söylemiş;

- Sorgusu zımındaki 8/5/973 günlü dilekçesinde kendisine
suç isnat olunan Ocak.1972 tarihi ile Şubat.1972 nin ilk haftala-
rında yatak hastası olduğunu belirtmiş, keza duruşmadaki sorgusun-
da da (D.Z.59) aynı mealde beyanda bulunmuştur.

- Abdulvahap Kutluğun; 9 nolu klasörün 37 dizisindeki 29.O-
cak.1973 tarihli emniyet, 10 nolu klasörün 35 dizisindeki 31.Ocak.
1973 tarihli Askeri Savcılık ifadesinde Avni Denizli aynı yazihane-
de çalıştığı avukat Ömer Lütfü Denizli'nin oğlu olması nedeniyle tanı-
dığını, Nuri Yazıcı'nın, Avni'ye sabotaj için para verdiğini gör-
mediğini, keza kendisinde bu işlerden haberi olmadığını söylemiş;

Duruşmadaki sorgusunda da (D.Z.59-60) aynı mealde beyan-
da bulunmuştur.

ESAS HAKKINDAKİ MÜTALAA: İddianameyi kaleme alan Askeri
Savcı Dz.Hakim Bnb.Ülgen Sözer 3 nolu duruşma klasöründeki 14/11/973
tarihli 19 sayfalık mahkemeye yazılı olarak ibraz ettiği esas mü-
talaasının sabotaj davasına ait kısmında özetle:

Savcı olarak sanıkların bu davada ve sıkıyönetim mahkeme-
lerinde görülmekte olan diğer davalarda Contr-Gerilla dedikleri ve
işkençe gördüklerini ileri sürdükleri resmi veya gayri-resmi bir
kuruluşun muhatabı olmadıklarını, sanıklardan Hilmi Tasdemir, Levent

Esas No. : 974/4
 Karar No. : 974/4

Yılmaz, Ergun Cavaldak, Merih Kavukçuoğlu, Kemal İren, Cevat Zaman-
 oğlu, Feyzullah Bigalı, Ergun Saraç, Avni Deniz'in gerek emniyet
 gerekse Askeri Savcılık ifadelerinde; sanıklardan Hamit Kahya, Mustafa
 Erdemir, Zeki Ordu, Hasan Sabri Kısar, Ali Ekber Karagöz, Osman
 Viper ve İrfan Mete'nin emniyet ifadelerinde yekdğerlerinin beyan-
 larını teyid ve ittam eder surette açık itkrarda bulduklarını, bu
 itkrarlardan son tahkikatteki sorgularına kadar da rücu etmedikleri-
 ni; sanıklardan yalnız Yücel Yaman, Nuri Yazıcı ve Abdulvahap Mü-
 lügün'ün emniyet ve Savcılık ifadelerinde müsnet suçları kabul et-
 medikleri; sanık Mehmet Altun'un diğer sanıkların bu yöndeki açık
 ifadelerine uygun olarak emniyet ve Askeri Savcılık beyanında Ters-
 sane-İs Sendikasına Hasan Sabri Kısar vasıtasıyla iki defa gittiği-
 ni, ikinci gidişinde teorik eğitim niteliğinde bir konuşma yaptığı-
 nı, özellikle emniyet ifadesinde, yaptığı bu konuşmanın mahiyetini
 açıkladığını; sanık Esat Yazar'ın emniyet ifadesinde sendika merkez
 nin Veli Alemdar hana naklinden sonra sık sık buraya gittiğini söy-
 leyerek sendika üyesi işçilere Marksist felsefeyi benimsetecek ve
 Leninizm'i ilke olarak kabul ettirecek konferans şeklinde dersler
 verdiğini, ders verenler arasında Mehmet Altun ve Yazar Yılmaz'ın
 da bulunduğunu ifadeyle keza Askeri Savcılık ifadesinde de aynı me-
 alde beyanda bulunduğunu; yine sanık Yazar Yılmaz'ın emniyet ifade-
 sinde, avukat Ünal Ererdal'ın yazıhanesinde Hilmi Taşdemir ve bazı
 işçi sanıklarla Tersane-İs Sendikasının kurulması sırasında tanış-
 tığını, sendika merkezinin Veli Alemdar hana naklinden sonra sık
 sık buraya gittiğini söyleyerek Savcılık ifadesinde de keza aynı
 beyanda bulunduğunu;

Netice olarak bu davada en önemli delilin sanıkların itkrar-
 ları olup mahkemenin esas hakkındaki kararının ise bu itkrarların -
 samimi veya gayri samimi olmasının kabulü yolunda tahassül edeceği-
 ni, iddianamede yan delil olarak belirlenen sanık sıfatı ile ifade-
 leri alınan ve haklarında koğusturmaya yer olmadığı kararı verilen
 Ahmet Tuncer, Engin Günçe, Ömer Lütfü Deniz, İrfan Tan, Kenan Bü-
 büldere, Bünyamin Güler ve Kemal Zeki Demirtürk'ün emniyet, Askeri
 Savcılık ve Askeri Mahkemedeki ifadeleri ile Keleş Bebek ve Fadil
 Sözer'in tanık sıfatı ile alınan ifadeleri olduğunu; soruşturmanın
 Ahmet Tuncer ve Keleş Bebek'in ifadeleriyle başlaması sebebiyle bu
 şahısların beyanlarının ehemmiyet arzettiğine, Ahmet Tuncer'in
 22/5/973 günkü duruşmada tanık sıfatı ile verdiği yeminli ifade de
 hazırlık soruşturmasında sanık sıfatı ile verdiği ifadeyi kabul et-
 mayerek ezcümle; Hamit Kahya'nın kendisine Halıç tersanesine havuz-
 lanmak için gemi gelip gelmeyeceği hususunda bir şey sormadığını ve
 kendisine bunun karşılığı olarak da 2.000 lira vermediğini, emniyet
 te baskı görmesi nedeniyle bu şekilde ifade verdiğini ve Askeri Sav-
 cıya, akabinde de Askeri Mahkemeye aynı mealde ifade vermesi hususu
 da kendisine tenbihatta bulunulması sebebiyle ifadesinden dönemedi-

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

ğini; Keleş-Bebek'in ise Savcılık ve Mahkemedeki ifadelerinde, Ahmet ile konuştuğunda bu şahsın kendisine Hilmi Tasdemir, Hamit Kahya ve şimdi ismini hatırlıyamadığı 4-5 kişinin Eminönü arabalı vapurunun batırılmasını teklif ettiğini söylediğini ve bu konuşmayı Sivil Savunma Uzmanına ihbar ettiğini söylemesi üzerine bu iki şahsın mahkemede yüzleştirildiğinde her ikisinin de eski ifadelerinde ısrar ettiklerini, gerek hazırlık tahkikatında ve gerekse huzurda dinlenilmesi esnasında muayyen bir ideolojiye sahip olmayan kendi halinde bir işçi intibaini veren keza bir örgüte mensup olmadığı anlaşılan Ahmet Tuncer'in bir ihanet demek olan sabotaj olayı hususunda yeminli ifade verirken yalan söylemesini gerektiren herhangi bir sebep bulunmadığını;

Yine mahkemede tanık sıfatı ile dinlenen Hasan Engin Güncen'in iddianamede önemli bir delil olarak nitelenen emniyet ve Askeri Savcılık ifadelerini reddederek Yalçın Yusufoglu'nun kendisine "Sendi kaya gidersen ne işler yapmayız, iyi eylemler koyarız"- şeklinde konuştuğunu, ayrıca Ergun Cavuldak'ın da "Ağabey gemi yanğını iyi planlanırsa bütün Türkiye gelse söndüremez, önemli olan büyük bir eylem koymaktır, oda kondu" mealinde bir söz söylemediğini, emniyette güç şartlar altında ifade verdiği, Askeri Savcılık ve tutuklama mahkemesinde de emniyete geri götürüleceği korkusu ile aynı ifadeyi tekrarladığını beyan ettiğini;

Yine Kemal Zeki Demirtürk'ün duruşmadaki beyanında, Avni Denizci, Hilmi ile tanıştığı yolundaki ifadesini kabul etmeyip eski ifadesinin emniyette geçirdiği 24 gün göz altında kalmasının bunalımı sonucu olduğunu;

Ayrıca tanık sıfatı ile yeminle dinlenen Mehmet Mehtap Bespınar, Hikmet Gönen Toprak, Ömer Lütfü Deniz, Bünyamin Güner, Kenan Bülbüldere ve Fadıl Sözer'in sanıkların aleyhlerinde delil teşkil edebilecek bir beyanları bulunmadığını, -esasen Keleş-Bebek ve Fadıl Sözer dışındaki şahısların daha önce ifadelerinin tanık sıfatı ile olmayıp fakat sanık sıfatı ile alınmış olduğunu;

Hilmi Tasdemir'in emniyet sorgusu ve bu sorguya ait bant ile göz altında iken ailesine yazdığı "Ben 14 sene bülfe il çalıştım, sana ve çocuklarıma nafaka ve üst bas güydirdim ve barınacak bir yuva yaptım devletimin bir iş yeri Denizcilik Bankasına ihanet ettim..." satırlarını ihtiva eden mektup ile diğer bazı sanıkların gözaltında iken Askeri Savcılığa ve Komutanlığa hitaben yazmış oldukları mektupların de esasen delil olarak tekrarın hukuki değerini taşıyıp bant ve mektupların ancak mevcut kararların temadisi olabileceğini;

Diğer delilleri duruşma tutanağındaki sırayla değinildiğinden: Sanık Yasar Yılmaz'ın 28/11/1970 günü saat 13.45 te başlayıp - 29/11/1970 günü saat 23.15 de sona eren Ankara'da Sosyalist Gençlik

Esas No. 974/4

Karar No.974/

Örgütünün birinci genel kurul toplantısında konuşma yaptığıının dosyadaki Ankara Emniyet Müdürlüğünün yazısından anlaşılmış olup, ayrıca Kültür Sarayı yandığı gece adı geçen sanığın Ankara'da bulunduğu, Bilge Çamsızoğlu ve Kemal Özen'in tanık ifadeleriyle de teyid edilmiş olduğundan Yasar İsmaz'ın Kültür Sarayı sabotajına katıldığı iddiasının ve ...

Yine Cezaevi Müdürüne ... ihbar üzerine değerlendirilmesine geçilen tutul Emey-Torbas ve Mehmet İmat'ın, Harit Kahya'nın kendilerine söylediğini iddia ettikleri bu gemiler Yahudi mahlıdır, bunları biz hatırdak mealindeki beyanlarının da bu hususta dinlenen şahit Gazi Kovuncu, Hasan Serbetçi, Ramazan Sırın, Hüseyin Sırın ve İsmet Öztürk'ün yemini şahadetleri sonucu hilafı hakikat olduğunun anlaşılmış bulunduğunu;

- Şahit Serife Savın, Rezep Özen ve Hüseyin Topçu'nun Marmara gemisinin yandığı 4.Mart.1972-günü gecesini Zeki Ordu'nun Paşabahçe Tekel İspirto fabrikası lokalinde bir düğünde olduğunu yemini ifadelerinde söylediklerini;

Halıç Tersanesi Makine Şefi Ümit Solmaz ile ustabası İhsan Karaoğlu'nun yemini ifadelerinden gerek mesaiye kalanların gerekse gece-kalacakların kendi istekleri ile değil fakat emirlerinin gösterdiği lüzum ve emir üzerine kaldıklarının anlaşıldığını;

İfadelerinde sanık Harit Kahya'nın ağabeyi Muharrem Kahya'nın, kardeşi Hamit'in binönü arabalı vapurunun battığı gece evde olduğunu, sanık Mustafa Erdemir'in baldızı ve kayınbiraderi Suzan Uzer ile Saban Uzer'in, Marmara gemisinin yandığı gece Mustafa Erdemir'in hanımı ile kendilerine misafir geldiklerini;

Sanık Feyzullah Bigalı'nın konsuları Fehmi Ataç, Süleyman Şenışık, Gülizar Kılıççeker ve Burhan Lekeşiz'in, Marmara gemisinin yandığı gece Feyzullah Bigalı'nın evde bulunduğunu beyan ettikleri;

Tanık Turhan Altan'ın, sanık Osman Kiper'in Bozüyük'teyken 8 yaşlarında olup, İrfan Solmaz'ı oradan tanımış olduğu hususunun zait bulunduğunu, İrfan Solmaz ile Osman Kiper'in Selimye'de duruşmalar sırasında Raif'in oğlu'dur diye tanıştığını ve bu beyanın Osman Kiper'in savunmasını teyit ettiğini;

Sanık İrfan Mete'nin 1972 yılı Mart ayı başında askerlik işini takip etmek üzere Rize'ye giderek orada 10-15 gün kadar kalmış olduğunu, Ayşe Mete, Ertekin Mete, Şerif Aynacı, Abdü Mete ve Abbas İnandı'nın şahadetlerinden anlaşıldığını;

Yine tanıklardan Oya Yazıcı, Ayşe Onat, Harmet Alsaç ve Ayhan Yetkiner'in ifadelerinde, sanık Nuri Yazıcı'nın-1972-yılı Ocak ve Şubat aylarında yatak hastası olduğunu söylediklerini;

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

Tanık Mehmet Karakaslı ile Sami Can'ın kültür sarayının yandığı gece Hasan Sabri Kısar'ın evde bulunduğunu beyan ettikleri; Sadı Akan ve Sabri Akan'ın yeminli şahadetlerinde sanık Levent Yılmaz'ın kültür sarayının yandığı gece evlerinde olduklarını söylediklerini;

Tanık Elektrik Yük. Müh. Nezih Ezgin'in kültür sarayı yangınından sonra sigortalarda disardan konulmuş bir maddeye rastladıklarını keza ana tevzi kablosunda bir değişiklik yapıldığını görmediğini;

Haliç Tersanesi havuz kapağının yerinden fırladığı 27. Haziran 1972 günü ve gecesini tersanede kapılar ve havuz çevresi nöbetçilerinin ifadelerinde dikkatleri çeken bir şey rastladıklarını, tersane kapısından içeriye herhangi bir paket bırakmadıklarını beyan ettiklerini;

Tanık Seyfettin İnan ve Kazım Kılıçlı'nın 27. Haziran 1972 günü Hamit Kahya ile birlikte mesaiye kaldıklarında Hamit'in çalışma mahallinden gayri bir yere ayrılmamış olduğunu;

Kültür sarayında asıkça Hüsamettin Yüzatlı'nın ifadesinde santralin 4-5 kadar anahtarı olup bunlardan bir tanesinin kendisinde, diğerlerinin kültür sarayında görevli bazı personelde bulunduğunu ve santral kapısının devamlı kapalı olup, duman çoğalınca santrale gidip bütünde dikkatini çeken bir şey görmediğini;

Kültür Sarayı yangınına ilişkin emri Cüneyt Soykök'ün ifadesinde yangın sırasında bahçelerde sofite kısmında firiz tabir edilen bir binin alevler çıkarak yanmakta olup parça parça aşağıya döküldüğünü gördüğünü;

Havuz kapağının yerinden çıkararak ve tamirinde çalışan tannıkların, kapağın alt ve yan taraflarında hasar gördüklerini, alt tarafındaki hasarın yarık ve parçalanma şeklinde olup, bu yaranın çarpmadan mütevellit olmasına imkan bulunmadığı hususunda şahitlik ettiklerini;

Kültür sarayına ait bilirkişi raporunda da, yangının sadece sahenin sofite bölümünden çıkmış olduğu belirtilip, yangının hangi madde ve şekilde başladığı hususu karanlık kalrakla mezkur raporun sanıklar aleyhinde delil olamayacağını;

Keza Marmara gemisi yangını hakkındaki bilirkişi raporunun da olaya aydınlık getirmekten uzak bulunduğunu;

Haliç Tersanesi 1 nolu havuz kapağının yerinden fırlaması ve Eminönü arabalı vapurunun batması olayının ise sabotaj sonucu olduğunun belirlenmesi hususunun gerek idari rapor gerek mahkeme tarafından tayin edilen bilirkişi raporu muvacehesinden anlaşılmış olduğunu, ancak bu eylemi yaptıkları iddia edilen sanık Zeki Ordu, Mustafa Erdemir ve Hamit Kahya haklarında delil olarak Zeki Ordu'nun emniyet, Askeri Savcılık, Hamit Kahya ve Mustafa Erdemir'in ise

Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

sadece emniyetteki ikrarlarının mevcut olup sanıkların daha sonrakı ifadelerinde suçlarını inkar ettiklerini, - esasen işbu inkarların doğru olmadığına şahit Ahmet Tuncer'in ifadesiyle de teyid edilmiş olduğunu;

Kastamonu silebi yangını hakkında işbu ikrar dışında hiç bir delilin bulunmadığını, ayrıca Kenan Bülbüldere ve Bünyamin Güner'in şahadetlerinin ikrarları nakzeder mahiyette olduğunu;

Netice olarak sanıklarda eylemler için aldıkları iddia olunan paraların da bulunamaması sebebiyle ikrarların oluca ve gerçeğe aykırı düştüğünü;

Sanık beyanları ve bazı şahit ifadeleri muvacehesinde öğrenci sanıkların Tersane İş Sendikasında üye olan işçi sanıklarla ve özellikle sendika başkanı Hilmi Tasdemir ile ilişkiler kurdukları, amaçlarının işçilere Marksist ve Leninist bilinç vermek olduğu, bu maksatla ders ve sohbet toplantısı şeklinde konuşmalar yaptıkları, sendikanın bildirimlerini hazırlayıp dağıttıkları hususunun bir gerçek olup ancak bu faaliyetlerin T.C.K.nun 141 nci maddesinde ifadesini bulan fiili bir birleşme niteliğinde olup olmadığı yolunda mahkumiyete yeterli delil bulunmadığını beyanla tekmil sabotaj sanıklarının beraatlerini, talep uyarınca karar verildiği takdirde hazine zararının takibi zımında ilgili evrak suretlerinin İstanbul Muhakemat Müdürlüğüne gönderilmesine karar verilmesini, Tersane İş Sendikasında ve bu davanın sanıkları ile haklarında koğuşturmaya yer olmadığı kararı verilen sanıkların evlerinde işyerlerinde yapılan aramalar neticesi bulunan yasaklanmış ve toplattırılmasına karar verilmiş olan kitap, dergi, broşür ve suç delili sair yazılı ve basılı belgelerin T.C.K.nun 36-nci maddesi uyarınca müsaderesine karar verilmesini talep etmiştir.

SAVUNMALAR : 3 ve 4 nolu duruşma klasörlerindeki sanık ve sanık vekilleri klasöründeki sırasıyla savunmalarında: -

Sanık Osman Kiper; 4 sayfalık 27/11/1973 tarihli yazılı savunmasında özetle; Savcının esas hakkındaki mütalaasına katıldığını, ikrarlarına havli beyanlarının asırı tekence altında alınıp davanın bir tertip ve senaryo olduğunu, yasama boyunca birbirlerini'nin yüzünü görmeyen insanların bir araya getirilerek suç ortağı yapıldığını, tekence altında bırakılan Ergun Saraç'ın atfı cürmisi ile hakkında dava açılmış olduğunu;

Sanık Ergun Saraç; 27/11/1973 günlü 3 sayfadan ibaret yazılı savunmasında özetle; Hilmi Tasdemir'in atfı cürmisi ile iddianamede olayın tertipçileri arasında yer aldığını, Tersane İş Sendikası merkezine Hilmi ile kişisel arkadaşlığı sebebiyle 1970 senesi içerisinde sadece bir defa gittiğini, delil olarak kabul edilen ifadelerin de serbest ifade dışında tekence metotlarıyla tanzim edilmesine rağmen birbirlerine uymadığını, delil yetersizliğinden değilde

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

suçsuzluğundan mütevellit beraatine karar verilmesini;

Sanık Mehmet Altun vekili avukat Barbaros Hayrettin Gönen; 7 sayfalık yazılı savunmasında özetle; İddianameye göre sanıklardan sadece Hasan Sabri Kısar'ın hazırlık ifadesinde Mehmet Altun'un tersanede işçi aylarını konusunda ders verdiğini ve işçi-Köylü gazetesini dağıttığını söylemiş olup, duruşmada ise Hasan Sabri Kısar'ın baskı neticesi asılsız atfî cürümlerde bulunduğunu söylemek suretiyle eski ifadesinden rücu ettiğini, keza duruşmada dinlenen hiç bir şahdın müvekkilinin tersanede konuşma yaptığını bahsetmediklerini ifadeyle müvekkilinin beraatini talep ettiği;

Sanık Zeki Ördü; 12/12/1973 tarihli 3 sayfalık yazılı savunmasında; Marksist-Leninist bir kişi olmayıp Atatürk'çü olduğunu, asılsız ihbarlar sonucu mahkemeye vatan haini olarak çıkarıldıklarını, esasen sendika kurulduktan bir ay kadar sonra sendikadan ayrılarak ancak bir sene sonra Cevat Zamanoğlu'nun ısrarı üzerine sendikaya uğradığını, yani genel merkez Velî Alemdar handâyykan sendika ile hiçbir ilgisi olmadığını beyanla hakkında beraat kararı verilmesini talep ettiği;

Sanık Mustafa Erdemir; 12/12/1973 tarihli 7 sayfalık yazılı savunmasında özetle; İktidar kavgası yapan çevrelerin bu işin böyle olmasını istedikleri için kendilerine sabotaj eylemlerini kabul ettirmek zımında her türlü şakenciyi yaptıklarını, kendisinin Savcılıkta ve tutuklama mahkemesinde bu akıl almaz senaryoyu reddetmek cesaretini gösterdiğini;

Sanık Esat Yaran; 6 sayfalık yazılı savunmasında özetle; Hilmi Tasdemir'in avukat İnal Ererdal'ın yazıhanesinde bir hukukî işinin takibi sırasında tanıştığını, Hilmi'nin dışında sendikadan pek az işçiyi tanıyıp sendikada Denizcilik Bankasının zarar sebeplerini açıklar mahiyette iktisat ve işletme ekonomisi konusunda sohbet mahiyetinde konuşma yaptığını, netice olarak beraatini talep ettiği;

Sanık Ali Ekber Karagöz; 12/12/1973 tarihli yazılı savunmasında özetle; sanıkların emniyet ifadelerinin dikkatle incelenmiş olduğunda görüleceği üzere bu ifadelerin hemen hepsinin Hilmi Tasdemir'in ifadesine uygun biçimde dikte edildiğini, suç işlemeyip boş yere aylarca hapsede kaldığını, üzerinden sanık-sıfatının kaldırılarak masum olduğundan beraat kararı verilmesini talep ettiği;

Sanık Feyzullah Bıgali; 3 sayfalık yazılı savunmasında özetle; sorgusunda bahsettiği üzere kararını havâ ifadelerin, ifade alanlar tarafından hazırlanıp baskı altında imzalatıldığını, suçsuz olup, beraatini talep ettiği;

Sanık Levent Yılmaz; 18/12/1973 tarihli 8 sayfadan ibaret yazılı savunmasında özetle; Contr-Gerillada şakenceler altında alınan ifadelerden başka kendisinin suçlayacak hiç bir delilin mevcut

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

olmadığını, dava-süresiince ikame olunan bütün delil, bilirkişi rapor-u ve şahitlerin, lehine olduğunu suçsuzluğu anlaşıldığından beraatini talep ettiği;

Sanık İrfan Mete vekili avukat Sener Mete; 18/12/1973 tarihli 3 sayfalık yazılı savunmasında özetle; tanık ifadeleri ve yazılı deliller muvacehesinde müvekkilinin suçu sabit görülmediğinden beraatini talep ettiği;

Sanık Yücel Yaran; Sözlü savunmasında; bu davanın esasen Savcı tarafından açılmayıp o zamanki şartlara göre sorunlu olarak böyle bir davanın açtırılması olduğunu, artık Türkiye normal düzeye döndüğüne göre davanında esasen şimdiden sonuçlanmış bulunduğunu;

Sanık vekillerinden avukat Necla Fertan, Ziya Nur Erün, İsmail Hakkı Altan, Birsen Balıkcıkardeşler, Kemal Kaya, Sabahattin Arkaç ve Barbaros Hayrettin Gönen; 18/Aralık/1973 tarihli 53 sayfalık yazılı savunmalarında özetle; müvekkillerinin böyle bir suç işlemediklerini, hukuk ve insanlık dışı usullerle ifadeler alınarak ihmal ve dikkatsizliklerin, sorumsuzlukların neticesi meydana gelen bütün olaylara suçlular bulunduğunu, bu davada yargılanan tüm sanıkların ayrı ayrı zamanlarda evlerinden alınarak gözleri bağlı olarak adı Contr-Gerilla olan bir iskence evine götürüldüklerini, netice olarak müvekkillerinin emniyette alınması ifadelerinin mahkemece delil olarak kabul edilemeyeceğini, kaldık ifadelerin emniyette de alınmadığını, ikrarın delil niteliğinin hakim önünde olması şartına bağlı bulunduğunu, İddianamede Tersane İş Sendikasının illegal örgüt olarak nitelendirilmesinde de çelişkiler bulunduğunu, nitelik dünyanın her tarafından siyasi maksatla bir çok sabotaj yapılmış ise de, sabotaj yapan kişilerin böylesine para alarak sabotaj yaptıklarına tanık olunmadığını, Tersane İş Sendikasının illegal olarak faaliyet göstermediğinin tanık ifadeleriyle de sabit olduğunu, bu hususun mahkemenin celp ettiği sendika defter ve dosyalarının tetkikinden de anlaşıldığını, sonuç olarak T.C.K.nun 141 nci maddesinde bahsedilen suçun gerek maddi ve gerekse manevi yönden tekevvün etmediğini, kültür sarayı yangınının bir sabotaj olduğunun sabit olmayıp ortada sadece bir olay olup, oda kültür sarayının yanmış olduğunu, sanıkların yangın arasında herhangi bir illiyet rabitasının bulunmadığını, Marmara geniş yangınında da keza durumun aynı olduğunu, yine Eminönü arabalı vapuruna sabotaj yapılmış olduğu iddiasının da mesnetsiz bulunduğunu, Kastamonu şehrindeki yangının da taban saçı kesilip açıldıktan sonra bir boru kelepçesi oksijen kaynağı ile kesilirken saç altında biriken yağ ve mazot artıklarının tutulmasıyla meydana geldiğinin açık ve seçik olduğunu; müvekkillerinin suçsuz olduklarından beraatlerini talep ettikleri;

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

Sanık Ergun Cavuldak; 20/12/1973 günlü 3 sayfalık yazılı savunmasında özetle; gerçekte bu sabotaj tertibi arkasında bağlı buldukları fikir yapısından dolayı yargıçların huzuruna çıkarıldıklarını ve yargı önüne çıkarılincaya kadar maddi ve manevi sıkıntılar altında bu sabotaj tertibinin kendilerine kabul ettirildiğini, suçsuz olduğundan beraatini talep ettiğini; -

Sanık Cevat Zamanoğlu vekili avukat Ali Özdemir ve avukat İbrahim Eyüpoğlu; müsteraken hazırladıkları 20/12/1973 tarihli 5 sayfalık yazılı savunmalarında özetle; müvekkili Cevat Zamanoğlunun 17. Subat. 1971 tarihinde kadar Liman-Dok Sendikasına kayıtlı olup, ancak bu tarihten sonra bu sendikadan istifayla Tersane İş Sendikasına üye olduğunu, iddia edildiği gibi sabotajlar sonunda 80.000 lıra aldığı iddia edilen Cevat Zamanoğluna bu zaman içinde ailesinden geçimi zimmanda para gelmesini ve bu hususunda PTT ile vakı yazışmalar sonunda anlaşılmasından dolayı, netice olarak suçsuz bulunan Cevat Zamanoğlunun beraatini talep ettikleri;

Sanık Ferah İren; 18/12/1973 tarihli 3 sayfalık yazılı savunmasında özetle; Keleş Babek adındaki şahsın asılsız iddiası ile mahkemeye kadar geldiklerini, evinden alındıktan sonra 20 gün esatine az rastlanan sıkıntılar altında alınmış bulunan ifadeler sonunda iddianamenin bu ifadelerle tanzim edilmiş olduğunu, esasen gerekli bilgilerin zamanında toplanmış olması halinde suçsuzluğunun daha önce anlaşılabilceğini, netice olarak beraatini talep ettiğini;

Sanık Nuri Yazıcı ve Abdolvahap Mutlugin vekili avukat İsmet Aygür; -20/12/1973 tarihli 3 sayfalık yazılı savunmalarında özetle; mali imkanlardan yoksun bulunan ve keza aralarında da samimiyet ve tesanütü bulunmayan müvekkillerinin Marmara gemisi sabotajı için 465.000 lıra vermeleri iddiasının evveleminde mantık ölçüleriyle bağdaştırılamayacağını, ayrıca müvekkili Nuri Yazıcının o tarihlerde yatak hastası olduğunu da şahadetle sabit bulunduğunu, suçsuz olan müvekkillerinin beraatlerini talep ettiğini;

Sanık Harit Kahya; 20/12/1973 tarihli 24 sayfalık yazılı savunmasında; sabotaj diye adlandırılan bu davanın esasında politik bir tertip olduğunu, tersanedeki yolsuzluklara karşı birleşmek için Tersane İş Sendikasını kurduklarını, Halıç Tersanesi ile ilgili havuz kapağının yerinden fırlaması olayına temasla bir an için kapağın dinamik veya mekanik bir kuvvetle yerinden çıktığı kabul edilse bile su ile dolu bulunan kapağın hemen batması lazım geleceği, fakat olayda mezkur kapağın batmayarak 300 metre kadar açılıp yüzdüğü, daha sonra rühtara çekilip bağlandığında yavaş yavaş battığı, bundan da kapağın suyla dolu olmadığı sonucunun çıktığını beyanla ispat olunan suçlarla bilgiye ve düyüya müstenit bilgisi ve uzak yakın alakası bulunmadığından beraatini talep ettiğini;

Sanık Hilmi Taşkın; 26/12/1973 tarihli 29 sayfadan ibaret yazılı savunmasında özetle; ne kendisi ve ne de arkadaşlarının hiç bir zaman saldırganlıktan, zorbalıktan ve şiddet eylemlerinden yana olmadıklarını ve hiç bir zaman Yasalar çerçevesi dışına çıkmadıklarını, bir takım yolsuzluklara karşı çıktıkları için komplo sonuçu mahkemeye getirildiklerini, kararını havi ifadelerin kendisine Contr-Gerillada sedt iken tahtında dakte ettirildiğini, beraatini talep ettiğini;

Sanık Hasan Sabri Kısar vekili avukat Sabahattin Arkaç; kültür sarayının yandığı gece müvekkili Hasan Sabri Kısar'ın mezkur semtte arkadaşlarıyla evde bulunduğu şahadetle tebeyün ettiğini, mahkeme tarafından mahallinde yapılan keşif sonunda da iddianın esasen asılsızlığının anlaşılmas olabileceğini, müvekkilinin gördüğü gemi inşaat mühendisliği taşifi sebebiyle tersanede bir süre staj yaptığını, bunun haricinde sendikayla ilgili bulunmadığını, kararların mesnedinin ise artık tamamen anlaşılmas olduğundan bunun üzerinde durmak gerekmediğini ve müvekkilinin beraatini talep ettiğini;

Sanık Yasar Yılmaz; 9/1/1974 tarihli 54 sayfalık yazılı savunmasının sabotaj davasına ait kısmında özetle; kültür sarayını, Marmara gemisini yakmak, Eminönü arabalı vapurunda havuz kapağına bomba koymak, Kastamonu silebinde yangın çıkarmak ithamlarıyla mahkemeye getirildiklerini, ancak iddianın tutarsızlığının Askeri Savcının esas mütalaasında beraatlerini talep etmiş olmasıyla da ortaya çıktığını, çıkarılan bildiri ve yayınlarla duruma hıtaından evvel kamu oyunda mahkum edile çabasının gösterildiğini, seklen bir ihbarcı aranarak, bunun için de Veleç Bebek adlı şahsın bulunduğunu, sabotaj diye isimlendirilen olayların hakikat halde ihmallerden neset ettiğini, kararın yasaların nasıl uygulandığını ve kurban aramanın başarıya ulaşmadığının ölçüsü olarak adalet göstereceğini; beyan ettiğini;

Anlaşılmiştir.

TÜRKİYE SOSYALİST İKİNCİ

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

DELİLLERİN TAYDİR VE MÜNAZASASI:

Dosya münderecatına göre sanıkların aleyhindeki delillerin

1- İkrarlar,

2- Keleş Bebek'in ihbarı ve buna mebnî beyanı,

3- Ahmet Tüncer'in Savcılık ifadesi,

4- Hasan Engin Güneç'in emniyet ve Savcılık ifadesi,

5- Sanıklardan Zeki Ordu hakkında bu şahsın Kültür Sarayı-
ne bîz yaktık, Deniz Gezmiş'in intikamını alacağız mealindeki iddia-
anamede zikredilen husus,6- Mehmet İnat ve Enver Tortos'un Cezaevi Müdürüne vakıf
ihbarları,7- Sanıklardan Zeki Ordu, Hamit Wahya, -Levent Yılmaz ve
Hilmi Taşdemir'e ait mektup ve yazı fotokopileri,8- Sanık Hilmi Taşdemir'in sorgusuna havâ teyp bandı ve
tapesi; olduğu anlaşılmaktadır.

Bu hususlara ayrı ayrı değinildiğinde;

İkrarlar : Yukarıda sorguları özetlenen sanıklardan bir kısmı emniyet, Askerî Savcılık ve tutuklama mahkemesinde isnat olunan suç hakkında ikrarda bulunmuşlar, bir kısmı emniyetteki ifadesinde ikrarda bulunup, Savcılık ve tutuklama mahkemesinde ikrarlarından rücu ederek inkarda bulunmuş, diğer bir kısım sanıkta gerek emniyet gerek Askerî Savcılık ve gerekse tutuklama mahkemesinde suçları kabul etmemişlerdir. Durusmadaki sorgularında ise tek tek sanıklar kendilerine isnat olunan eylemler ile hiç bir şekilde alakalı olmadıklarını beyanla ikrarların gözaltına alındıktan sonra götürüldükleri Contr-Gerilla teşkilatında sıkence ve baskı altında alındığını, daha doğrusu kendilerine dikte ettirilerek imzalatıldığını söylemişlerdir.

Ceza davaları, hukuk davaları gibi şekle bağlı olmayıp bu bakımdan ikrarların yan delillerle doğrulandığı takdirde kabulü caiz ve ağır suç isnadıyla mahkemeye sevkolunan sanıkların durusmadaki sorgularında inkar yoluna sapmaları tabii ise de, aşağıdaki sebepler muvacehesinde sanıkların bu ikrarları tutarsız ve insicamsız görülmüştür.

a) Sanık Hilmi Taşdemir'in ifadesiyle diğer sanıkların ifadeleri karşılaştırıldığında beyanların Hilmi Taşdemir'in ifadesi üzerine inşa edilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

b) Bilhassa sanıkların emniyet ifadelerinde defaatle geçen Marksist, Leninist, bilimsel sosyalizm eylem klavuzu kabul etmiş mealindeki aynı ibareler ikrarların, sanıkların söylediklerinin aynen zapta geçirildiği hususunda mahkemeye şüpheli karşılanmıştır.

c) Hukukta ikrar tecezzüt etmez genel prensibi açısından düşünüldüğünde, Taşdemir'in ifadesiyle yangınının açık ve seçik olarak her hangî bir sabotaj sonucu olmadığı tebeyyün ettiği olduğundan sanık-

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

lardan Kemal İren'in bu gemide sabotaj yaptığı zımındaki emniyet, Askerî Savcılık ve tutuklama mahkemesindeki ikrarı bu prensip ile bağdaştırılamamıştır.

d) İddiaya göre sanıklar Kültür sarayı sabotajını 400.000, Marmara gemisi sabotajını kapora ile birlikte cem'an 465.000, Emin-önü arabalı vapuru sabotajını ise 300.000 lîra karşılığında yapmışlardır. Azmettiren ve suçu irtikap edenler olarak aynı düşünce ve ideoloji paralelinde bulunan şahısların gerçekleştirdikleri iddia olunan eylemleri para karşılığı yapmış olmaları mantık ölçüleriyle bağdaştırılamayacağı gibi, miktar olarak bu derece büyük paraların verilmesi, elden ele nakli, paraları veren şahısların malî güçleri ve son olarak da paraların paylaşılması konusu olağan karşılanamamıştır. Nitekim ikrarlarda geçtiği veçhile Osman Kiper'in 400.000 lîrayı İrfan Solmaz'er'den Ankara'da alarak ancak resminden tanıdığı Ergun Saraç'a İstanbul'da teslim etmiş olması, Zeki Ordu'nun ifadesinde bahsettiği gibi sabotaj gurubu ile alakası olmayan Sabri Ozanlar'a, sadece kararot olan bu şahsı sarhos ederek Marmara gemisine girme olanağını kazanmış olmaları karşısında 50.000 lîra verilmiş olması, yine Marmara gemisi sabotajında gözcü görevi verildiği halde olay günü belirtilen yere gelmeyen İrfan Mete'ye, sanıklardan Hilmi Tasdemir'in kızarak, sana bu isten-payını vermemek lazım ama deyip 45.000 lîra vermesi misal olarak zikredilebilir.

e) Ayrıca sanıkların gerek evlerinde, gerek iş yerlerinde yapılan aramalarda dikkat çekecek paralarının bulunmadığı gibi bankalarla yapılan yazışmalardan da bazı sanıkların çok cüz'î-hesabınsan gayri paralarının bulunmadığının anlaşılması muvacehesinde bu yoldaki ikrarların samimi olmadığına keza kanaat getirilmelidir. (Sanık Levent Yılmaz'ın Bandırma Vakıflar Bankası subesinde yatırılan 300 lîradan artı kalan bir lîra 36 kurus bakiye hesabı bulunduğu ~~xxxx~~ bildirilmiştir.)

f) Sanıkların emniyet, Askerî Savcılık ve tutuklama mahkemesindeki ifade tarihleri tetkik edildiğinde, bu şahısların emniyet ifadesinden çok kısa bir süre sonra Askerî Savcılıkça ifadelerinin alınmış olduğu ve Savcılıkta ifadeleri alındığı aynı günde tutuklama mahkemesine sevk oldukları görülmüş, bu itibarla Askerî Savcılık ve tutuklama mahkemesindeki ikrarların emniyet ifadesindeki ikrarların temadısi olduğu anlaşılmıştır. Buna misal olarak sanık Hilmi Tasdemir'in emniyet, Askerî Savcılık ve tutuklama mahkemesindeki ifadelerinin hepsinin 16/8/972 tarihinde olduğu gösterilebilir.

g) Sanıklara isnat olunan eylemlerin oluşuna göre de ifadelerde geçtiği üzere sanıklardan bir kısmının olayda gözcü olmaları ve bu yoldaki ikrarları mahkemece mantıklı karşılanamamıştır.

Netice olarak sanıkların emniyet ifadesi olarak zikredilen ikrarlarının serbest ifadeleri mahsulü olmadığına, emniyet ifade-

Esas No. : 974/4
Karar No. : 964/4

sındaki ikrarlarından rücu etmekten çekinen bazı sanıkların keza Askeri Savcılık ve aynı gün sevkolundukları tutuklama mahkemesinde de aynı beyanda bulunmuş olduklarına kanaat getirilmekle sanıkların ikrarları hukuken geçerli ve samimi görülmediğinden ihticaca salih kabul olunmamıştır.

Keles Bebek'in iihbarı ve buna mebnî beyanı: Keles Bebek 23.Kasım.1972-günü Askeri Savcılığa alınmış ifadesinde "Tersanede motor atölyesinde Ahmet Tuncer'le konuştuğu sırada Ahmet'e hitaben gördün mü? bu kadar emeğimizi olan Eminönü arabalı vapurunu batırdılar dediğinde Ahmet Tuncer'in sorma, bu teklif-banada yaptılar dediğini, bu defa Ahmet'e kimlerden şüphelendiğini ve niçin ihbar etmemiş olduğunu sorduğunda da Ahmet'in kendisine Hamit Kahya'nın dediğini, kendisinin bu konuyu Camialtı Tersanesi Sivil Savunma uzmanına söylediğini) beyan etmiş ve anlaşıacağı üzere sabotaj davası tahkikatına da bunun üzerine başlanılmış bulunmaktadır.

Ahmet Tuncer ise emniyet ifadesinde Keles Bebek'in bu beyanını kısmen teyid etmiş, 9/8/972 tarihli Askeri Savcılık ifadesinde de ezcümle "Hamit Kahya ortaokuldan arkadaşımıdır.Haziran.1972 başlarında Hamit'e Beyazıt'ta, Safraköy münibüsünde rastladım.Konuşmamız arasında bana malî sıkıntı olup olmadığını sordu.Bende evlendiğimi ve geçim sıkıntısı çektiğimi söyledim.Bu arada Hamit Kahya bana sizin Camialtı Tersanesinden bizim Halıç Tersanesine havuzlanmak için gelecek gemi var mı diye sordu.Bende bir hafta içinde Eminönü arabalı vapurunun gönderileceğini söyledim.Kendisine bunu neden sorduğunu söylediğinde, bizim bazı düşüncelerimiz var, sen orasını boş ver şeklinde cevap verdi.15-20 gün kadar sonra Hamit'e aynı yerde yine rastladım.22.Haziran.1972 günü dedi.Hamit bana maddî sıkıntın devam ediyormu, parayı ihtiyacın var mı diye sordu.Bende var dediğinde,bana 2.000 lıra verdi.Kendisine bu ne parası diye sordum.Bana, sonra anlarsın dedi.Ben Hamit'in bu tutumundan şüphelenerek durumu Keles Bebek'e anlattım) demekle Keles Bebek'in ifadesini tamamen teyid etmiş ise de;

Duruşmadaki yerli beyanında (D.Z.75)-"Keles Bebek'le aramızda şu mealde bir konuşma geçmiştir.Söylenildiğine göre Eminönü arabalı vapurunun havuzlanmakta olduğu havuz kapağına bomba konulmuştu.Keles Bebek'le bu işlerin Halıç-Tersanesinden bir gurup tarafından yapılabileceğini konuştuk.Hamit Kahya'nın Tersane İş-Sendikası Kurucularından olduğu için bu işin içinde olabileceğini söyledim.Hamit'e Safraköy münibüsünde rastladığımda kendisine bana Camialtı tersanesinden ne zaman-gemi geleceği hususunda bir şey sormadı.Keza bana 2.000 lıra vermedi) demekle eski ifadelerini nakzeder

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

mahiyette beyanda bulunmuş ve işbu ifadelerinde sanık sıfatıyla nezaretteyken baskı altında alındığını söylemiştir.

Tanık olarak dinlenen Keles Bebek duruşmadaki ifadesinde (D.Z.77-78) "1972 Temmuz başında Ahmet Tuncer'le motor atölyesinde konuşurken Ahmet, Eminönü arabalı vapuruna sabotaj yapılmasını, geminin batırılmasını bana da teklif ettiler, fakat ben kabul etmedim. Ahmet'e teklif yapanların kim olduklarını sordum. Bana Hilmi Tasdemir, Hamit Kahya verdiğini ismini hatırlıyamadığı 4-5 kişiyi olduğunu söyledi. Ahmet'e, niçin ihbar etmediğini sorduğumda da, etmediğimi nereden biliyorsun dedi. Bu konuşmayı Camialtı tersanesi Sivil Savunma Uzmanı Elal Uzun'a aynen naklettim, oda raporunu hazırladık) demıştır.

Birbirlerine aykırı beyanda bulunan tanıklar yüzleştirildiklerinde her kişide eski ifadelerinde ısrar ile aynı beyanda bulunmuşlardır. (D.Z.78-79)

İfadelerin tetkikinden anlaşılacağı üzere Keles Bebek'in beyanı, Ahmet Tuncer'den duyduğuna inhisar etmektedir. Bu itibarla Keles Bebek'in ifadesinin kabulü Ahmet Tuncer'in ifadesinin kabulüne bağlı kalmaktadır. Ahmet Tuncer'in gerek emniyet ve gerekse Savcılık ifadeleri sanık sıfatı ile alınan ifadeler olup, duruşmadaki ifadesi ise yeminli tanık beyanıdır.

Aşağıdaki sebepler muvacehesinde Ahmet Tuncer'in emniyet ve Savcılık ifadelerine itibar edilememiştir.

a) Sanıklardan Hamit Kahya Harç Tersanesi Malzeme Planlama servisinde çalıştığına göre tersaneye ne zaman ve nereden gemi geleceğini bilmesi vazifesi cümlesinden olup, bunu Camialtı tersanesindeki Ahmet Tuncer'den sorması zayıftır.

b) Gizlilik içinde yapılması tabii bulunan sabotaj eylemlerinde Hamit Kahya'nın, Ahmet Tuncer'e gemi geleceğini neden soruyorsun sorusuna karşı, bizim bazı düşüncelerimiz var demek olması keza bu meyanda 2.000 lira vermesi normal ve olağan karşılanamazdır. Bu nedenlerle Ahmet Tuncer'in duruşmadaki ifadesi dışında sanık sıfatı ile alınan beyanlarına itibar edilememiş ve dolayısıyla Keles Bebek'in, Ahmet'ten işittiğine naklen söylediği sözler de mesnetsiz kabilirdir. Ayrıca Keles Bebek'in hazırlık ifadesinde sadece Hamit Kahya'nın ismini zikretmesine rağmen duruşmada Hilmi Tasdemir'den de bahsetmiş bulunması bu şahsın duyguya müstenit beyanının da doğruluğu hususunda tereddüt yaratmıştır.

Hasan Engin Güneç'in emniyet ve Savcılık ifadesi:- Hasan Engin Güneç 9 nolu klasörün 33 dizisindeki 20/12/972 tarihli emniyet ifadesinde "Sanıklardan Ergün Cavuldak'ın bir gün kendisine ağabey gemi yangını iyi planlarsa bütün Türkiye gelse söndüremez. Önemli olan büyük bir eylem koymaktır. Oda böylece kondu) dediğini

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

söyleniş, bir gün sonra alınan Askerî Savcılık ifadesinde de keza aynı sözleri tekrar etmiş ise de:

Duruşmadaki yemînli ifadesinde (D.Z.60) Ergun Cavırdak'ın böyle bir söz söylemediğini beyan ederek ifadeleri arasındaki mübâyeneti "Ben sorgu alınmak üzere sanık olarak celbedildim. Önce Karaköy Emniyet Amirliği önüne getirildim. Burada gözlerim bağlandı. Sonra bilmediğim bir yere götürüldüm. Orada zorlanarak çok-güç şartlar altında ifademe bu hususlar da getirildi" demekle telif etmiştir. Mahkemede yemînli şahit olarak dinlenen Hasan Engin Günçe'nin evvelce sanık sıfatıyla alınmış bulunan ifadesine mahkemece itibar edilememiştir.

Sanıklardan Zeki Ordu hakkındaki bu şahsın Kültür Sarayına biz yaktık, Deniz Gezmiş'in intikamını alacağız dediği yolundaki iftiharnameye zikredilen husus: Sanıklardan Zeki Ordu'nun bir gün Engin Bileyle köprüdeki bir içki lokantada otururken bir sarhosluk saiki ile kültür sarayını biz yaktık, Deniz Gezmiş'in intikamını alacağım dediği iftiharnameye edilmiş ise de:

Engin Bileyle emniyet ve Askerî Savcılık ifadeleriyle duruşmadaki yemînli beyanında (D.Z.126) "Bir gün Zeki Ordu ile birlikte Karaköy köprüsündeki bir içki lokantaya gittik. Zeki bir şişe rakı, ben ise iki şişe bira içtim. Yanımızdaki masada da sarkıcı Fikret Kızılok bir bayan arkadaş ile oturuyordu. Zeki bana, ben Fikret Kızılok ile konuşabiliyordum dedi. Hatta bu hususta iftiharnameye girdik. Üstelik ben Zeki bu şahsın masasına gitti, orada bir süre kaldı. Ne konuştuklarını duymadım. Bu arada bir sıvı şahıs beni kapıya çağırarak kendisinin C. Savcı Yardımcısı olduğunu, sarhos olan Zeki Ordu'nun herkezi rahatsız ettiğini, arkadaşımı alıp götürmemi söyledi. Bende "eki'yi alarak oradan dışarıya çıkardım. Zeki Ordu, Deniz Gezmiş'in intikamını alacağım, Kültür Sarayını ben yaktım şeklinde bir şey söylemedi" demiş, Engin Bileyle'nin bu ifadesi son tahkikatta celbedilip tanık olarak dinlenen Fikret Kızılok'un (D.Z.99) "Hatırladığıma göre 1971 senesi kis aylarında bir gün hanım arkadaşım ile köprüdeki içki lokantada oturuyordum. O gün, orada burada gördüğüm Zeki Ordu bizim masamıza geldi, asırı derecede alkollü idi. Biz rahatsız ettik. O andaki masada bulunanlarda olaya müdahale ettiler. Zeki Ordu'nun masada konuştuğu mevzular günün konuları ile ilgiliydi. Ben bu şahsın bizimle bulunduğu sırada kültür sarayını biz yaktık, Deniz Gezmiş'in intikamını alacağız mealinde bir söz söylediğini hatırlıyorum" mealindeki ifadesiyle teyid edilmiş, ayrıca bu mevzuda dinlenen Saim Çauk (D.Z.95) "Engin Bileyle bana köprüdeki meyhanede Zeki Ordu'nun sarhos olarak Kültür Sarayını biz yaktık, Deniz Gezmiş'in de intikamını alacağız dediği hususunda bir şey söylemediği şeklinde beyanda bulunmuştur.

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

Böylece esasen tam bir delil niteliği taşımayan bu sözlerin de Zeki Ordu tarafından söylenmiş olması teyid edilmiştir.

Mehmet İmat ve Enver Tortas'ın Cezaevi Müdürüne vaki ihbarları : Askeri Savcının tevsii tahkikat sırasında sanıklardan Hamit Kahya'nın gerek ceza evinde ve gerekse duruşmalara getirilirken yolda Mehmet İmat adlı mahkumax, konuşma sırasında bu gemiler Yahudi malıdır, onun için biz bunları batırdık dediği, Mehmet İmat'ın'da bu sözleri aynı suçtan hükümlü Enver Tortas'a söylediği hususunda ikame ettiği şahit:

Mehmet İmat duruşmadaki ifadesinde "Hamit Kahya benim halamın oğludur. Fakat ben daha önceleri kendisini tanıımıyordum. Hamit Kahya ile benim duruşma aynı güne rastladığı zamanlar cezaevi-arabasında beraber geçip gelirdik. Bu arada Hamit yakılan gemilerin Yahudi malı olduğunu söylerdi. Fakat bu gemileri ben veya biz yakıtık diye bir söz söylemedi" demiş, Askeri Savcıya verdiği ifadeyle bu beyanı arasındaki açık mübâyeneti de "Ben sabotaj sanıklarının bu işleri yaptıklarını arabadaki konuşmalardan bu şekilde anladım. Bu işte elektrikçinin rolünün büyük olduğunu, aralarından birinin tahliye olduğunu, yakında kendilerinin tahliye olacaklarını konuşuyorlardı" demekle giderme çabası göstermiştir.

Enver Tortas ise duruşmadaki ifadesinde (D.Z.100) "Tahminen bir ay kadar evvel Mehmet İmat bana, Hamit Kahya ile ~~konuş~~ konuşuklarında Hamit'in, kendisine bu gemiler Yahudi malıdır, -bu sebeple onları biz batırdık dediğini söyledi" mealinde ifade vermiştir.

Bakırköy soygunundan ağır hapsi müstelzim cezaya hükümlü bulunan bu şahitlerin gerek Savcı tarafından alınmış ifadeleriyle duruşmadaki ifadeleri arasında gerekse kendi ifadeleri arasında mübâyenetlerin bulunmuş olması ve ayrıca bu hususta dinlenen şahit Gazî Voyuncu (D.Z.121), Hasan Serbetçi (D.Z.121-122), Ramazan Sırın (D.Z.122), İsmet Öztürk (D.Z.122)'ün ifadeleri muvacehesinde adı geçen bu iki şahsın cezaevi müdürünün müsahahasını görmek zımında yalan ihbarda buldukları anlaşılmıştır.

Sanıklardan Zeki Ordu, Hamit Kahya, Levent Yılmaz ve Hilmi Tasdemir'e ait mektup ve yazı fotokopileri :

6 nolu klasörde Zeki Ordu'nun elyazısı ile yazmış olduğu 21/8/972 tarihli yazıda "Sendikada bir gün toplanmışık, tanımadığımız bazı kişilerin vardı. Ergün Saraç elinden masaya bir paket bıraktı, kültür sarayına bir sabotaj yapılacak, bunlarda-sizin payınız dedi. Hilmi Tasdemir paketi açtı, Hamit Kahya'da içindeki paraları dağıttı..." denilmiş olup, Zeki Ordu buna karşı, bu benim el yazıdır, ben tutuklandıktan sonra Contr-Gerillaya yeniden götürüldüm. Orada bana bu mealde bir yazı yazacaksınız dediler. O anda gözüm kapalı olduğu için kimin söylediğini bilmiyorum. O sırada bana ez yet

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

yapmadılar, ancak daha önce Contr-Gerillada geçirdiğim günler aklıma gelince bu yazıyı yazdım" mealinde (D.Z.87) beyanda bulunmuştur.

Hamit Kahya'nın üzerinde bulunan kendisine ait notlar olarak zikredilen dosyaya konulmuş bulunan Hamit'in el yazısını havf 4 sayfalık yazıda "Sabotajların kendileri tarafından yapılmış olduğu" belirtilmiş olup, Hamit Kahya buna karşı "Ben tutuklandıktan sonra tekrar Contr-Gerillaya götürüldüm. Tutuklanma sırasında bana isnat olunan suçları inkar ettiğim için orada bulunan uzun boylu bir şahıs bunları yazmamı söyledi. Kısmen o dikte ettirdi, kısmende ben ekledim" mealinde beyanda bulunmuştur.

Hilmi Tasdemir'in el yazısı ile yazdığı mektup olarak Askeri Savcılığa gönderilip dosyaya konmuş bulunan Sayın Albayım başlıklı yazıda "Yaptıklarına çok pişmanım, buradaki sorgum bittiyse beni 5-10 kişilik bir koğuşa gönderin" denilmiş olup, Hilmi Tasdemir buna karşı, ben 68 gün Contr-Gerillada kaldım, devamlı eziyet gördüm. Ayrıca orada bana eziyet edenlerin baskalarına eziyet ettiklerine de şahit oluyordum. Bu bakımdan moralim çok bozulmuştu. Bir an evvel oradan kurtulmak için bu yazıyı yazdım (.Z.83) mealinde beyanda bulunmuştur.

Levent Yılmaz'ın el yazısı ile yazdığı 7.Eylül.1972 tarihli Canlarım başlıklı mektup fotokopisinde "Beni sorgu için aldılar, şimdiye kadar sizlere yazmamışım sebebi istiraptan kağıdı kalemi elimde alayayışından oldu. Benim için üzülmeyin" denilmiş olup Levent Yılmaz buna karşı "Bu mektup bana aittir, ancak mektubun tarih 7.Eylül.1972'dir. Ben o zamanlar Contr-Gerillada bulunuyordum. Savcılık ifadem tetkikinden de anlaşılacağı üzere Askeri Savcılıkta ki ifadem 9.Eylül.1972 günü alınmıştır. Benim aileme yazdığım hiss bir mektuptur, fakat şimdi orada bulunanların mektupta bahsettiği gibi bana iyi davrandıklarını söyleyemem (D.Z.159)" mealinde beyanda bulunmuştur.

Yine Hilmi Tasdemir tarafından yazılan Hayriye başlıklı mektupta "Ben 14 sene bilfiil çalıştığım, sana ve çocuklarıma nafaka temin edip üst baş giydirdiğim ve barınacak bir yuva yaptığı devletimin bir işyeri Denizcilik Bankasına ihanet ettim. Fakat ihanetimi çocuklarıma söyleme, onlar babalarının vatan haini olduğunu öğrenmesinler" denilmiş olup, Hilmi Tasdemir buna karşılık "Mektup bana aittir. Tarihinin 17/8/972 olması lazımdır. Bu mektubu Savcılığa gelmezden tahminen 2-3 gün evvel yazmıştım. Ancak bu mektup benim serbest irademle yazmış olduğum bir mektup değildir. Mektubu bana Contr-Gerillada dikte ettirdiler. Ben sorgunda da bahsettiğim gibi 68 gün Contr-Gerillada kaldım. Bu mektup oradaki işkenceler, baskılar altında dikte ettirilmiştir. Ayrıca orada bana bu kararı zorla yaptırıp kaleme aldıktan sonra, seni ilerde biz kurtaracak

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

avukatı da bulduk dediler ve hatta avukatın kartında bana getirdiler. Aklımda kaldığına göre adı Semih Ulutürk veya Ünlütürk idi (D.Z.159) mealinde cevapta bulunmuştur.

Yukarıda münderecatı özetle dercedilen mektup ve yazıların sanıkların serbest ifadeleri mahsulü olmadığına, netice olarak bunların sanıkların yazdıkları yazı ve mektup olmayıp fakat sanıklara yazdırılmış bulunan yazı ve mektuplar olduğu anlaşılmıştır.

Nitekim bir suç itiraf eden kimsenin bu suçu nasıl işlediği olduğunu detaylarına kadar yazarak üzerinde bulundurması düşünülemeyeceği gibi ayrıca gözaltına alınan veya tutuklu bulunanların evlerine yazdıkları mektupların okunması tabii bulunmakla yazı münderecatındaki ikrarlar mahkemece garip karşılanmıştır.

Sanık Hilmi Tasdemir'in sorgusuna havfi teyp bandı ve tapesi: Askeri Savcı tarafından tevsiî tahkikat meyanında mahkemeye ibraz edilen ve dinlenilerek tapesi 3 nolu duruşma-klasörüne konulmuş bulunan sanık Hilmi Tasdemir'e ait bantta Hilmi'nin kendi sesinden ikrarda bulunduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, sanık Hilmi Tasdemir'in hazırlıktaki ikrarının teybe alınmış şekli olan bu beyanlara ikrarlara itibar edilmemesi yolunda daha evvelce açıklanmış bulunan gerekçe muvacehesinde itibar olunmamıştır.

Sanıklar lehindeki deliller:

Gerek rosen-gerek talepler veçhile tevsiî tahkikat sırasında ikrar edilip dinlenen şahit ifadelerine sırasıyla değinildiğinde;

Sanık Zeki Ordu'nun, Marmara gemisinin yandığı tarihte tekkabül eden 4 Mart 1972 günü Pasabahçedeki Rakı Fabrikası lokalindeki düğünde bulunduğu hususunda Serife Sayın, Recep Özen ve Hüseyin Topçu (D.Z.113)-yemini beyanda bulunmuşlar;

Sanık Hamit Wahya'nın, Marmara-gemisi ve Eminönü-arabalı vapuru olaylarının olduğu gece evde bulunduğu hususunda Muharrem Wahya, Saban Uzer tanıklık etmişler (D.Z.115), keza savunma şahidi Ahmet Gülser mahkemede yemini ifadesinde (D.Z.126) ben eksert Taksim'deki Siraselviler söförler kahvesine girdim, Hamit Wahya da oraya gelir. Ancak Viltür sarayının yandığı gün Hamit'in orada olup olmadığını hatırlıyamıyorum dedis; Hamit Wahya ise şahide karşı o akşam yangın sırasında kahvede oturuyordum, yanımda Ahmet Gülser'de vardı, hatta kahvenin garsonu gelerek yangını haber verdi demiştir.

Sanık Mustafa Erdemir'in, Marmara gemisi yangını sırasında nerede olduğu hususunda dinlenen şahit Saban Uzer, ben Marmara-gemisinin yandığı tarihi bilmem. Ancak geminin yandığı gece ve onu takip eden ertesi gün Mustafa Erdemir hanımı ile birlikte bizdeledik.

Esas No. : 974/4
 Karar No.: 974/4

mezkur günü takriben 23.30 saatlerinde geldiler ve 23.00 sıralarında da gittiler, ben yarı gününü gazetelerden okuduğum için Mustafa Eder ve hanımın bence geldiği tarihi bu itibarla hatırlıyorum (D.Z.118) mealinde şahadette bulunmuştur.

Sadık Akan (D.Z.121) mezkur günü arkadaşım Sabri Akan ve Levent Yılmaz'la birlikte Galatasaray-Bostanbaşı caddesindeki evimizde saat 20.00 den itibaren oturup içki içmeye başladık. Tahminen saat 23.00-24.00 sıralarında Sabri ve Levent ayrılarak evlerine gittiler. O günü takriben ertesi günü sabahleyin kültür-sarayının yandığını öğrendim mealindeki ifadesinde yangın-gecesi Levent Yılmaz ile beraber oldukları yolunda şahadette bulunmuştur.

Yasar Yılmaz'ın Kültür sarayı yangınına tekabül eden günlerde Ankara'da Sosyalist Gençlik Örgütü kongresinde konuşma yapıp orada olduğu zımında dinlenen şahit Bilge Çansızoğlu (D.Z.115-116) 28-29.Kasım tarihlerinde Ankara'da Sosyalist Gençlik Örgütünün kongresi vardı, kongre 2 gün sürdü, ben-bu süre zarfında Ankara'da olup kongreyi takip ettim. Kongre günlerinden birinde Yasar Yılmaz da orada konuşma yaptı. Daha önce Yasar ile konuştuğumuzda kendisinin Ankara'ya bizden önce gittiğini öğrendim. Orada okulu ile ilgili işleri olduğunu, aynı zamanda o işleri de takip edeceğini söylemişti demiş; ayrıca toplantıda ifadesi alınan Kemal Özen, Yasar Yılmaz'ın kültür sarayı yangını sırasında Ankara'da kendi evlerinde misafir olduğunu beyan etmiştir.

Sanık Osman Kiper hakkında dinlenen şahit Turhan Altan (D.Z.116) İrfan Solmazzer'in Bozüyük'ten tanırım. Orada Tekel Memuru idi. İrfan Solmazzer'de Bozüyük Subesinde çalışıyordu. Osman'ın babası Raif Kiper Bozüyükte Göçmenefiydi. Osman Kiper o sıralarda 8 yaşlarında kadedir. Babamdan Osman'ın, İrfan Solmazzer'i Bozüyükten tanıması olabileceği hususuna zayıftır, benim oğlum İstanbul 1 nolu sıkıyönetim mahkemesinde süyet edilmeekte olan 84 sanıklı davada sanıktı. İsmi Orhan Altan'dır bu itibarla ben bu davayı takip ediyordum. Yine bir celse Selimiye'ye girmek üzere kapıda toplanıttık. Şahit tam hatırlıyamıyorum, ancak o sırada ya İrfan Solmazzer'le konuşuyordum yanıma Osman Kiper geldi, ya Osman Kiper'le konuşuyordum yanıma İrfan Solmazzer gelmişti, ben Osman Kiper'i İrfan Solmazzer ile Bozüyük'ten tanıdım. Osman Kiper Raif'in oğludur diye tanıştırdım. İrfan'la Osman'ın tanışması böyle olmuştur demektir.

Sanık Feyzullah Bigali'nin savunma şahitleri Süleyman Senirlik (D.Z.118), Gülizar Kılıççeker (D.Z.119), Burhan Lekesiz (D.Z.119) ifadelerinde ezümle, kültür sarayı yangını, Marmara gemisi yangını ve Eminözü arabalı vapurunun batması olaylarında Feyzullah Bigali'nin gece evde oturduğu hususunda şahadette bulunmuşlardır.

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

Ayşe Mete (D.Z.119), Abbas İnandı (D.Z.119) Marmara gemisi yangınına tekabül eden Mart.1972 günlerinde İrfan Mete'nin askerlik işini takip için Kızılda bulunduğu zımında yemini şahadette bulunmuşlardır.

Tanık Osman Atmaca (D.Z.126) iddianamede bahsedildiği üzere kültür sarayı sabotajı için sandıka merkezinde 21.Eylül.1970 Cumartesi günü yapılan toplantı-yapıldığı gün Kemal İren'in Levent Pınarköyü Vakfında Derneğinde bulunduğu mebnî şahadetine "Ben Levent Pınar köyü Vakfında Derneği başkanıydım.Kemal İren'de Yönetim Kurulu üyesiydi.Kemal bütün toplantılara katılırdı.Toplantılarımız Cumartesi günleri olurdu.21.Eylül.1970 Cumartesi günü yapılan toplantı zabıtları halen Levent Pınar köyü Vakfında Derneğinde mevcuttur" demiş ve celbedilip dosyaya konulan 3 nolu duruşma klasörünün 370 defterindeki yazıdan da Kemal İren'in-21.Eylül.1970 günü yapılan toplantıda hazır bulunduğu tebeytün etmiştir.

Sanık Nuri Yazıcı hakkında dinlenen şahit Oya Yazıcı (D.Z.119), Ayşe Onat D.Z.120, Hasmet Alsaç (D.Z.120) ve Ayhan Yetkîner (D.Z.120) ifadelerinde belirttikleri üzere; Marmara gemisi yangını sırasında Nuri Yazıcı'nın böbreklerinden hasta olup iki ay kadar yatak hastası olarak evde yattığı hususunda beyanda bulunmuşlardır.

Yine Mehmet Karakaslı (D.Z.124) yemini ifadesinde, "Kültür sarayı yangını günü akşam üzeri Dolapdere'deki bir arkadaşımın ziyarete gittim.Oradan saat 23.00 sıralarında ayrılarak Pangaltı'ya geldim.Bu sırada Taksim'deki yangını duyunca merakla Taksim'e gittim.Bilahere-Hasan Sabri Kısar ve bazı arkadaşlarla birlikte kaldığımız Sisli Samanyolu Sok.Aydınlık apartmanındaki daireye geldiğimde Hasan Sabri Kısar'ı evde pijamalı olarak gördüm" demiş,

Keza Sami Can (D.Z.123) ifadesinde "O tarihlerde ben,Yusuf Boya,Hasan Sabri Kısar, Mehmet Karakaslı Samanyolu sokaktaki apartman dairelerinde beraber oturmekteydik.Mezkur günü ben ve Hasan Sabri evdeyken Mehmet Karakaslı gelerek kültür sarayının yanmakta olduğunu söyledi.Mealinde beyanda bulunmuştur.

-Yukarıda temas edilen şahit ifadeleri iddianamede sanıkların belirtilen günlerde toplantı ve eylemlerde bulduklarını nakzeder mahiyette görülmüştür.

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

SANİTLARA İSNAT OLUNAN FİYELERİN ELESTİRİLMESİ :Kültür Sarayı yangını:

27.Kasım.1970 günü gecesi Cadı-Kazanı adlı temsilin oynandığı sırada saat 22.46 da sahnenin sof to bölgesinde başlayan yangının binaya sırayeti sonucu kültür sarayının yanması olayına ait Yük.M.Prf.Rebi Gorbon, mak.Yük.Müh.Prof.Fikret Narter, Elektrik Yük.Müh.Prof.Eskinazi, Konya Yük.Müh.Doç.Nevzat Önel, İnc.Yük.Müh.Doç.Bingöl Alpman, Yangın Uzmanı Yük.Müh.Mümtaz Çeruh ve Elektrik Yük.Müh.Önder Bankol marifetiyle tanzim edilmiş bilirkişi raporunda:

- Yangının herhangi bir unutulmuş sigarayla çıkmış olması zayıf,
- Yangının aydınlatma araçları dahil elektrik tesisatından çıkmış olması zayıf,
- Yangının kendi kendine ısınma ile çıkmış olması çok zayıf
- Yangının statik elektrik serrerası ile çıkmış olması çok zayıf bir ihtimal olarak değerlendirildikten sonra bu ihtimallerin zayıf olması nedeniyle yangının kasda makrun olabileceği ihtimalinin kuvvetli olduğu kanaat olarak belirtilmiştir.

Son tahkikatta tevsi tahkikat sırasında dinlenen yeminli şahıtlar;

Sahne Amiri Erol Taskin ifadesinde özetle; (D.Z.127) kültür sarayı sahne bakımının tam olarak yapılmadığını, oradaki 14 aylık-hizmeti esnasında kendilerine yangınla alakalı talimat verilmemişliğini, kültür sarayı yangınından bir gün evvel de sahnenin projöktörlerin üzerlerine fon bezi düşmesi ile yine yangın tehlikesi geçirmiş olduğunu;

Santral memuresi Sulviye Moran (D.Z.128) mezkur gece santralda bulunduğunu, santraldaki yangın ihbar sisteminden yangın sırasında herhangi bir sinyal gelmediğini, daha sonra yapılan tahkikatta yangın ihbar sisteminin akülerin boşalmış olması sebebiyle çalışmamış olduğunu iddia ettiğini;

Kültür sarayında kilitçi Ayhan Satiroğlu (D.Z.130), yangın sırasında ısıtma santralında bulunduğunu, yangının neden çıktığı hususunda fikri olmadığını, ancak elektrik santralında görevli şahıslar olup, dışardan santral odasına kapılar açık bırakıldıktan sonra biletli seyircilerin giremeyeceğini;

Kültür sarayının inşaatında elektrik Mühendisi olarak görev alan Nezih Ezgi (D.Z.130), yangından sonra sigortalarda dışardan konulan olan yabancı bir maddeye rastlamadığını, keza santral odasındaki kablolarda bir değişiklik yapıldığına-tesadüf etmediğini, kültür sarayı elektrik tesisatını iyi bilmeyen bir kimsenin ve elektrikliğin tesisata müdahalede bulunmasının imkansız olduğunu;

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

- Kültür sarayında ilkçı Hüsamettin Yüzatlı (D.Z.138), elektrik santralının 4-5 kadar anahtarı olduğunu, bir anahtarın kendisinde, diğerlerinin de görevli bazı şahıslarda bulunduğunu, santral kapısının devamlı kapalı olup, yangın sırasında da o civarda yabancı bir şahsa rastlamadığını;

Sahne Ambrî Cüneyt Soykök (D.Z.148) mezkur gece 22.50 sularında dekorcu Ahmet isimindeki şahsın-sahne de yangın var diye bağırması üzerine hemen sahneye girdiğini, ana-sahnenin sofîto denilen-sağ üst kısmında sarı kırmızı boyalı firiz tabir edilen bir bezin alevler çıkararak yanmakta olup parça parça aşağıya döküldüğünü, çelik perdeyi indirecek düğmeye bastığında perdenin kendi kendine aşağıya inmeye başladığını, daha sonra yangın dolabını açıp hortumu yere serdiklerini, su vanasını açtiklarında suyun bir dakika kadar aktıktan sonra kesilmiş olduğunu, tahminine göre ana boruda su bulunmadığını, netice olarak olaydan şüphelendiği herhangi bir şahıs olmadığını;-

Sahne dekorcusu Sami Kalaycı (D.Z.151), kültür sarayı yangını gece orada bulunduğunu, yangının Cadı Kazanı piyesinin-3 neti sahnesinde çıktığını, yangın çıktığı sırada sahnede bu temsil ile ait dekorlarla ayrıca 4. Murat temsiline ait dekorlarla Keza-Don Kısot temsiline ait dekorların da bulunduğunu, yan sahnede ise diğer oynanacak temsillere ait dekorların da mevcut olduğunu, yangının sofîto kısmından çıkıp-fakat nedenini bilmediğini;

Sahne makînistî Hasan Taş (D.Z.152), yangın sırasında kafeterya kısmında oturduğunu, yangın var diye bağırsılması üzerine baktığında sahnenin tutuştuğunu görüp ancak yangın sebebinin bilmediğini beyan etmişlerdir.

Birlikte raporuna göre kültür sarayında yangın söndürme işinde kullanılabilecek durumda 400 M³ lük su bulunduğu, bunun 375 M³ ünün kültür sarayının bahçe kısmına isabet eden alt taraftaki beher 125 M³ lük 3 sarniçte, kalanının da hidrofor tanklarında olduğunu, binada vuku bulacak bir yangını söndürmeye yeterli-kapasite de olan bu sudan; 1-Otomotik pompa kaşalı ile suyun sprinkler tesisatından püskürtülmesi, 2- Harçten istifayenin sarniçlerden-su alması şeklinde istifade edilebileceği, yangın esnasında otomotik pompaya su veren ana vananın kapalı olması, ayrıca otomotik popasında çalışmaması sebebiyle sarniçlerde bulunan suyun bu yolla yangın söndürmede kullanılamadığı, yine sarniçlerin dışa bakan kapakları toprakla örtülü bulunup istifayeye de toprakla örtülü bulunan bu kapaklar bulunmadığı için-harçten de su almak suretiyle istifadenin mümkün olmadığı anlaşılmıştır. İ nolu klasörün 18-24 sırasında mevcut Feriköy Sular idaresi yetkililerinin ifadeleriyle

Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

27/11/1970 günü Beyoğlu semtine su tevzi eden Taksim su deposunun vanasının arızalandığı ve bu sebeple kültür sarayına yangın esnasında ancak saat 24.00 den sonra normal su verilebildiği, söz konusu arıza sebebiyle önceki saatlerde normal tazyikli su verilemediği ortaya çıkmıştır.

28/8/1973 günü mahkeme tarafından kültür sarayında yapılan keşifte binanın kalorifer dairesi, santral odası, hidrofor ve sprinklerin bulunduğu bölge, su sarnıçları, yangın alarm sisteminin bulunduğu mahal, telefonsantral odası ve bu mahalleri birbirine irtibatlayan koridorlar, keza sofite bölümü görülmüş ve böylece dosyadaki delillerin olayı teyid eden ve etmeyen yönleri değerlendirilmiştir.

Yukarıda açıklanan delil muvacehesinde;

1- Kültür sarayı yangınının ihtimal veya sabotaj neticesi meydana geldiği tesbit edilememiştir.

2- Sabotaj ihtimali varit görülebileceği ahvalde ise:

a) Sabotaj yaptıkları iddia edilen sanıkların hiçbirisinin kültür sarayında çalışan şahıslar olmamaları sebebiyle grift-elektrik tesisatına sahip bu binanın elektrik sebekesi üzerinde iddia edildiği üzere sabotaj için gereken işlemleri yapabilecekleri gayri mümkün, b) Yangının çıktığı sofite bölümüne bazı sanıkların temsil sırasında çıkarak yangını başlatmaları ihtimalinde imkansız görülmüştür.

3- Kültür sarayında sabotaj yapıldığı iddia edilen 27. Kasım.1970 günü gecesi ise sanık Yasar İlmaz'ın İstanbul'da olması ihtimalinin uzak olduğu, bu sanığın Ankara'da 28/11/1970 günü saat 13.45 de başlayan Sosyalist Gençlik Örgütünün Ankara İstiklal caddesindeki Diksat düğün salonunda birinci genel kurul toplantısında konuşma yaptığı Ankara Emniyet Müdürlüğünün 24/8/1973 günlü yazısı ve kongrede yaptığı konuşmaya ait zabıt suretleri münderecatından anlaşılmış, yine sabotaj yaptıkları iddia edilen bazı sanıkların da olay tarihinde olay yerinde bulunmadıkları duruşmada dinlenilip birbirlerini teyid eder mahiyetteki şahit ifadeleriyle sübut bulunmuştur.

4- Ayrıca iddia edildiği veçhile kültür sarayı sabotajı için İrfan Solmaz'er'den alınan 400.000 liranın Osman Viper ve Ergün Saraç aracılığı ile sendika başkanı Hilmi Taçdemir'e verildiği iddiası da evvelce açıkladığı üzere sanıkların gerek evlerinde gerek işyerlerinde yapılan aramalarda dikkat çekecek bir paraya rastlanmamış olması, keza bankalarla yapılan yazışmalarda sanıkların bankalarda bazılarının çok cüz' mevduatından gayri paralarının bulunmadığının tesbit edilmesi ve büyük paralar aldıkları iddia edilen sanıkların o zamanki yasantılarının bu hususu teyid eder

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

durumda olmadığına da şahadetle tesbit edilmiş bulunması sonucunda sanıkların iddia olunan paraları almadıkları kanaatine varılmıştır.

Netice olarak kültür sarayı sabotajı iddiasıyla sanıklar arasında herhangi bir illiyet-rabitası görülmemiş, duruşmadaki sorğu ve savunmalarında işnat olunan suççu külliyen inkar eden sanıklardan bazılarının hazırlıktaki iddianame yazılmasına mesnet teşkil eden kararlarının işe ihticaca salih bulunmadığı anlaşılmış ve bu yolda da mahkemeye tam bir kanaat gelmiş bulunmaktadır. Böylece kültür sarayına sabotaj yaptıkları iddia edilen sanıkların suçları sabit görülmemiştir.

Marmara gemisi yangını:

5.Mart.1972 günü gecesı-takriben gece-saat-02.35 sularında Halıç tersanesi önünde demirli bulunan Denizcilik Bankasına ait Marmara yolcu gemisinin D güvertesinde çıkan yangın sonucu tamamen yanarak kurtarma faaliyetleri sırasında batması olayına ait Yük. Müh.Yb.Nihat Güngör, Mak.Yb.Osman Sahar, Gv.Yb.Kenan Gürday, Mak. Alb.Cahit Yaren, ve Gv.Alb.Muhlis Serim tarafından tanzim olunan 8.Ocak.1973 tarihli yeminli bilirkişi raporundan sonuç olarak, gerek yangının gerekse yangından sonra geminin uzun süre Halıç suları içinde batık olarak kalmasının tahribatları delillerle ortadan kaldırmış olduğundan yangının çıkış sebebi hakkında kat'bi bir karar verilemediği, ancak gemide mevcut bulunan çok modern ve kıfayetli yangın alarm ve söndürme sistemlerinin yangın başladıktan sonra faaliyeteye geçmemesi nedeniyle yangının sabotaj veya ihmal neticesi olabileceği kanaat olarak zikredilmiştir.

Yangın gecesı gemide nöbetçi olan kamarot Hüseyin-Aksoy ifadesinde özetle; gece saat 0.2.45 sularında gürültü üzerine uyanıldığında kendi kamarası karşısındaki Burhan Yıldırım'ın kamaraya kapısından hafif hafif duman çıktığını görerek kamaraya kapısını yumrukladığını, ancak içerde kimse bulunmadığını, o sırada Burhan Yıldırım'ın Bas Kamarot Sami Sallı'nın kamarasından çıktığını, bağırarak yangını haber verdiğini, bilahere yangının genişlediğini, bundan sonra Ali Haydar Topçu'nun emriyle söndürme faaliyetine başladıklarını, ancak hortumlardan su gelmediğini, otomatik yangın söndürmede sux ve ısı ile çalışan su fışkırtan aletlerin de çalışmadığını, itfaie geldiğinde ise yangının ilerlemiş olduğunu, o gece gemideki nöbetçilerden bir kısmının nöbet yerlerinde olmadıklarını;

Gemi Çarkçıbasısı Burhan-Ahiskali (D.Z.128), hadise sabahı saat 06.00 da gemiye girdiğinde sprink tulumasının çalıştığını gördüğünü;

Marmara gemisi Elektrik Memuru Sabahattin Kumru (D.Z.137), gemide yangın çıktığı gece makine zabıtanları kamaralarından birinde bulunduğunu, Hüseyin Aksoy'un yangın var habarı üzerine yangın

Esas No. : 974/4

Karar No. : 974/4

mahalline gittiğini, yangının neden çıktığı hususunda malumatı bulunmadığını, istediğine göre yangın sırasında tulumbaların çalışır vaziyette bulunduğunu, ancak yangından takriben 3 ay kadar önce o zaman Marmara gemisi mühendisi olan Latif Atasever'in kendisine gemi yangın yağmurlama sistemlerinin yangın sprinklemlerinin su devresinden kullanma suyu devresinde kaçak olduğunu, bu hususta işletmeye yazı yazdığını söylediğini, yangından evvel geminin yangın çıkan kısmının elektrik donatımının tamamen değiştirilip yenilendiğini, 1970 senesinde de gemi Haliç tersanesinde aynı yerde bağlı iken makine dairesinde kaynak yapıldığı sırada geminin yangın tehlikesi geçirilmiş olup, o zaman itfaife tarafından yangının söndürülmüş olduğunu;

Olay sırasında Marmara gemisi 2 no'lu Çarkçıbasısı olan Latif Atasever (D.Z.147), otomatik olarak yangın anında sıcaklık 60 dereceye geldiği zaman pulverizatörün eriyerek basınçlı yangın söndürme sisteminin devreye girmesi ve hazır olan kazandaki suyu püskürtmesi lazım gelip. Bu sistem çalışır durumda olmakla beraber boru bağlantılarındaki kaçaklardan dolayı suyu 3-4 saatte bir doldurmak icap ettiğini, bu uzun ve külfetli bir iş olduğu için devreye dolacak olan deniz suyunun gemide mevcut 8 adet istasyonun ayrı ayrı temizlenip tekrar tatlı suyla doldurulması icap ettiğini, fakat Denizcilik Bankası ile yapılan müteaddit yazışmalara rağmen bu işlemin yapılmaması olduğunu;

Yine olay sırasında Marmara gemisinde nöbetçi makine zabıtlı bulunan Ali Haydar Topçu (D.Z.152), yangını haber aldığı anda yangın mahalline gittiğini, söndürmek için uğraştıklarını, bu meyanda sprinklemleri çalıştırdıklarını, sprinklemlerin çalışır vaziyette olup, devrede bulduklarını, yangın vanalarını açıp yangın tulumbasını devreye aldıklarını, bunlarında çalışır durumda olduğunu, yangının çıktığı bölgelerdeki kameraların geminin tamirde olması nedeniyle tamirat görmüş olup yeni boyanmış olduğunu, formika ve polyester ile kaplandığını, bu maddelerin işe yangına mütemayil bulduklarını, ancak yangının neden çıktığını bilmediğini; beyan etmişlerdir.

Netice olarak delilleri özetle zikredilen Marmara gemisi yangınında bilirkişiler yangının ihtimal neticesi veya kasdı olabileceğini belirtmişler, şahıflerde birbirlerine mübayan beyanlarda bulunarak bazıları yangın tertibatının işler durumunda olduğunu, bazıları işe yangın söndürme cihazlarının gerek olay anında ve gerekse olaydan önce bozuk ve bakımsız olduklarını zikretmişlerdir.-

Sonuç olarak Marmara gemisine sabotaj yapıldığı veya ihtimal sonucu yandığı hususu karanlık kalmış, ancak yangının herhangi bir teknik arızadan çıkmadığı ihtimali kuvvet kazanmıştır.

Esas No. : 974/4

Karar No. : 974/4

Gemiye sanıklar tarafından sabotaj yapıldığı iddiası bazı sanıkların hazırlık tahkikatı ifadelerine inhisar etmiş ve iddianame-de bu ifadeler üzerine kaleme alınmış ise de; aynı sanıklar duruşmalarındaki sorgu ve savunmalarında işbu hazırlık ifadelerinin baskı ile alındığını belirterek suçlarını külliyen inkar etmişlerdir. Delillerin münakasası sırasında etraflıca değinilen ve aşağıda kısaca tekrar izah olunan sebepler muvacehesinde sanıkların hazırlık tahkikatı sırasında alınmış olan sorgularındaki kararlarına itibar edilmemiştir.

1- Marmara gemisindeki yangının Tersane İş Sendikasına mensup sanıklar tarafından Nuri Yazıcı ve Abdülvahap Mutlugün'den müstereken temin edilen cem'an 465.000 Lira karşılığında yapıldığı iddiasının yersizliği, adı geçen sanıkların maddi durumlarının duruşmada toplanılan deliller münderعاتı ile bu paranın verilmesinde imkân dahilinde bulunmaması sebebiyle anlaşılmış; keza sanıklar da da paylaşıldığı iddia edilen paranın herhangi bir cüz'üne rastlanmamış, ayrıca avukat olan sanık Abdülvahap Mutlugün'ün şahadete göre vergi ve yazıhane kirası ödemekte güçlük çekip bu yolda icrayı takibata uğramış olması hususu da gözönüne alındığında böyle yüksek bir meblağı ödemesi esyanın tabiatına aykırı görülmüştür.

2- Bu meyanda gemide yangın çıkardıkları iddia edilen sanıklardan bir kısmının olay geçesi olay yerinde bulunmadıkları, bu hususta dinlenen şahit ifadeleriyle anlaşıldığı gibi özellikle hazırlıktaki ifadesinde Marmara gemisi sabotajı toplantılarına katıldığını söyleyen sanık İrfan Kete'nin, geminin yandığı 5/3/972 tarihine tesadüf eden günlerde askerlik yoklaması için bizzat Rize Askerlik Sube Başkanlığına müracaat ettiği de mezkur subenin dosyasında mevcut 30/7/973 tarihli yazısı ile teyid edilmiştir.

Yukarıda açıklandığı üzere gemide yangın çıkarttıkları iddia olunan sanıkların bu yolda eylemde buldukları keza sabit görülmemiştir.

Eminönü arabalı vapurunun batması olayı:

28.Haziran.1972 günü gece saat 04.10 raddelerinde Denizcilik Bankasına ait Haliç tersanesindeki 1-nolu havuz kapağının yerinden fırlaması sonucu havuzun aniden su almasıyla havuz çerçevesinde batan Eminönü arabalı vapuruna ait olayda kapağın fırlama nedeni 5.Temmuz.1972 tarihli hadise akabinde-Dz.Yük.Müh.Alb.Fikret Çınar, Dz.Yük.Müh.Alb.Nezih İseri, Gv.Alb.Memis Serim, Gv.Yb.İsmail Özer ve Gv.Yb.Ayhan Alkeç tarafından tanzim edilen dar rapor da ve bilahere duruşmada bu şahıslarla birlikte İstanbul Teknik Üniversitesi Test Öğretim Üyesi Ord.Prof.Ata Nettek, Prof.Tarık Sabuncu, Doç.Ferhat Küçük ve Asistan Selman Bayoğlu tarafından müstereken tanzim edilen 9/10/973 tarihli bilirkişi raporunda sonuç ve kanaat

Esas No. : 974/4

Varar No.: 974/4

olarak:

1- Halîç Tersanesi 1 nolu havuz kapağının yerinden fırlamasının tersanedeki boru, kanal, valf, tulumba tesisatı ve kapakları idare eden personelin hatası ile veyahut geçen gemilerin dalgalarıyla meydana gelmesinin mümkün olmayacağı, zira kapağın üzerindeki büyük statik basınç ve momentler dolayısıyla kapağın normal kuvvet ve araçlarla dengesinin bozulmayacağı, havuz kapağı üzerinde meydana gelmiş bulunan yaraların çatısmadan neset eden yaralar olabileceği,

2- Havuz kapağının yerinden oynatılabilmesinin dinamik kuvvetler ve mütenavip sokların etkisi ile olabileceği ve bunun su altı patlamalarında meydana gelen sok dalgalarının hasil ettiği pozitif ve özellikle negatif basınç değişimleri ile oluşan sarsıntılar ve hidro dinamik etkenlerle olabileceği belirtilmiştir.

Esasen 28/8/973 günü mahkeme tarafından Halîç tersanesindeki 1 nolu havuzda yapılan keşif ve dosyada mevcut olay sonrasına ait kapağın resimlerinin tetkiki ve tekmil yazılı belge ve raporlar muvacehesinde kapağın yerinden fırlamasının sabotaj neticesi olduğu anlaşılmıştır.

Sabotajı gerçekleştirdiği iddia olunan sanıkların durumuna gelince: İddiaya göre diğer bazı sanıkların iştiraki ile de hazırlanmış bulunan sabotaj planı Hamit Wahya ile Mustafa Erdemir'in mesaiye kaldıkları, Zeki Ordu'nun ise gececi kaldığı gün tahakkuk ettirilmiş, kısaca Camialtı tersanesinde çalışan Ahmet Tuncer'den Halîç tersanesine hangi tarihte gemi geleceğini öğrenen ve bu sebeple adı geçen şahsa 2.000 lira veren Hamit Wahya ile Mustafa Erdemir o günü tersanede mesaiye kalmışlar, bu arada Ergun Saraç, tamil isimli bir şahıstan temin edip tersaneye getirdiği saatli bombayı bu şahıslara teslim etmiş, önce Hamit ve Mustafa bombayı bir ipebağlayarak denize sarkıtmışlar ve gececi kalan Zeki Ordu ise saat 24.00 sıralarında bombayı yerinden alarak bu defa havuz kapağı kenarına getirip kurulu bombanın kapak yanında patlamasını sağlamış ve sanıklar bu eylem karşılığında 300.000 lira almışlardır.

Sabotaj eylemlerinin gizlilik içerisinde yapılacağı asıl ve bu eylemlere ait fazla delilinde bulunamayacağı herhükadar normal ise de, delillerin takdiri sırasında etraflıca değinilen ve yine aşağıda kısaca açıklanan nedenlerle fiil ile sanıklar arasında illiyet rabitası görülmüştür.

1- Halîç tersanesi planlama kısmında çalışan Hamit Wahyanın Tersaneye nereden ve ne zaman gemi geleceğini bilmesi esasen vazifesi cütlesinden bulunmakla bu hususu Camialtı tersanesinde çalışan Ahmet Tuncer'den öğrenmesi yersiz olup ayrıca aldığı bu

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

bilgi karşısında mezkur şahsa 2.000 Lira vermesi de gizlilik çerçevesinde hazırlanması gereken fiilin açığa çıkmasına sebep teşkil edeceği cihetle mantıksızdır. Nitekim Ahmet Tuncer duruşmadaki yeminli ifadesinde Hamit Kahya'nın kendisine bu konuda bir şey sormadığını ve keza para vermediğini teyid etmiştir.

2- Tersanede gerek mesaiye ve gerekse gececi kalacakların tesbit edilmesi'nin istekten ziyade işçi amirlerinin göstereceği lüzum emriyle olduğu Şef Ümit Solmaz (D.Z.113) ile Ustabarı İhsan Karaoğlu'nun (D.Z.113) şahadetleri ile anlaşılmış, keza Denizcilik Bankası Genel Müdürlüğü'nün-26/12/1973 tarihli cevabi yazısında da;

a) İşçilerin mesaiye işi cabı ve görülen lüzum üzerine bırakıldığı,

b) Tersaneye ziyaretçi olarak gelenlerin beraberlerinde getirdikleri paket vesairenin kapı bekçisi veya sorumlu memurunca katı suretle muayenesi yapılmadan dahildeki personel ile sair şahıslara verilmesine imkan olmadığı bildirilmiştir.

3- Yine saatli bombanın bulunamayan kamili isimli bir şahıstan Ergun Saraç tarafından alınarak saat 17.30 sıralarında iddia edildiği veçhile Zeki Ordu'ya teslimi de olayın iddia edilen tarzda işlendiği açısından tutarsız görülmüştür.

4- Bu eylem için Ergun Saraç'ın yanında tesbit edilemeyen bir şahısla Adliye koridorunda Hilmi Tasdemir'e vermiş olduğu 300.000 Lira para ödüsü de, para mevzuunda evvelce açıklanan hususlar nedeniyle kabule sayan görülmüştür.

5- Camialtı tersanesinde gözcü olarak vazifeli veles Bebek adlı şahsın, Ahmet Tuncer'le konuşması sırasında Ahmet'in kendisine sabotaj yapılmasını bana da teklif ettiler, teklifi yapanlar Hilmi Tasdemir, Hamit Kahya ve sendi ismini hatırlıyamadığım 3-5 kişisi dediği, mealindeki ihbarın Camialtı sivil savunma uzmanı Bülal Uzun'a yapılmasıyla başlayan ve Hilmi Tasdemir'in ikrarıyla gelip geçen tahkikat; Ahmet Tuncer'in, veles Bebek'le aralarında böyle bir konuşma geçmediği yolundaki duruşmadaki yeminli beyanı, veles Bebek'in tersane iş sendikasına karşı olan Liman-Dok sendikasının üyesi bulunması, böyle bir ihbar ile maddi menfaat temin edileceği kanaatinin mahkemede uyanması, Camialtı Sivil Savunma Sekreteri Emel Kur. Alb. Bülal Uzun'un bu derece önemli bir hadise de duruşmadaki ifadesinde sadece ezvümle (D.Z.84) "Camialtı tersanesinde Sivil Savunma Sekreteri olarak görev yapıyordum. Tersanede herhangi bir sabotaj olayına karşı işçiler arasına yeminli gözcüler koyarız, bunlardan biri de veles Bebek adındaki şahıstır. Bir gün kendisi bana gelerek Halıç Tersanesinde yapılan olaylara ait mühim beyanda bulunacağını söyledi. Ben o zaman veles Bebek'in ifadesini alarak Denizcilik Bankası Genel Müdürlüğüne bildirdim. veles Bebek'in söz-

Esas No. : 974/7
Karar No.: 974/7

lerinin aradan zaman geçmesi sebebiyle tam olarak hatırlıyılmıyor. Ancak ihbar konusu Halıç tersanesinde yanan ve batan gemilere ait " " şeklinde muğlak beyanda bulunması nedeniyle de davanın başlan- gıcını teşkil eden ihbar mahkemece şüpheli ve karanlık görülmüştür.

6- Netice olarak 1600 küsur kişi istihdam eden ve yapılan tatbiki keşifte anlaşıldığı üzere deniz tarafından girilmesi de im- kan dahilinde olan Halıç tersanesinde vakit bir sabotajın yapılması ihtimali mevcut deliller muvacehesinde suç isnad edilen sanıklar kadar üçüncü şahıslar içinde varit görülmüştür.

Nitekim duruşmada resen şahit olarak tayin ve tesbit edi- lerek dinlenilen bulunan tersanede kapı nöbetçisi ve devriye nö- betçisi olan mezkur 1 nolu havuz kapağını tamir eden, ayrıca olay günü kapağı denizden çıkararak şahitler Hakkı Mete (D.Z.138), Hüseyin Erdem, İbrahim Tozduman, Halil Kaya, Hasan Aslan, Yusuf Yeşil- yurt, Basri Kayaoğlu, İsmail Kaya (D.Z.142), Veli Tut, Ahmet Can, Fehmi Aydan, Salim Fettah (D.Z.143), Dursun Aslan, Fazıl Özdemir, Rifki Özhan (D.Z.144), Sadık Keskinçi, Sabri Güllü, Mustafa Erdo- ğan, Lütfü Rızeli (D.Z.145), Arif Mirza, Mehmet Candan, Fevzi Bağ- cı, Mazhar Yazman, Nail Karadeniz (D.Z.146), Halis Atik, Sabahattin Kargılı (D.Z.147), Resat Bal, Ahmet Bükerman, Remzi Tekebas (D.Z. 148), İbrahim Yıldırım (D.Z.152), Hükmet Çelikkölek, İbrahim Kal- kıcı, Osman Bozer (D.Z.153), Hamdi Yılmaz ve Yılmaz Çelebi (D.Z. 154) yeminli şahitliklerinde olaya ışık tutacak herhangi bir beyanda bulunmamışlardır.

Bu itibarla Halıç tersanesi 1 nolu havuz kapağının yapı- lan eylem ile bu eylemde sanık olarak haklarında dava açılmış bu- lunan şahıslar arasında iliyyet rabitası görülmemiştir.

Kastamonu Şilebi yangını:

İddianamede hernekadar 22.Eylül.1971 tarihinde Yasar Yıl- maz'ın azmettirmesiyle sanıklardan Kemal İren tarafından Kastamonu şilebinde yangın çıkartıldığı iddia edilmiş ise de, hadisenin olu- su ve dinlenen şahit Bünyamin-Güner, Kenan Bülbüldere'nin ifade- leri muvacehesinde yangının geminin onarımı sırasında makine da- resindeki bir borunun çıkarılması için kaynakla boru kelepçelerinin sökülürken saç altında biriken yağ ve mazot artıklarının tutuşma- sıyla meydana geldiği açık olarak anlaşılmıştır.

Nitekim Kenan Bülbüldere'nin (D.Z.K73) "Kastamonu Şilebi- nin makine daresinin yakınındaki bir-yerden bir boruyu çıkarmamız için kelepçelerin oksijen kaynağıyla kesilmesi gerekliyordu. Kelepçeyi kaynakla ben kestim. Bu sırada posta onbasımız Yasar Öztürk, benim çırağım Nuri, borucu Mehmet, Seyfi ve Süleyman Atabay'le beraber iddik. Ayrıca burada kaynak kullanmak için itfaiye- cilerden de izin alınmıştı. İtfaiyecilerde oradaydılar. Ben bu kelep-

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

çeyi kesmek isterken birden alevler çıktı. Yangın- neticesi- bende yaralandım" mealindeki hazırlık ve duruşma, Bünyamin Güner'in (duruşma zabtı 72) "Sılepte yangın çıktığı gün Yasar Öztürk nezaretinde ben, kaynakçı Kenan Bülbüldere, Nuri, borucu Mehmet, Seyfi- ve Süleyman Atabay makine daireesi yakınında çalışıyorduk. Bizze iki itfaiyeci nezaret ediyordu. Kenan Bülbüldere o mahaldeki bir boruyu çıkarmak için itfaiyecilerden izin alarak kaynakla boruyu tutan kelepçeleri sökerken yağ ve mazot artıkları alev aldı" mealindeki hazırlık ve duruşma ifadeleri hadisenin oluşuna yeterli kadar açıklık kazandırmıştır. Nitekim tersanede görevli itfaiyecilerden gerekli izin alınarak yine onların nezaretinde ve pek çok sayıda işçinin çalışmasıyla yapılan ameliye sonunda çıkan yangının sabotaj olmayacağına gerekçesini olayın cereyan şekli muvacehesinde izaha lüzum görülmemiştir. Ve böylece Kastamonu sılebi yangının sabotaj sonucu olmadığı sübut bulmuştur.

Sanık eylemlerinin T.C.v.nün 141 nci maddesini ihlal edip etmediği açısından değerlendirilmesi :

2/6/1970 tarihinde avukat Ünal Ererdal'ın yazıhanesinde yapılan toplantılar sonucu kurulup halkevindeki çalışmalarla oluşan ve bilahere merkezini Karaköy'deki Veli Alemdar handaki bir odaya, daha sonra Kasımpasa'daki Filiz düğün salonuna nakleden - Tersane İş Sendikası mensubu sanıkların T.C.v.nün 141 nci maddesini ihlal eder mahiyette illegal bir örgüt olarak faaliyet gösterdikleri zımında suçun gerek maddi ve gerekse manevi yönden tekevvünü için dosya müderecatına göre کافی delil görülemediği.

İşçi haklarını korumak maksadına matuf olarak işçiler arasında kurulmuş bulunan sendikaya geçitli mesleklerden bazı şahısların ve bu arada yüksek okul ve fakülte talebelerinin zaman zaman toplantılara iştirak ederek sendikada konuşmalar yaptıkları anlaşılmış ise de, son tahkikatta şahit olarak dinlenilmiş bulunan Hasan Engin Günçe bu konu ile ilgili ifadesinde (D.Z.61-63-64), "Ben Halîç tersanesinde 968 sonu ile 970 martana kadar takriben 1,5 sene elektrik atölyesinde ve kontrüksiyon bürosunda mühendis olarak çalıştım... Hilmi Tasdemir ve Ergun Cavuldak bana gelerek benim daha önce sendikalarda bulunmam hasebiyle 274 sayılı Vanunun açıklanması yönünden Tersane İş Sendikası mensuplarına 20 serbestlik gurupları halinde ders vermemi istediler. Ben ilerlerimin çokluğu sebebiyle kendilerine yardımcı olamayacağımı, yani bu konuda işçilere ders veremeyeceğimi bildirdim... Bir defa Yançın-Yusufoğlu ile birlikte sendikanın Kasımpasa'daki merkezine gittik. O gün sendikada Hilmi Tasdemir, Ergun, Merih ve tanımadığım 10-15 kişi vardı. Ben Halîç Tersanesinden ayrıldığım için sendika çalışmalarına

Esas No. : 974/4

Karar No. : 974/4

katılmayacağını, fakat benim yerime Yalçın Yusufoğlu'nun bu çalışmalara katılabileceğini sendika mensuplarına söyledi. Hatırladığım kadarıyla Yalçın Yusufoğlu'ndan tersane sendikası adına çıkaracakları bir gazetede çalışmasını, gazetede sorumlu yönetmen olmasını istedikler..." mealinde;

Kemal Zeki Demirtürk (D.Z.66-67), ben Esat Yarar'ı lise arkadaşım olması nedeniyle tanırım... Bir gün bundan takriben 3 sene kadar evvel Beyazıt Site kiraathanesinde otururken yanıma Esat Yarar ve onun arkadaşları geldiler. Esat bana orada Hilmi Tasdemir'i tanıstırdı. Günlük aktüel konulardan konuştuk. Bu arada Hilmi Tasdemir sarı sendikalara karşı devrimci sendika kurmuş olduklarına, sendikaya aydın kişilerin yardım etmesi gerektiğini söyledi. Bende isim müsaıt olduğu takdirde sendikadaki yazı işlerini üzerime alacağımdan bahsettim. Ayrıca 274 sayılı kanunun sendika mensuplarına açıklanması yönünden işçilerle konuşmalar yapabileceğimi söyledim. Fakat o arada işlerim müsaıt olmadığından buna fırsat bulamadım... Avni Denizli arada bir görürdüm. Hatta evinde gider gelirdim. Bu arada konuşmalarımız ekseriya işçilerin Anayasa açısından haklarını almak zorunluluğunda olduğu hususu idi. Bu arada Avni bana devrimci sendikadaki şahıslardan tanıdığım olup olmadığını ve böyle bir sendikada görev almak istediğini söyledi. Benimde aklıma daha önce tanıdığım Tersane İş Sendikası Başkanı Hilmi Tasdemir geldi. Avni ile beraber Hilmi'nin Fikirtepe'deki evine gittik. Avni'yi kendisine tanıstırdım. Yine aktüel konulardan konuştuk. O zamanki çalışmaların işçiye ve köylüye hiç bir şey veremeyeceğini, netice olarak terör hareketlerinin zararlı olacağını konuştuk... Hilmi Tasdemir bize sendika içinde görev alacak devrimci gençlere ihtiyacı olduğu hususunda bir şey söylemedi. Ancak sendikada çalışmak isteyen varsa gelsin çalışsın, kapımız açık dedi." mealinde;

İzzet Ertürk (D.Z.76-77), "benim okuduğum okul yani gemi yapı sanat enstitüsü Halıç Tersanesi'nin içerisindedir. Bu sebeple Tersane İş Sendikasının kurulduğunu biliyorum. Arkadaşım Engin Biley ile beraber bu sendikaya üye olduk. Sendikanın Vasıppasa'daki merkezine bir defa Engin Biley ile birlikte üye olmak için gittim. Daha sonra gitmedim. O gün bir kişi masada oturmuş konuşuyor, orada bulunan tahminen 7-8 kişi de bu konuşan şahsı dinliyordu. Bu şahıs Türkiyede zengin ve fakir ayırımı olduğundan bahsediyor, buna çare içinde işçilerin birleşmesi gerektiğini söylüyordu, konuşan şahsın kim olduğunu hatırlıyamıyorum. Ancak bu şahıs sözlerinde yakıpkılmaktan bahsetmiyordu. İşçiyi sömürülmekten kurtarmak faaliyeti gerçekleştirilmek lazımdır demisti" mealinde;

Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

İrfan-Şan (D.Z.80-81-82), "Benim Kadıköy Özel İmarlık Mühendislik okulundaki öğrencimi avukat Ünal Ererdal takip ediyordu. Bir gün bu davanın neticesini sormak için kendisini yazıhanesinde aradığımda sendikanın Karaköy Veli Alemdar handaki merkezine gittim ve olduğunu öğrendim. Bu sebeple oraya giderek Ünal'ı aradım. Sendika merkezinde 20 kişi kadar vardı. Ekonomi meselelerinden konuşuluyordu. Ben konuşmaların ortasında gelmiştim. Sımsık bu toplantıda kimlerin olduğunu hatırlıyıyorum. Ancak Hilmi Taşdemir, Esat-Yarar oradaydılar. Esat-Yarar'ın ekonomik politik yönden bir konuşma yaptığını hatırlıyorum. Fakat bu konuşmanın tam mealini hatırlıyıyorum..." mealinde;

Yusuf Tınmaz (D.Z.84-85), "Ben Halıç tersanesinde çalışan Engin Biley'in tavsiyesi ile Tersane İş Sendikasına üye oldum. Hatırladığıma göre 2-3 sefer Engin'le, bir-iki seferde yalnız başıma sendikanın Kasımpasa'daki merkezine gittim. O zaman Sanat-Ensti tüsünü bitirmiştim. Akademiye devam etmek istiyordum. Hilmi abi bize tersane merkezinde yüksek okullarda okuyan bazı talebelerin ders verebileceğini söylemişti. Fakat benim gittiğim zamanlarda böyle bir ders verilmedi. Tersane sendikasının mevzuları konuşuldu" mealinde;

Saim Çouk (D.Z.95-96-97), "Ben Tersane İş Sendikasının Hukuk İşleri sekreteriydim. Bu nedenle tersane toplantılarına umumiyetle iştirak ederdim. Aklımda kaldığına göre 50-60 kadar toplantıya katıldım. Benim iştirak ettiğim toplantılar hem Karaköy-Veli Alemdar handaki merkezde hem de Kasımpasa'daki merkezde olmuştur. Yapılan toplantılarda sendikanın geliştirilmesi, iş randımanının arttırılabilmesi, ayrıca işçilere yapılabilecek yardımlar konuları konuşulurdu..." mealinde;

Halit Kök (D.Z.97) "Bazı defalar sendikanın Kasımpasa'daki toplantılarına iştirak etmiştim. Orada Hilmi Taşdemir ve yine bazı arkadaşları gördüm. Benim katıldığım toplantılarda konuşulan mevzular Tersanede yemeklerin iyi çıkarılması, tersaneye getirilen etlerin dangasız olması hususlarındaydı. Mehmet Altın ve Esat Yarar Kasımpasadaki sendika merkezinde görmüştüm. Fakat konuşmalarına şahit olmadım" mealinde;

Süleyman Üstün (D.Z.97-98), "İksaray'daki Öğretmenler Derneğine üyeyim. O tarihlerde muhtelif yerlerde okul talebelerinin neden başarısız oldukları konusunda konferanslar veriyordum. Tersane İş Sendikasından da aynı konuda konferans vermem hakkında talep aldım. Fakat şimdi bana bu talebi kimin yaptığını hatırlıyamıyorum. Bu sebeple iki defa sendikanın Kasımpasa'daki merkezine giderek bu mevzuda konferans verdim" mealinde;

Esas No. 974/4
Karar No. 974/4

Ali Ta-yonsul (D.Z.98-99), Mehmet Altun'u-Üstüdar TİP İlçe başkanlığından tanırım. İki-üç sene önce Üyesiyim. Ayrıca Tersane sendikası üyesi olduğum için çoğu zaman heren heren toplantısına katılırdım. Bir gün Mehmet Altun'a rastladığımda ona sendikadan bahsettim ve adresini verdim. Mehmet Altun'da Velî Alemdar handakı merkeze bir defa geldim. Toplanan konuşmalar sohbet mahiyetindeydi mealinde;

Ülku Türkes (D.Z.103), "O zamanlarda ben Halıç Tersanesinde onarım mühendisi olarak hizmet görüyordum. Bir gün Halıç Ta-yonsul'un Tersane İş-Sendikası merkezine beni davet etmesi üzerine eşimle birlikte Velî Alemdar handakı sendika merkezine gittim. Orada Halıç, Çarşıaltı ve İstinye tersanesinden tabiiyen 10-15 kadar kişi vardı. Konuşma mevzuu sendikadan çıkarılacak bildiriye ilişkindi. Ancak bu arada İstinye tersanesinden bir kişi entranse bir konuşma yaptı. O konuşma aynı anda kaldı. O şahıs sendikadan Tersane ve Çekirge Sendikası üyesi olduğu için kelimelerinin çekilmesini istiyordu. Bu konuşma ile sendika üyelerinden kaldırılmasını istemişti mealinde;

Asaf Aslan (D.Z.123), "1968-1969 yıllarında kurulan ve Üstüdar halk evinin bir odasında faaliyet gösteren Tersane İş-Sendikasına bir gün Yasar İslaz'la birlikte gittim. Sendika toplantılarına daha ziyade Halıç, İstinye ve Halka ile tersanesine mensup kişiler katılırlardı. O tarihlerde vuku gelen öğrenci olaylarının sonuçları üzerinde menfi tesiri olduğu için öğrenciler toplantılara katılmazdı. Hatta bu hususta yönetim kurulunca da karar alınmıştı. Öğrencilerden, sendikadan broşür çıkarılması, basım ve dağıtılması gibi talepler sebebiyle istifade edileirdi. Üstüdar toplantılarında konuşulan konuları teferriatıyla hatırlıyıyorum. Ancak ümmiyetle karşı sendikadan yolculuğu konuşulur, Democilik Bankası tenkit edileirdi mealinde;

Engin Biley (D.Z.126), "Ben 1970-1971 senesinde Geni-Sanat Yapı Enstitüsünden mezun oldum. Rektörlüğe atölyesinde çalışan Zekî Ördü'nün tavsiyesi ile Lüman Dok sendikasıyla istifa ederek İzzet Ertürk, Yusuf Tanmaz ve diğer 3-4 kadar arkadaşla Tersane İş-Sendikasına kaydımızı yaptırdık. Zekî Ördü sendikadan Kasımpaşa merkezinde bir üniversite talebesinin yüksek okullara devam edecek talebelere cebir geometri dersleri verdiğini, bundan istifade etmemizi söyledi. Ben şahsen 6-7 defa Kasımpaşa'daki sendika merkezine gittim. Bir üniversite talebesi bize cebir ve geometri konularında ders verdi. Bunun haricinde konuşulan konular sendikal faaliyetlere ilişkindi. Ben şahsen konuşma yapıldığını duymadım mealinde;

Esas No. :974/4

Karar No.:974/4

yemini beyanda bulunmuşlardır. Evvelce sanık olarak nezarete alınan ve bu yolda yine sanık sıfatıyla emniyet ve Askeri Savcılıkta sorguları yapılmış bulunan yukarıda isim ve kısaca ifadeleri zikredilen bu şahıslardan bazıları sadece emniyet, bazıları ise emniyet ve Askeri Savcılıktaki sorgularında Tersane İş Sendikasının illegal örgüt olarak faaliyet gösterdiği yolunda beyanda bulunmuşlar ise de, iddianameye dahil edilmeyen ve bu sebeple duruşmada şahit olarak dinlenen işbu şahısların evvelki ifadelerinin sanık sıfatı ile alınmış olması muvacehesinde bu ifadelerdeki vakı kararlarına, sabotaj sanıklarının kararlarının ihticaca salih bulunmadığı yolundaki daha evvel açıklanmış bulunan gerekçe nedeniyle itibar olunmamış ve duruşmadaki ifadelerinde de T.C.K.nun 141nci maddesinin tekevvünü zımında herhangi bir beyanlarına rastlanmamıştır.

Netice olarak T.C.K.nun 146/1 ve T.C.K.nun 146/3 ncü maddeleri gereğince tecziye talebiyle mahkemeye sevk olmuş bulunan sanıkların bu suçların ademi sübutu halinde fiillerinde T.C.K.nun 141 ncü maddesinin ihlalini telâfi görülmediği gibi yine T.C.K.nun 141/5 ncü maddesi gereğince tecziye talebiyle haklarında dava açılmış bulunan sanık Esat Yarar ile Mehmet Altun'un da mahkumiyetlerine kafi yeter delil bulunmamıştır.

TÜRKİYE SOSYAL TUSAİTARİHİ

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

İŞÇİ BİRLİĞİ DAVASI:

S Ü Ç : Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyet hernesuret ve nam altında olursa olsun kurmağa tevessül etmek veya kurmak veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk veya idare etmek veya yol göstermek.

SANIKLAR :

1- HİLMİ TAŞDEMİR, Vadir oğlu, 1934 D.lu, Eskişehir merkez ilçesi Eski bağlar Mah.nüfusuna kayıtlı, Kadıköy Fikirtepe Londra Cad.Sen Sok.No.30 da mukim, Denizcilik Bankası Haliç Tersanesi Model atölyesinde işçi.

2- MEHMET YASAR YILMAZ, Ahmet oğlu, 1945 D.lu, Tufanbeyli ilçesi Bozguney nüfusuna mukayyet, Sıslı öğrenci yurdunda mukim, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesinde öğrenci.

3- ALİ ASLAN, Hasan oğlu, 1952 D.lu, Adıyaman Besni ilçesi Karaba köyü nüfusuna kayıtlı, Hürriyet ebediye yurdunda mukim, İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat fakültesinde öğrenci.

4- MUSTAFA ZEHİR, Mehmet oğlu, 1953 D.lu, Gaziantep Babılgözü köyü nüfusuna kayıtlı, Hürriyet ebediye talebe yurdunda mukim, İstanbul Teknik Üniversitesi Makine fakültesinde öğrenci.

5- HÜSEYİN ESAT YARAR, Ahmet Rifat oğlu, 1944 D.lu, Kadıköy Rasıppasa Mah.Celal Muhtar Sok.nüfusuna kayıtlı, Ankara Sıhhiye Toros Sok.Bozkaya Ap.37/19 da mukim, İstanbul Teknik Üniversite mezunu olup İmar ve İskan Bakanlığı Deprem Araştırma Enstitüsü Başkanlığında uzman.

İDDİA-VE TALEP :- Tersane-İs Sendikası adlı Marksist-Leninist örgüt oluşturan Hilmi Taşdemir'in bununla iktifa etmeyerek aynı görüşü paylaşan öğrencilerle İşçi Birliği adlı illegal bir örgütü de oluşturduğu, bu cürleden olarak Yasar Yılmaz'ın beyaz aydınlık taraftarı Mustafa Zehir'i, Hilmi ile tanıştırdığı, neticede adı geçen 3 sanığın Hilmi Taşdemir'in evinde toplanarak 971 senesi Nisan ayında örgütü kurdukları, aralarında bu yolda İstanbul'u Haliç, Kağıthane ve İstinye olmak üzere üç bölgeye ayırdıkları, Haliç bölgesindeki örgütlenmeyi Hilmi Taşdemir'in, Kağıthane bölgesindeki örgütlenmeyi Mustafa Zehir'in ve İstinye bölgesindeki örgütlenmeyi de Ali Aslan'ın üzerlerine aldıkları, Mustafa Zehir'in Kağıthane bölgesindeki örgütlenmeyi üzerlerine aldıktan sonra buradaki Örnektepe İlkokulu Öğretmeni Aydın Diyarbakırlı ile irtibat kurduğu, ancak bu şahsın T.H.K.C.P.mensubu olması ve bu örgüt içinde faaliyette bulunması nedeniyle Mustafa Zehir'e tanınmış olduğu sol eğilimli işçileri tanıştırmadığı, neticede burada örgütlenmeye

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

gidilemediği, gidilmiş olsa da buradaki terkiatın tesbit edilmediği;

-Haliç bölgesindeki İşçi Birliği örgütünün faaliyetlerinin de Hilmi Tasdemir'in yürüttüğü, bu arada Tersane İş Sendikasında paravana olarak kullandığı;

İstinye bölgesinde ise Ali Aslan'ın buradaki Wavel fabrikasında çalışan Salih Vural ile irtibat kurduğu ve T.H.V.P.ne mensup bulunan Salih'in işçi köylü örgütünün yaygın faaliyetlerinde müessir olduğu;

Faaliyetlerini Ankara'ya da götürmek isteyen örgütün bu defa Esat Yarar'la temas kurdukları, Esat'ın örgüte girme kabul etmesi üzerine Yasar Yılmaz'ın, Esat'a MİT'tana notlar ve ev doktoru adlı broşürleri vererek Ankara'da buna paralel bir çalışma yapmasını istediği,

Böylece örgütü kuran, aralarında çalışma bölgelerini taksim eden ve yayımlar yapan sanıkların a'dat toplanması için de ele aldıkları, Hilmi Tasdemir, Yasar Yılmaz, Mustafa Zehir ve Ali Aslan'ın aralarında 20 ser lira toplayarak parayı mali işleri yürüten Ali Aslan'a teslim ettikleri, bilahere örgüte sempazitan işçilerden de para toplandığı, böylece kurulan ve faaliyet gösteren işçi Birliği adlı illegal örgütün gayesinin işçileri bir safata toplayarak kuvvetli bir işçi tabanı meydana getirmek ve ilerde gerçekleştirecek işi-köylü iktidarı için çekirdek kadro kurmak ve bu amaçla işçilere devrimci-bilinç acılamak olup bu yolda ev doktoru ve MİT'tana notlar isimli broşürleri bastırıp dağıttıkları,-Yasar Yılmaz'ın,Victor Serge'in MİT'tana notlar adlı kitabını Ali Aslan'a vererek kitabın işçilerin anlayacağı seviyede özetlenmesini istediği, kitabın özetini çıkaran Ali Aslan'ın bunu Yasar Yılmaz'a tesliminden sonra Tersane İş sendikasında basıldığı ve işçi Birliği örgütü sanıkları tarafından basılan bu nüshaların işçilere dağıtıldığı, ancak broşür isminin ilk nazarda işçiler arasında antipati ile karşılanması üzerine daha sonra dağıtılan broşür üzerine ev doktoru yazılarak suret ile kamufla edildiği ve netice itibarıyla sanıklara müstef sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıf üzerinde tahakkürünü matuf cemiyet kurmak suçunun gerek maddi ve gerekse manevi unsur olarak tekevvün etmiş bulunduğu iddiası, ve Sanık Hilmi Tasdemir, Yasar Yılmaz, Ali Aslan ve Mustafa Zehir'in T.C.v.nun 141/1, Esat Yarar'ın T.C.v.nun 141/5 no' maddesi gereğince tecziyeleri, Esat Yarar dışındaki sanıklara aynı Kanunun 31 ve 33 ncü maddelerinin tatbiki, yine tekmiil sanıklara T.C.v.nun 173/3 ncü maddesinin uygulanması talebiyle dava açılmıştır.

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

SORGULAR :

Sanıklar esasa taalluk eden sorgularında özetle;
- Hilal Tasdemir; İŒçi Birliği dosyasının 121-122 sıra d-
z'sindeki 6/3/973 günü Askeri Savcı tarafından alınma ifade'sinde;
"Yasar Yılmaz'ı avukat Ünal Ererdal'ın yazihanesinde Tersane İŒ
Sendikasının kuruluŒu sırasında tanıdım. Sendikada o zamanlar tek-
sir makinesi olmadığı için işçilere dağıtılacak bildiri'leri Yasar
bastırıp getirirdi. Daha sonra Yasar Yılmaz yanlış hatırlamıyorsa
T.M.G. TeŒkilatından bir teksir makinesi getirdi, fakat makine arı-
zalıydı. Bunun için bedelini vermedik. Bu makinede bir iki defa tek-
sir çıkarttık fakat iyi netice vermedi, motornu yanıtı, motornu
tamirciye verdik. Makinenin kendisinde Feyzullah Bigalli'nin evine
gönderdik. Mustafa Zehiri' bana Yasar-Yılmaz tanıttirdi. Bir Pazar -
günü bizim eve geldiler. Ali Aslan'ı ise su anda tanımiyorum, belki
görsem tanırım, -Tersane İŒ Sendikasında bulunduğum sırada tanıttı-
đım Mustafa Zehir, Yasar Yılmaz ve diğer arkadaşlar spsyalist gö-
rüŒlere sahip devrimci kitledi. Fakat bunlar silahlı eylem, soygun
ve sabotajlara karşı idiler. Bunlarla görüŒmelerimizde bana bu günün
1919 ve 1920 lerin günü olmadığını, artık kaba kuvvetin bir kıymet
ifade etmediğini, çocuk kaçırmak, silahlı eylem yapmakla kimseyi
saflarına çekemeyeceklerini, ancak fikirlerini empoze-suret'yle
saflarına adam kazanabileceklerini ve bunu bir parti içinde yürüt-
menin doğru olacağını anlatırlardı. Ben bu arkadaşlarla birlikte
İŒçi Birliği adında bir örgüt kurmadım. Ancak kesin olarak hatırlı-
yamıyorum, ya Yasar Yılmaz veya Mustafa Zehir bana Kartal'da, Zey-
tinburnu'nda bulunan kanuni işçi birliklerinin bulunduğunu söyle-
miŒti. Fakat bunlara girmek için bana herhangi bir teklif yapılmadı.
Ev Doktoru adlı broŒürün basılmasına gelince; bir gün sendikada
topluluşma için bulunuyorduk. Bu iki arkadaştan biri geldi, bana
mumlu kağıtlar getirerek basmanı istedi'ler ve basılanları da dörde
katlayarak ufak kitap haline getireceklerini söylediler. Hatırimda
kaldığına göre 300 adet kadar basarak kendilerine verdim. Basılan-
lardan bir tanede ben aldım. Bunun üzerinde Ev Doktoru diye bir yazı
vardı. Fakat içinde ne yazıldığına bilmiyorum, çünkü okumadım. Mili-
tana notlar adlı teksir ise ben basmadım. İŒçi Birliği için 20 li-
ra para vermedim. İŒçi Birliği mevzuunda Yasar Yılmaz ve Mustafa
Zehir bana kanuni olarak kurulus bir işçi birliğinden bahsederek
işçileri buraya çekmek ve her işçi'den 5 lira 10 lira aidat almak -
istediklerini söylediler. Kendilerine sorduğunda, -bu örgüt gayesinin
işçiler arasındaki sosyal dayanıŒmayı sağlamak, işçileri eğitmek,
sınıfsal ve sendikal yönden onlara bilgi vererek bilinçlendirmek,
tiyatrolar ve kurslarla eğitmek olduğunu söylediler. Veza kendile-
rinde bu işçi birliklerinde çalıştıklarını ilave ettiler" demekle

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

tevellî kararında bulunmuş, duruşmadaki sorgusunda ise (D.Z.1-2-3); "iddianamede yazıldığı üzere hiç bir zaman gizli bir maksatla diğer sanıklar ile illegal bir örgüt kurmadım. Altı Aslan'ı ilk defa duruşmada görüp tanıdım. Yasar Yılmaz'ı daha evvel tanımaktaydım. Bundan bir süre evvel Yasar yanında Mustafa Zehir olduğu halde bir defa evile geldiler. Aradan uzun zaman geçmesi nedeniyle o zaman evde ne konuştuğumuzu hatırlamıyorum. İddianamede tasnat edilen fiillerden birisi de milîtana notlar ve ev doktoru ismi altında bazı teksirleri basarak dağıtmaktır. Ben milîtana notları isimli kitabı görmüş ve okumuş değilim. Bu kitabın bir özeti de başkanımız bulduğum sendikada teksir edilmiş değildir. Sendikamızda teksir makinesi yoktur. Keza Mehmet Yasar Yılmaz tarafından T.M.G. Teşkilatından bir teksir makinesi getirilmiştir. Ancak 1971 yılı Temmuz aylarında sendika tüzüğümüzü basmak gayesiyle Sanatkarlar Birliğinde elle çalışan bir teksir makinesi getirmiştik. Fakat bu makineyi de çalıştırmamız mümkün olmazdı" demek suretiyle inkarda bulunmuş; Savcılık ve duruşmadaki ifadeleri arasındaki mübayanet kendisinden sorulduktan da; "Ben sabotaj olayları ile tutuklandıktan sonra Yasar Yılmaz'da yakalanmış. Yasar ifadesinde İçişleri Bakanlığı'ndan söz etmiş. Bu nedenle beni tekrar ifadeye çağırdılar. Eski ifademde İçişleri Bakanlığı'ndan bahsetmemiş olmam sebebiyle bu hususta benden malumat istediler. Ancak cezaevinden veya bulunduğum yerden müteakip defalar ifadeye götürüldüğüm için işbu Askeri Savcılıktaki ifademde o zamanlar nerede alındığını dehi anlayamayacak durumdaydım. Bu ifademde ev doktorundan 300 adet kadar bastığımı, ayrıca sendikaya Yasar Yılmaz tarafından teksir makinesi getirildiğini söylemiştim. Bunları da kabul etmiyorum. Benim buradaki ifadem doğrudur" mealinde cevap vermiştir.

Yasar Yılmaz: Sanık 9 nolu klasörün 26 dizisindeki 13/9/1972 tarihli emniyet ifadesinin İçişleri Bakanlığı örgütü ile alakalı kısmında "1971 senesi içerisinde bir gün Mustafa Zehir, ben ve Hilmi Tasdemir, Hilmi'nin Fikirtepe'deki evinde buluştuk. Yemek esnasında Türkiye'nin siyasi durumundan, içinde bulunduğu çıkmazdan, devrimcilerle yapılan baskılardan, faşizmin yavaş yavaş Türkiye'ye hakim olmaya çalıştığından konuştuk. Neticede Mustafa Zehir, ben ve Hilmi dağınık olan teşkilatları toparlamak, kendileriyle yeni münasebetler tesis etmek, kuvvetli bir teşkilat tabanı meydana getirmek konusunda mutabakata vararak İçişleri Bakanlığı adı altında örgütlenmeye gitmeye karar verdik. Daha sonra ben Altı Aslan'a İçişleri Bakanlığı oluşturma hakkındaki gaye ve görüşlerimizi anlattım. Altı Aslan'da görüşlerimizi benimsedi. Bilahere Altı Aslan ve Mustafa Zehir'in Kavel fabrikasındaki teşkilatı Salih ile tanıştırdım. Salih'te fikirlerimizi kabul ederek birlikte çalışmayı uygun gördü.

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

Netice olarak kurulan örgütte Mustafa Zehir Kağıthane, Ali-Aslan İstinye ve Hilmi Tasdemir de Haliç bölgesindeki işçileri bilinçlendirmek için çalışacaklardı. Benim söylemem üzerine Ali-Aslan milî tana notlar adlı kitabın işçilerin anlayacağı şekilde özetini çıkararak bana getirdi. Bir gün Ali-Aslan'la birlikte Tersane İş Sendikası merkezine giderek ilk önce mezkur kitabın özetini muşlu kağıda daktilo ettik. 3 sayfa kadar tuttu. Bu özet Tersane İş Sendikasında bulunan teksir makinasıyla çoğalttık. Defoluları ayırdıktan sonra elimizde 60-70 adet milî tana notlar adlı kitabın özetini kalmıştı. Bunlardan bir kısmını Ali-Aslan kendi bölgesindeki işçilere dağıtmak üzere aldı. Kendime 5-10 tane ayırarak 20 kadarını Hilmi Tasdemir'e, gerisini de Mustafa Zehir'e verdim. 1972-senesi başlarında Esat Yarar İstanbul'a gelerek beni ziyaret etmişti. Esat'a İşçi Birliği adı altında işçi-köylü iktidarını gerçekleştirmek amacıyla illegal bir örgüt kurma faaliyeti içinde bulunduğumuzu, bu örgütün merkez komitesini Hilmi Tasdemir, Ali-Aslan, Mustafa Zehir ve benim meydana getirdiğini, işçi bölgelerinde milî tan grupları oluşturduğumuzu, kendisinde bu örgüte katılıp katılmayacağını sordum, katılmayı kabul etti. Bende o zaman Esat'a İşçi Birliği örgütünün gaye ve çalışmasını anlatarak Ankara'da muhtemelen olduğundan bu örgüte orada sempazitan bulmasını ve taraftar bulmasını istedim ve kendisine bende fazla kalmış bulunan milî tana notlar adlı kitabın teksir ettiğimiz özetlerini vererek bunları Ankara'da uygun gördüğü devrimci kâğıtlara dağıtmasını söyledim." demekle açık şekilde inkar edilmiştir;

16. Eylül 1972 tarihinde mealen aynı ifadede bulunarak keza suçunu inkar etmiştir;

Durumadaki sorgusunda işçi (D.Z.3); -"Ben sabotaj olayları ile ilgili olarak polisçe yakalanıp 20 gün-bilmediğim bir-yerde çeşitli tazyikler altında bırakıldım. Bana isnat edilen fiillerin incelendiği tarihte Ankara'da bir kongrede bulunduğum anlaşılınca bu defa sorgumu yapanlar İşçi Birliğinden söz etmeye başladılar. Neticede ben kafamda hayali bir örgüt kurarak emniyetteki ifadem verdim. Milî tana notları ve ev doktoru adlı broşürleri görmediğim gibi basıncı ve dağıtması da değilim. Keza T.M.G. Teşkilatından teksir makinasını alarak Tersane İş Sendikasına da götürmedim. Ancak hatırımda kaldığına göre Hilmi Tasdemir bir teksir makinasına ihtiyaçları olduğunu söylemişti. Bende Sanatkarlar Derneğinden tanıdığım arkadaşım Tan Oral'a durumu açtım. Bana derneğe git işimizi söyle sana verirler dedi. Feyzullah Bigalı ile buluşarak Sanatkarlar Derneğine gittik. Orada bize verilen, kolla çalışın, eski bir teksir makinasını alarak sendikaya götürdüm" demekle istatistik olarak suçunu tamamen inkar etmiştir;

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

Bu ifadeyle Askeri Savcı tarafından alınmış olan ifade arasındaki mübâyenet hususunda da ; "Askeri Savcılık ifade kabul etmiyorum. Sorgumuz alınırken bize Contr-Gerilla örgütü olarak söylenen yerden Savcılığa getirilmişti. Savcılıkta emniyet ifadesinin özeti yapılarak zapta geçirildi. Bende imzalıdır" demistir.

Ali Aslan; Dosya 110-116 dizindeki 15. Aralık.1972 günlü emniyet ifadesinde; Meza dosya 119-120 dizindeki 21. Aralık.1972 günlü Savcılık ifadesinde; "Yasar Yilmaz ile 1970 yılında kaldığımız talebe yurdunda tanıştık. Sanimiyetimiz gittikçe ilerledi. Zamanla Yasar Yilmaz, bana Marksist açıdan bilgiler vermeye başladı. Ayrıca okumam için Sosyalizmin Alfabeti, Doğanın Diyalektiği, Ekonomi Politik, Felsefenin Başlangıç İlkeleri, Felsefenin Temel İlkeleri, Bir adım-ileri iki adım geri ve Militana Notlar gibi kitaplar verdi. Bu bilinç altında Türkiye düzeninin bozukluğuna inanarak sosyalist bir rejim uygulanması gerektiğini düşündüm. Bir gün Yasar Yilmaz beni İstinye'de Salih Vural adındaki bir işçi ile tanıştırdı ve ikimizi kasederek birbirimize kesim-olarak güvenebileceğimizi, gerek Salih'in ve gerekse benim devrimci bilinci üstün olan kişiler olduğumuzu söyledi. Bu tanıştırmadan bir kaç gün sonra beni yanına çağırarak biz İşçi Birliği ismi ile bir örgüt kurdu. Bu örgütün gayesi Türkiye'de sosyalizmi gerçekleştirmektir. Marksist Leninist düşünceler prensibimiz olacaktır. Gayemiz işçilerin bilinçlendirilmesi, illegal örgütlenmesi, geniş işçi tabakasının İşçi Birliği saflarında toplanması ve neticede Türkiye'de işçi iktidarının gerçekleştirilmesi'dir, ben İşçi Birliği'nin tüzük ve programını diğer kurucu arkadaşlarla birlikte ayrıca hazırlıyacağım dedim. Benden İşçi Birliğine katılıp katılmayacağımı sordu, bende teklifi kabul ettim. Yasar'a bu örgüt içinde ne yapacağımı sorduğunda, bana İstinye kesimindeki örgütlenmeyi sen idare edeceksin, Salih Vural ile teması kopartmayacaksın dedi. Örgüt için aidat verilmesi gerektiğini de söyleyince, kendisine, bana düşen 10 lira aidatı verdim. Bülahere Yasar bana İşçi Birliği örgütüne ait olduğunu söylediği 100 lira ile iki ay sonrada 150 lira para vermişti. Daha sonra teksir yapmak vesair işlerde kullanmak suretiyle bu paraları benden peyder pey aldı. Yine Yasar bana Militana Notlar adlı kitabı önce okuyarak bundan işçilerin anlayabilecekleri bir dille özet çıkarmamı söyledi. Bende mezkur kitabın özeti çıkarak Yasar'a teslim ettim. Teksir edilen bu özetlerden Yasar 50 tane bana vererek Vavel fabrikasında çalışan Salih Vural'a götürmemi söyledi. Bende bunları Salih'e götürüp vererek işçilere dağıtmasını istedim, Mustafa Zehir adlı öğrenciyi aynı yurttan kalma sebebiyle tanırım. Daha sonra Mustafa'nın da İşçi Birliği örgütü içinde bulunduğunu öğrendim, militana notlar kitabının özeti da-

Esas No. : 974/4

Varar No.: 974/4

ğitildikten bir ay kadar sonra Yasar Yılmaz Ev Doktoru başlığını verdiği, kendi el yazısı ile hazırlanmış olduğu bir yazıyı Mustafa Zehir ile bana gönderdi. Her ikimizden bunu okuyarak üzerinde gerekli gördüğümüz düzeltmeleri ve taveleri yapmamızı istedi. Yasar Yılmaz, Mustafa Zehir ve ben birlikte bu yazıları okuyup üzerinde düzeltmeler yaptık. Tahminen 20 sayfa kadar olan bu yazıda özet olarak işçilerin bilinçlenmesi için dialektik materyalizmin zana, Marksist, Leninist felsefe, kanunsüz-genel-grev, düzenin bozukluğu, rejim-değişikliğinin gerekliliği, işçi hareketinin gerçekleşebilmesi için işçilerin yapması gereken faaliyetler, fabrikadaki işçilerin tutumları- yer alıyordu. 4-5 gün kadar sonra Yasar ile Mustafa, tektir edilmiş bulunan Ev Doktorunun tashih edilmiş şeklini bana getirdiler. Üçümüz birlikte küçük bir broşür meydana getirecek şekilde bunları tasnif ederek ortalarından zımbaladık. Her yaprak ikiye katlanıp 4 sayfa oluyordu. Yasar Ev Doktoru isimli broşürden 30-35 adet kadar bana verdi. Bunları Salih Vural'a götürerek fabrikada dağıtmasını söyledim demiş olmakla açık ikbarda bulunmuş;

23/12/1972 günü tutuklama mahkemesindeki sorgusunda da; - Askeri Savcıya vermiş olduğu ifadesinin doğru olduğunu söylemiştir.

Duruşmadaki sorgusunda işse (D.Z.5); "Bana isnat edilen suçları italemedim. Daha ziyade Yasar Yılmaz'ın ifadesine dayanılarak bizler hakkında koğuşturma yapıldı. Onun teşirinde-kalınarak mahkeme huzuruna getirilmiş bulunuyoruz. Yasar Yılmaz ile Mustafa Zehir'i tanırım. Diğer sanıkları tanımam, keza Salih Vural isimli kişiyi de tanımıyorum. Ne Hİ'li tana Notlar nede Ev Doktoru broşürünü görmüş değilim. Emniyetteki ifadem başka altında alınmıştır. Daha sonra Askeri Savcılığa getirildim. Bundan evvel adli mercilerde hiç bir ilişkim olmadığı için Savcılığa getirildiğiminde farkında değildim. Orada bana eski ifademın doğru olup-olmadığını sordular. Bende basımla doğrudur diye işaret ettim. Bu nedenlerle hazırlık ifadelerimi kabul etmiyorum" mealinde beyanda bulunmakla isnat olunan suçta külliyen inkar etmiştir.

Mustafa Zehir; Sanık 14. Aralık. 1972 tarihli, dosyanın-125-134 diziindeki emniyet ifadesiyle, 21. Aralık, 1972 tarihli 135-137 diziindeki Askeri Savcılık ifadesinde; "1971 senesi sonları veya 1972 senesi başlarında yurtta öğrenci olan Yasar Yılmaz isimli şahısla tanıştım. Kendisi de benim gibi devrimci idi. Arkadaşlığımız ilerledikten sonra Yasar-tersane İş Sendikası Başkanı Hilmi Tasdemir ile işbirliği bulunduğunu ve Hilmi'yi bana tanıştıracakını söyledi. Neticede beni Hilmi Tasdemir ile tanıştırdı. Devrimci bir kişi olan Hilmi Tasdemir ile sohbet şeklinde konuşup yolda döndük. Yasar Yılmaz ile Türkiye'nin şu anda bozuk bir düzen içinde bulun-

Esas No. : 974/4

Varar No. : 974/4

diğünü, işçilerin yoksulluk çektiklerini, bu yoksulluktan nasıl kurtulabileceklerini konuşarak işçilerin bilinçlendirilmesine karar verdiğim. Hilmi Tasdemir ile tanıştıktan bir müddet sonra ben akşam evine yemeğe davet ettim. Evine yalnız gittim. Yemekte Hilmi Tasdemir, bana işçilerin doğal haklarına sahip çıkılmasını gerektirdiğini savundu. Bende kendisine bu düzende işçilerin sömürülmesinde olduğunu, emeklerinin ücretlerini alamadıklarını, Türkiye'de Emperyalizm ve yerli işbirlikçilerin bulunduğunu, buna karşı koymak gerektiğini söyleyip Yasar Yılmaz'ın bana teklif ettiği işçilerin örgütlenmesi fikrini belirttim. Bir gün Yasar Yılmaz yurttan bana sen Çrnektepe'ye ara sıra gidiyorsun, bu bölgede Aydın Diyarbakırlı adında devrimci bir arkadaş var, kendisi ile temas kurarsın, bu bölgenin sorumluluğunu sana veriyorum dedi. Bu söz üzerine Aydın Diyarbakırlı'yı buldum, kendisine ben devrimci işçilerle tanıştığımı söyledim. Kendisi bana birçok işçileri tanıdığını, ancak şu anda işçilerin korktuklarını, bu bakımdan illegal bir örgütlenmeye taraftar olmadıklarını söyledi. Ali Aslan'ı kalmakta olduğunu yurttan tanırım. Kendisi devrimci bir arkadaşdır. Yasar Yılmaz, Hilmi Tasdemir ve ben işçi Birliği'ni kurduktan sonra Yasar bir gün bana Ali Aslan'ın da işçi Birliği'ne katıldığını söyledi. Yasar Yılmaz işçi Birliği için alınacak işçilerin bilinçlenmeleri için bildiri ve broşürler basılması gerektiğini söyledi. Bende kendisine bu yoldaki faaliyetin uygun olacağını bildirdim. Bir süre sonra Yasar mumlu kağıda yazılmış 2-3 yapraktan ibaret Victor Serge'nin Miltana Notları kitabından çıkarılmış olan özete getirdi. Bu özet teksten ederek işçilere dağıtacağımızı söyledi. Yasar Yılmaz ile birlikte Tersane İş Sendikasına giderek Miltana Notlarının 3 sayfalık özeti orada bulunan teksten makinasıyla teksten ederek çoğalttık. Butekstirlerden 20 tane kadar ben aldım. 5 adedini öğretmen Aydın Diyarbakırlı'ya verdim. Diğerlerini de Kağıthane civarındaki devrimci işçilere dağıtmak üzere yurttaki odamda sakladım. Bu teksten işinden 20 gün veya bir ay kadar sonra Yasar Yılmaz kendisinin hazırladığını olduğunu Ev Doktoru ismini verdiği 10-15 sayfalık bir yazı getirdi. Ben, Ali Aslan ve Yasar Yılmaz ev doktoru başlıklı bu yazıyı tekrar okuyarak gözden geçirdik. Aklimda kaldığına göre yazıda kanunsuz grev, Marksist-Leninist taktik ve stratejiler, işçilerin bilinçlenmesi için teorik bölümler, genel grev vesatir bilgiler vardı. Bunu Ali Aslan ile Yasar Yılmaz keza ben teksten kağıtları üzerine daktilo yazısı büyüklüğünde yazarak ne kadar mumlu kağıt lazım olacağını hesap ettik. Yasar bana Hilmi ile konuşmuş olduğunu, kendisinin yarın veya öbür gün akşam Tersane İş Sendikasında bizi bekleyeceğini, benim mumlu kağıtları alarak sendikaya gitmemi söyledi. Ertesi günü çarşıdan 10 adet mumlu kağıt

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

olarak sendika merkezine gittim. Sendika merkezinde bütün işçiler gittikten sonra muhlu kağıda yazma işlemi ben yaptım. İsim bitince kağıtları çantama koyup yurda döndüm. Ertesi akşam saat 21.00 sıralarında Hilmi'nin Fikirtepe'deki evine gittim ve kendisine teksir etmesi için bu muhlu kağıtları verdim. Bir iki gün sonra Yasar Yılmaz yurttan yanıma geldi, bana Hilmi'nin ev doktorunu teksir etme bulunduğunu söyledi. Sendika merkezinden Yasar Yılmaz ile birlikte bu teksirleri aldık. Ben, Yasar ve Ali Aslan üçümüz birlikte teksirleri tasnif ettik, bozuk çıkanlarını ayırdık, orta sayfalarından zımbaladık ve böylece ev doktoru isimli broşürü meydana getirdik. Ben işçilere dağıtmak üzere bu broşürlerden 20-25 kadarını aldım. Benim kadar Ali Aslan'da aldı. Keza bir kısmı Yasar Yılmaz'da kaldı ve bir kısmı da Hilmi Tasdemir'e bırakıldı. Benim sorumluluk bölgesi olan Kağıthane bölgesindeki Örnektepe okuluna giderek öğretmen Aydın Diyarbakır'lıya bunlardan Devrimci işçilere dağıtması için 5-6 kadarını verdim. Diğerlerini yurttan sakladım. Yasar Kavel fabrikasında işçi temsilcisi olan Salih Vural ile beni tanıştırdı. Salih'ten o bölgedeki işçilerin genel durumlarını sordüğümüzde, bize patronların bazı işçileri fabrikadan çıkarttıklarını, bu çıkartılma işlerinin daha geniş kitlelere yayılabileceği düşüncesiyle işçilerin düzene ve fabrika yönetimine karşı reaksiyon duymakta olduklarını söyledi. Bir müddet sonra Ali Aslan ile birlikte Salih Vural'ın evine gittik. Ben Salih'e İşçi Birliği örgütlenmesinin sadece Kavel fabrikasına münhasır kalmamasını, o bölgedeki diğer fabrikalarda da devrimci birer kişi bulunarak bu şahıslar marifetiyle o fabrikalarda da örgütlenmeye gidilmesini söyledi. Salih buna karşılık, esasen civardaki fabrikalarda tanıdığı kişilerin bulunduğunu, İşçi Birliği örgütünün fikir ve gayesinin onlarada anlatacağını söyledi" demekle suç hakkında açık ikrarda bulunmuş;

23/12/972 tarihinde tutuklama mahkemesindeki sorgusunda da "Ben Askeri Savcıya dün ifade verdim, o ifade doğrudur. Ancak Ev Doktoru baılığı ile çıkarılan broşürde neler yazılı olduğunu hatırlamıyorum. Savcılık ifademde bu husus hatırlıyorum şeklinde geçmiştir. Bu kısım hariç diğerleri tamamen doğrudur" demekle keza ikrarını teyid etmiştir.

Duruşmadaki sorgusunda işse (D.Z.4-5); "Ben Yasar Yılmaz'ı kalmakta olduğum Hürriyet Ebediye yurdunda tanıdım. Onunla birlikte bir defa Hilmi Tasdemir'in evine gittik. Hilmi'nin evinde yarım saat kadar yemek yeyip oturduk. Ondan sonra da Hilmi'yi bir daha görmedim. Daha sonra memleketime gittim. Memleketten Hilmi'ye ufak hediyeler getirmiştim. Hediyeleri kendisine vermek üzere tekrar evine gittim, fakat kendisini bulamadım. Esat Yarar'ı tanııyorum. Ali Aslan'ı işse aynı yurttan kalmış olmanız nedeniyle tanırım. Biz aramız-

Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

da gizli bir cemiyet kurmuş değiliz, MİT tana Notlar ve Ev-Doktoru isimli broşürleri hazırlayıp dağıtmadık" demekle külliyen inkarda bulunmuş;

Eski ifadesiyle "bu beyanları arasındaki mübâyenet kendisinden soruldukte da; "Ben daha evvel Contr-Gerilla örgütü diye bir yere götürüldüm. Orada zor altında ifadem tesbit edildi. Daha sonra ifademi alan Askeri Savcı eski ifademi okuyarak doğru olup olmadığını bana sordu. Bende kendisinin daha evvel ifademi alan kişilerden olup olmadığını bilmediğim için emniyet ifademi doğrular şekilde beyanda bulunmak zorunda kaldım. Aydın Diyarbakırlı'yı tanırım. Onun bulunduğu muhitte ders vermeye gidiyordum. Fakat Salih Vural'ı tanımam. İfademde bu ismin nasıl geçtiğini bilmiyorum" demştir.

-Hüseyin Esat Yarar; 93-107 dizi deki 25. Amalın. 1972 tarihli emniyet ifadesiyle, 109 dizi deki 3. Ocak. 1973 tarihli -Askeri Savcılık ifadesinde; "Hatırım da kaldığına göre 1972 senesinin Ocak ayı sonunda veya Subat başlarında bir gün esim ile birlikte evde otururken kendisini daha önce üniversiteden tanıdığım Yasar Yılmaz adındaki arkadaş geldi. Bir ara beni bir kenara çekip, Tersane İş Sendikası mensuplarından Hilmi Tasdemir ve arkadaşları ile beraber illegal bir örgüt olan İnce Birliği adlı örgütünü kurduklarını, örgüt gayesinin bilimsel sosyalizm benimsyen işçilerle beraber işçi diktatoryasını kurmak olduğunu söyledi. Neticede örgüte girmek hususunda bana teklifte bulundu. Bende kabul ettim, ahdat olarak para verip vermediğini sorduktaki olarak hatırlıyamıyorum. Aynı gün akşamı Hilmi Tasdemir'in evinde toplandık. Orada Yasar Yılmaz belki bana sen Ankara'da geniş muhitte sahipsin, taraftar ve sempazitanların vardır, bizim örgüte bunlardan adamlar toplayabilirsin, böylece sende örgütümüzün Ankara sorumlusu olursun şeklinde teklifte bulunmuş olabilir. Fakat ben o gün işkili olduğum için bana katkı olarak bu sözlerin söylendiğini hatırlıyamıyorum. Yanlız gerçek suki böyle bir teklif yapılıysaydı o kafa ile kabul ederdim. Yasar Yılmaz bizim evde bana tahminen 5-6 sayfa civarında, tektirle basılmış ilk sayfasında Ev Doktoru başlığı bulunan bir miktar broşür verdi ve bunları Ankara'da dağıtmamı söyledi. Bana verilen broşürün içinde işçilerin genel greve götürmenin taktikleri, stratejileri vardı. Son sayfasında ise Victor Serge'nin yazdığı yasaklanmış MİT tana Notlar adlı kitabın özeti bulunuyordu. Bu özette de poliste verilecek ifade ve taktiksen nasıl kaçınılacağı hususlarında MİT tana bilgiler veriliyordu. Sözü geçen broşürü Ankara'da tektir edip orada dağıtmak amacıyla Yasar'dan aldım. Son-10 ay içinde bilhassa evlendikten sonra bu kişilerden kendimi çektiğim. Son faaliyetim olan İnce Birliği adındaki illegal örgüte girmekle ve ev doktoru adlı broşü-

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

rü almakla yanlış iş yaptığımı anlıyorum. Bu yönden pişmanlık duy-
maktayım. Esasen bunları tektir etmedim ve dağıtmadım. Buda benim
pişman olduğuma delil teşkil eder" demekle açık itirafında bulunmuş;

Duruşmadaki sorgusunda işe (D.Z.6-7); "Emniyetçe göz al-
tına alındıktan sonra bana pek çok suçlar isnat edilerek istendi.-
Hepsini reddedemedim. Netice itibarıyla en hafif olan İtici-Birlik
örgütü ile ilgili olduğunu,-Yasar Yılmaz'ın bana verdiği İtici-
Notlar ve Ev Doktoru isimli broşürleri dağıtmak üzere Ankara'ya
götürdüğümü söyledim. Aslında bunlar doğru değildir" şeklinde be-
yanda bulunmakla isnat olunan suçları inkar etmiştir.

DELİLLER :

Sahitler:

Dava şahitlerinden Salih Vural işçi kesimi dosyasından
celbedilip fotokopisi 3 numaralı duruşma klasörüne konan 20.Kasım.
1972 tarihli ifadesiyle Askeri Savcı tarafından yine sanık sıfatı
ile alınmış dosya 145-146 dizindeki 27.Kasım.1972 tarihli ifadesin-
de aynı mealde beyanda bulunarak ezcümle; "Aklımda kaldığına göre
1971 senesi Ağustos veya Temmuz ayları içinde bir gün İstinye'de
çalıştığım Kavel kablo fabrikasına ziyaretçi geldiği hususunda
haber alarak kapıya gittim. Kapıda TIP'in Sarıyer ilçesinde üye ol-
duğum sıralarda kendisini buradan tanıdığım bir şahıs ile yanında
hiç tanımadığım bir şahıs vardı. TIP'te şahsen tanıdığım şahıs bana
Salih ben seni partiden tanırım, güvendiğimiz bir arkadaşsın, beni
hatırlıyorsun, ben Dr.Afistan Mehmet Yılmaz'ın, yanımdaki arka-
daş ta tersaneden Hilmi'dir dedi. Mehmet Yasar Yılmaz bana; bizler
İtici-Birlik adı altında devrimci bir örgüt kuruyoruz. Senin de işçi
temsilcisi olduğunu tesbit ettik. Herhalde sende bizimle çalışmak
istersin dedi. Bu söz üzerine kendisine, burada 5 dakikadan fazla
konuşamayacağımızı, ancak paydostan sonra görüşebileceğimizi söy-
ledi. Öyle işe isten çıktıktan sonra görüşürüz, biz seni dışarıda
bekleyeceğiz dedi. O gün akşam isten çıkınca onlarla görüşmek
için ara yollardan eve gittim. Bir hafta kadar sonra gececi-ol-
mam sebebiyle fabrikaya giderken, fabrika yakınında arkadan bir
islik öttürdü. Döndüğümde bu şahsın Yasar Yılmaz olduğunu gördüm.
Bana, bir yerde oturup konuşalım dedi. Birlikte İstinye'deki bir çay
bahçesine gittik. Yasar bana, o gün seni bekledik gelmedin, şimdi
sana burada daha açık konuşacağım, bizler devrimci işçi birliği
adında bir örgüt kurduk, sende güvendiğin arkadaşlarla birlikte
bu örgüte üye olacaksın, her ay 5-10 lira aidat vereceksiniz. Bun-
ları sen toplayacaksın, bizde senden alacağız. Ayrıca ben kitap ge-
tireceğim. Bunları okuyacaksınız. Getireceğim kitaplar işçilerin an-
liyeceği şekilde tektir edilip dağıtılacak dedi. Ben Yasar'ın tek-
lifini kabul ederek fabrika içerisinde bazı arkadaşlara bu hususta

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

teklifte bulunacağımı söyledim. Fabrikaya geldiğimde işçi arkadaşlardan Lokman Sever, Selami Canipek, Amil Özcan, Faruk Keskin ve Alaattin Zorlu'ya teker teker devrimci işçi birliği hakkında bilgi vererek üye olup olmayacaklarını sordum. Bundan bir kaç gün sonra fabrikaya yine ziyaretçim geldiğine dair haber geldi. Gittiğimde kapıda yabancı iki şahıs duruyordu. Bu şahıslar bana, Yasar Yılmaz tarafından gönderildiklerini, Devrimci İşçi Birliği mensubu olduklarını, bundan sonra benimle kendilerinin temas edeceklerini söylediler. Ve kendilerinin Mustafa Zehir ve Ali Aslan olarak takdim ettiler. Ali Aslan ismindeki şahıs elinde bir gazete kağıdı içerisinde bulunan Ev Doktoru adlı broşürden 6 adet kadar bana verdi. Bunları tercih ettiğim arkadaşlarıma dağıt dedim. Bunlardan Lokman Sever'e, Selami Canipek'e, Amil Özcan'a birer adet, Faruk Keskin'e ise iki adet verdim. Verirken de, biliyorsanız bunları basmak için para harcanıyor. Ayrıca üyelerin birliğe aidat vermeleri gerekiyor, becer lira vereceksiniz dedim. Faruk Keskin'den gayrisi paraları olmadıkları için veremeyeceklerini söylediler. Bir süre sonra fabrikaya yine Ali Aslan geldi. Bu mevzuu görüntüğümüzde, Ali Aslan bana, bundan sonra bu bölgedeki işçilerin örgütlenmesiyle Mustafa Zehir ve kendisinin mesgul olacağını söyledi. Bir hafta kadar sonra yolda Mustafa Zehir ve Ali Aslan'la beni beklerken gördüm. Bana, sana yine kitap getirdik, bunları al dağıt deyip 4-5 adet kadar kitap verdiler. Aklımda kaldığına göre bu kitaplar daktilo veya taksir makinasıyla yazılmış, ayrıca işçi ve patronu temsil eden resimlerle süslenmiş sayfaları ihtiva ediyordu. Aradan bir gün geçtikten sonra yine Ali Aslan'la karşılaştım. Elinde daktilo ile yazılmış Mülitana Notlar isimli broşürler vardı. Bana verdiği bu broşürleri fabrikada dağıttım. Yanılmıyorsa bu broşürde polise düğüldüğü zaman ne şekilde hareket edileceği hususu yazılıydı" demiş;

Ancak duruşmada şahit olarak alınan ifadesinde ise; - bu ifadesini nakzeder mahiyette (D.Z.8); - "Ben sanıklardan hiç birisini tanımıyorum ve sanıklardan hiç biri bana gelerek bir örgüt kurduklarını ve benden bu örgüte taraftar bulmamı söylemiş değillerdir. Fabrikada işçi temsilcisi olarak bana broşürler gelir, bunları okur ve dağıtırım. Bu meyanada nereden geldiğini bilmediğim Ev Doktoru isimli bir broşür elim'e geçmişti. Fakat ben bunu okumadığım gibi dağıtmadım da. Ancak bu broşürü dolabıma koyarken Selami Canipek isimli arkadaş elinden kaptı" mealinde beyanda bulunmuştur.

Tanık olarak Askari Savcılıkta 6/2/973 tarihinde ifade veren Feyzullah Bigalı (Dosya 141 dizi deki); sendikamız kapanmak üzereyken sendikadaki taksir makinasını evime getirdim. Motorunda Ergun Cavuldak tamir ettirmek için almıştı" mealinde beyanda bu-

Esas No. : 974/4

Varar No.: 974/4

lunmuş; Duruşmadaki yeminli ifadesinde de (D.Z.8-9); "Ben Tersane İş Sendikası kurucularındanım. Ancak gerek tersanedeki işimin çokluğundan gerekse boş saatlerimde başka bir vazifede çalışmam sebebiyle sendikaya sık sık gitmezdim. Bu sebeple sanıklara işnat edilen suçlar hakkında bir bilgiye sahip değilim. Esasen Yaşar Yılmaz'dan gayrisini de tanımam. Bu sanıkların sendikada bazı notları daktilo ederek tektir makinasiyla tektir ettiklerini görmedim. Sendikaya Yaşar-Yılmaz'ın aracılığıyla Beyoğlu'ndaki Sanat Severler Derneği'nden bir tektir makinasi getirmistik" demistir.

Sahit Amil Özcan dosya 143 d'zindeki 30/1/1973 tarihli Askeri Savcıya verdiği ifadesiyle, bu ifadesini aynen tekrar ettiği duruşmadaki yeminli beyanında "Bir gün fabrikada çalışmakta iken Salih Vural yanıma gelerek fabrika sahiplerinin biz işçileri sömürdüklerini, bizim sırtımızdan geçindiklerini, işçilerin hep beraber birleşerek fabrikaya karşı cephe almamızı ve bir gün onları devirerek işbasına geçmemiz lazım-geldiğini söyleyerek kendileri tarafından kurulan Devrimci İşçi Birliği hakkında bilgi verdi. Ayrıca madde yardında bulunmamızı istedi. Ben kabul etmeyerek ustabası Ali Yılmaz'a haber verdim. Yine bir gün Salih Vural bana Ev Doktoru adlı bir kitap verdi. Ben kendisini dinsiz olduğundan sevmediğim için bu kitabın kötü olduğunu anlayarak okumayıp yaktım" mealinde beyanda bulunmuş;

Yine Sahit Selami Canipek'te dosya 144 d'zindeki Askeri Savcı tarafından alınmış 29/1/1973 tarihli ifadesiyle, duruşmadaki yeminli beyanında (D.Z.10); "Kavel fabrikasında işçi olarak çalışmaktayım. Salih Vural'ı bu fabrikadan tanırım. Bir akşam tahminen bir sene kadar evvel isten çıkarken saat 16.00 sıralarında yanıma geldi. Sığara istemek bahanesiyle benimle konuştu ve bana sıfali otlar ile ilgili bir kitap vereceğini söyleyerek basılmış notlar verdi. Üzerinde Ev Doktoru yazıyordu. Merak ederek okudum, fakat kitabın içinde kendisinin söylediği gibi sıfali otlarla ilgili bilgiler olmayıp, patronlardan, işçilerden, mevcut düzenden bahseden yazılar olduğunu gördüm ve kitabı sakıncalı gördüğümünden orada bulunan kazana atarak yaktım. Yine bir gün yanıma gelerek işçi haklarını korumak için arkadaşlarıyla birlikte çalıştığını ve bu tekelat içinde bizlerin ücretlerinden ayda beşer lira kesileceğini söyledi. Ben kendisine fabrikadaki sandığa ayda 25 lira veriyorum, bunun haricinde size ayrıca 5 lira vermem dedim" şeklinde ifade vermiştir.

Sahit Aydın Diyarbakırlı dosya 147 d'zindeki 14/2/1973 tarihinde Askeri Savcılıkça alınmış ifadesiyle, 13 nolu duruşma zaptındaki yeminli ifadesinde; "Mustafa Zehir Örnektepe semtinde özel dersler verirdi. Benimde bu semtte bir fotoğrafane dükkanı vardı.

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

Fotoğrafhaneye gelmesi nedeniyle kendisiyle tanışıp arkadaş olmuştuk. Yasar Yılmaz'ıda Mustafa Zehir vasıtasıyla tanıdım. Dükkanıma gelirlerdi. Kendileriyle aktüel konularda konuşurdum. Bunların dışında bana gizli örgütten bahsetmedikleri gibi bu konuda kendilerine işçi tanıştırmam talebinde de bulunmadılar, keza bana teksir edilmiş broşür veya yazı getirmiş değillerdir" şeklinde beyanda bulunmuştur.

Tanık-Mustafa İbrahim Kadayıfçı duruşmadaki ifadesinde (D.Z.13); "Salih Vural'ı fabrikadan tanırım. Salih'in fabrika için de broşür veya teksir edilmiş notlar dağıttığını ben şahsen görmedim. Ancak sayılan işçidir. Ayrıca bir gün vardiyaya geldiğim zaman maaşlardan beşer lira kesilmesi söylentilerini duydum. Fakat işçiler razı olmadılar. Duyduğuma göre bu parayı Salih Vural bir yere yardım maksadı ile kestirtmek istemiş" mealinde;

-Sahit Ali Yılmaz da keza duruşmadaki ifadesinde (D.Z.12); "Ben Salih Vural'ın fabrika içerisinde kitap veya broşür dağıttığını görmedim. Kimseyden de bu konuda bir şey duymadım. Yanlız hatırlımda kaldığına göre sıkıyönetim'in ilanından sonraki günlerde Salih Vural işçi maaşlarından beşer lira kesileceğini, bunun Dev-Genç için sarfedileceğini söylemiş, ben bunu söylerken duymadım. Yanlız Selami Can'pek duymuş, bana o söyleti" mealinde beyanda bulunmuşlardır.

YAZILI DELİLLER :

Suçun maddi yönünü teşkil eden "Çalışmalarımızda dikkate alacağımız hususlar" başlıklı bir yaprağın ortadan katlanması ile meydana getirilen 4 sayfalık dosya 84 dizideki bildiri de bilhassa dikkati çeken hususların:

Bos kalan zamanlarda değil, hayatını devrime adanmışlığını unutmama; çalışmalarda gizlilik kurallarına uy; devrimci hareketin sırlarını en yakınlarına bile açma; terasta bulunduğu her çevrede kendini başka bir adla tanıma; evinde, üzerinde isim-adres bulundurma, gerekli şeyleri ezberleme; tırafta bulunma, daima inkar et; mahkemeyi zafimlere ve sömürücülere hizmet ettiği ve halkı baskı altına almak amacıyla kurulduğu için reddet;

Cümleleri olduğu görülmektedir:

- Dosya 18 dizideki Mülütana Basit Notlar başlıklı 6 sayfalık bildiri de keza aynı konular iclenerek mülütan olarak görev alacaklara takip, yazışmalar ve notlar, not defteri, mektuplar, genel tedbirler, arkadaşlar arasında münasebetler, tutuklanma halinde yapılacak hal ve tutuklar, polis ve yargıç önündeki hareket tarzı haklarında bilgi verilmektedir.

Salih Vural'ın dosya 191 dizideki Askeri Cezaevinde tutuklu iken tahliyesi zımında kendisi hakkında yazılan yazı olduğu

Esas No. : 974/4

varar No.: 974/4

30/11/1972 tarihli 4 sayfadaki ibaret "Ben çiftçilikten yetiştirme, çapa tarlasından, saban perçinden gelme, eli nasırlı, ayağı yaralı bir çiftçiyim... 35 senedir vatanıma ve memleketime hizmet ediyorum. Üstelik ilk okulu bile bitirememiş, cahil kalmış bir insanım... İnce girdiğim Favel kablo fabrikasında Maden İş Sendikası vardı. Sendikası işçi yoktu. Bende sendikaya girmek mecburiyetinde kaldım ve sendikaya girdim... Arkadaşlarım beni sebdiler, temsilci yaptılar... TİP'e girişimde söyle olmuştur, ben İstanbul'a gelince İstinye'ye geldiğimde, İstinye'nin sayılı adamlarından İlyas Kabil-Sarıyer İlçe başkanı olmak istiyordum, 30 kişi kadar kayıt etmiş, benden oy almak için benide kaydettiler... Orada beni gören İstinye teranesinde çalışan Hilmi diye birisi varmış. Onun bana Mehmet-Yılmaz diye tanıştırdığı da Yasar Yılmazmış. Emniyette hepsini anlattım. Bana Devrimci İşçi Birliği dedi. Nasıl devrimci sendikalar var işte öyle... Ben cahil olmasaydım; tüzüklerini ve yapacaklarını hep inceledim. Baktım yasak, hiç katiyen yanasmazdım ve düşündüm örfi idare olan bir memlekette bunlar kahvenin bahçesinde nasıl böyle açık açık konuşuyorlar... Benim resmi yazılı imzalı da bir girişim katiyen yoktur. Sonra bana verdikleri ev doktoru diye bir kitap ve birde işçiler için sendikali olmalı diye bir kitapta. Öbürüde polise düşünce nasıl ifade verilir diye bir kitapta. En son kitabı ben arkadaşlara vermedim... Ev doktoru kitabını Selami Canipek'e verdim. Onuda bilmediğim için vermişindir. Bütün bu kötü işlere alet edenler gazez için etmişlerdir. Allahıma dua ediyorum onların belasını verir insallah... Elinin emeği alın teri ile geçen biriyim. Bütün bunların göz önüne alınıp ifadelerimin incelenmesini istiyorum, siz değerli yargıçlarımdan gözyaşlarımla bunların nasıl beni kandırdıklarını dinlemenizi istiyorum... Ben biraz kültürlü, tahsilli olsaydım bu tuzağa düşmezdim... Benim evim elektriksiz, derede bir gecekondu, işimden gece gündüz gelirken bir kuruşun gelir diye çok korktum, emniyete haber veremedim..." mealindeki dilekçesi yazılı deliller meyanındadır. - -

Dosya 206 dizindeki Ev Doktoru (pratik bilgiler) Dr. Hasan Avasaroğlu kapaklı bildiride, hastalık başlığı altında; hastalık insan organlarının herhangi bir kısmının normal fonksiyonunu yerine getirememesi; yapacağı görevi aksatması olduğu bildirilerek, bundan sonra mevzu girilerek ve ezcümle: Türkiye'deki sosyal şartların bir kitle grevini zorunlu kılacak ortamı süratle geliştirdiği, mesela işsizliğin arttığı; hayat pahalılığı karşısında işçi ücretlerinin düşük kaldığı; fiyatlara oranla ücretlerin artması şeklindeki bir çözümün kapitalist sistemde imkansız olduğu, keza gıda, konut ve sağlık şartlarının da perçin olduğu, sigortasız ve asgari hayat garantisinden dahi yoksun işçilerin bulunduğu,

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

sosyal sigortalar kurumuna ve geride sendikalara işçilerin güveninin sarsıldığı, son dönemde işçilerin ellerinden bir çok yasal haklarının alındığı, söz ve basın özgürlüğünün kaldırılması olup işçi sınıfı adına kavga veren yayın organlarının kapatıldığı, fabrikalardan büyük ölçüde işçilerin kovulmuş olup diğer işçilerinde atılmak korkusu içinde buldukları, işçi sınıfına ve yoksul köylüye baskı yapan hükümetin yapacak seçim oyuyla iktidara gelmeye pingü gücü ile tepede bekleyen ve halka zulüm eden bir hükümet olduğu, proleteryanın ekonomik siyasal haklarını kısıtlayıp kaldırdığı; önerilerek neticedek kitle grevinin zorunlu bulunduğu temas edilmiştir.

Dosya 31-ve 32 dizideki arama zabıtlarından bahsi geçen mezkur teksir makina motorunun Ergün Cavuldak'ın iş yerinde bulunduğu ancak Feyzullah Bigala'nın evinde teksir makinasının bulunmadığı anlaşılmıştır.

ESAS HAKKINDA MÜTALAA:

Askeri Savcı esas hakkındaki mütalasının işçi Birliği davasına ait bölümünde; bu davada da vicdani kanaate, ikrarların serbestçe takdiri, samimiyet derecesi ve gerçeğe uygunluğu ile varılacağını, ancak bu davada ikrarların samimi ve gerçek olup vakaya uygunluğu hususunda yeter delil bulunduğunu, sanıklardan Hilmi Taşdemir'in sabotaj davası sırasında Askeri Savcıya verdiği 16/6/1972 tarihli ifadesinde işçi Birliği Örgütünden bahsetmemişken 6.Mart. 1973 tarihinde verdiği ifadede Yasar Yılmaz ve Mustafa Zehir'in kendisine işçi Birliği adındaki örgütten bahsettiklerini, bu örgütte para temin ettiklerini, Ev Doktoru isimli broşürü bastığını, kendisine örgüt gayesinin işçiler arasındaki sosyal dayanışmayı sağlamak, işçileri eğitmek, sınıfsal ve sendikal yönden onları bilinçlendirmek, tiyatrolar ve kurslarla bunları geliştirmek olduğunu söylediklerini beyan ettiğini, daha sonra duruşmadaki ifadesinde ceza evinden veya bulunduğu yerden müteaddit defalar ifadeye götürüldüğü için tesbit edilen Askeri Savcılık ifadesinin o zamanlar nerede alındığını dahi anlayamayacak durumda olduğunu ileri süren işbu sanığın Tersane İş Sendikası Başkanı olması, normal bir fikir ve bilinç düzeyine de sahip olduğu kanaatinin uyanması sonunda duruşmadaki bu inkarının iltifat edilecek bir yönünün bulunmadığını;

Diğer sanıklar Yasar Yılmaz, Mustafa Zehir ve Ali Aslan'ın da gerek emniyet gerek Askeri Savcılık ve gerekse tutuklama mahkemesindeki sorgularında açık ikrarda bulduklarını, keza tanık olarak ifadesi alınan Salih Vural'ın beyan ve açıklamalarının da işçi Birliği davası sanıklarının ikrarlarında samimi olduklarını ortaya koyduğunu, adı geçen şahsın ceza evindeyken el yazısı ile yazıp gönderdiği dilekçenin gerçeğin en samimi şekilde ifadesi

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

bulduğunu, duruşmada dinlenen tanık Amil Özcan, Selami Canipek ve Mustafa Kadayıfçı'nın beyanlarının da Salih Vural'ın Savcılık ifadesini teyid eder mahiyette olduğunu, dosyada bulunan Ev Doktoru ve Mülkiyana Notlar isimli broşürlerin maddi birer delil olduklarını, ayrıca Yasar Yılmaz'ın Sosyalist-Gençlik örgütünde yaptığı konuşmasının da sanığın kasıt ve faaliyetlerini açığa çıkardığını beyanla sanık Hilmi Tasdemir, Yasar Yılmaz, Ali Aslan ve Mustafa Zehir'in T.C.K.nun 141/1, 173/3, 31 ve 33-ncü maddeleri gereğince tecziyelerini, Esat Yarar'ın ise İşçi Birliği örgütüne girildiğine dair deliller kifayetsiz bulunduğundan bu sanığın beraatini talep etmiştir.

SAVUNMALAR

Hilmi Tasdemir; savunmasının İşçi Birliği davasına ait bölümünde özetle: Bu davada tanık Selami Canipek, Amil Özcan, Ali Yılmaz ve Mustafa Kadayıfçı'nın, Salih Vural hakkında şahitlik etmiş olup bu ifadelerin kendileriyle herhangi bir ilgisi olmadığı, isim geçen bildiri ve broşürlerin de dinlenen şahit beyanları ile TIKKO ve SAFAK davası sanıkları tarafından hazırlanıp basıldığının tesbit edilmiş olduğunu beyanla beraatini talep etti;

Avukat İsmail Hakkı Altan ve Küçük Kaya Canpolat; 9/1/974 tarihli 17-sayfalık savunmalarında özetle: Davanın hazırlık-tahkikatındaki ikrarlara isnat ettiğini, sanıkların duruşmadaki sorularında doğruyu söylediklerini, hazırlıktaki ikrarların ise ne şartlar altında alınmış olduğuna müteaddit defalar temas edildiğini, olayın maddi yönünü tekil eden Ev Doktoru ve Mülkiyana Notlar isimli broşürlerin de müvekkilleri tarafından basılıp dağıtılmayıp fakat Safak ve TIKKO sanıkları tarafından basılıp dağıtıldığının şahadetle de tesbit edilmiş olduğunu, netice olarak T.C.K.nun 141-nci maddesinde düzenlenen cemiyet kurmak ve böyle bir cemiyete katılmak suçunun maddi unsurlarının isbat edilmediğini, ortada bu nitelikte bir örgüt bulunmadığı gibi böyle bir örgütün maddeten mevcut olduğunun ispatının daht müsnet suçun tekevvününe yeterli olmadığını, ayrıca suçun manevi unsurunun da ispatının gerekli olup bunun da işçi diktatoryasının cebir ve şiddetle kurulmasının ispatının gerektiğini, halbuki sanıkların işçi diktatoryası kurmak kasdı ile cemiyet tekil ettiklerine dair tek bir delilin mevcut olmadığını esasında İşçi Birliği davasının, Sabotaj davasının bir ispat delili olarak hazırlanmış bulunduğunu, sabotaj iddiasının ise gerçek dışı olduğu ve tutarsızlığı ortaya çıkmış bulundu-

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

ğundan işçi birliği davasının başla basına bir dava-olarak ele alınması ve ispat edilmesinin mümkün olmayıp nitelikte ispat edilemediğini, sonuç olarak suçlularının beraatlerini talep ettikleri;

Sanık Yasar Yılmaz; İşçi Birliği davasına ait savunmasında özetle; bu davanın, sabotaj davası ifadelerinin alındığı sırada alınmış bulunan ifadelerle açılmış olduğunu, ikrarların bir kısmının kabulü ve bir kısmının da reddi için herhangi bir gerekçe olmadığını, 1970 senesindeki normal olarak herkese açık bir kongredeki konuşmasından kopuk kopuk cümleler alınarak bunun 972 senesinde kurulduğu iddia edilen İşçi Birliği örgütüne mesnet teşkil edilmesinin doğru ve uygun bulunmadığını;

Sanık Mustafa Zehir: 17 sayfalık 26/Aralık/1973 tarihli yazılı savunmasında özetle; ikrarının havu ifadelerin Contr-Gerillada baskı ve eziyet altında alındığını, Savcılıkta da eski ifadesinin özetle zapta geçirildiğini, burada da Contr-Gerillada verilen talimata uyararak konuşmayıp hakikatı söylemediğini, keza tutuklama mahkemesinde de gerekli hukuki mevzuatı bilemediğinden ve baskı ile tehdidi üzerinde hissettiğinden adalete olan inancıda sarsılmış olduğundan bu sırada da doğruyu söyleyemediğini, tanık Salih Vural'ın mahkeme huzurunda vermiş olduğu ifadesinde emniyet ve Savcılık beyanlarını reddederek serbest iradeyle doğruyu söylediğini, Salih Vural ile husumeti olduğu anlaşılan tanık Selami Canipek'in de esasen meyın taşıdığı olduğunun anlaşılmadığı gibi sanıkları tanımayan bu şahsın sanıklarla ilgili ifadesinde olmadığını, diğer şahit Amil Özcan hakkında da aynı hususların varit olduğunu, Salih Vural'ın sanık sıfatıyla yazdığı mektubun da üzerine yakılan ithamları hafifletmek için Savcılığın sempatisini kazanmak yolunda yazmış olabileceğini, Ev Doktoru ve Miltana Notlar adlı broşürlerle de uzak ve yakın alakası olmadığını, esasen başka dosyalardan celbedilerek dosyaya ithal edilmiş bu broşürlerle alakası bulunmadığının huzurda dinlenen Aslan viliç ile talimatla ifadeleri alınan Doğu Perinçek, Ferit İlsever, Rıza Cenabı Nurhat, Nuri Türkes ve Aydoğan Büyüközden'in beyanlarından da açıkça anlaşıldığını, sonuç olarak T.C.K.nun 141 nci maddesinin ihlal niteliğinde herhangi bir eylemde bulunmadığını;

Sanık Ali Aslan: 7 sayfalık yazılı savunmasında özetle; Savcının iddianamesine mesnet teşkil eden delillerin tamamen kanun dışı bir tekiilatın, kanun dışı işlemlerle hazırlayıp imza ettirdiği kendisinin Yasar Yılmaz, Salih Vural ve Mustafa Zehir'e ait ikrarlar ve atfa cümleler olduğunu, keza Askeri Savcılıkta eski ifadelerin özetlenmek suretiyle zapta geçirildiğini, Savcılık ifadesinden iki saat sonra tutuklama mahkemesine çıkarıldığını da

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

da ifadelerin altındaki imzaların kendisine ait olup olmadığının sorulduğunu, evet ben'imdir dediğinde de tutuklanarak ceza evine götürüldüğünü, esasında Salih Vural'ı tanımadığını ve beraatını talep ettiği;

Sanık Ali Aslan vekili avukat Sükrü Kaleağası: 10 sayfa-
dan ibaret 26/12/973 tarihli yazılı savunmasında özetle; iddianamenin a) Bir örgüt kurulma, b) Faaliyet olarak beyname basıp dağıtma, c) Aidat toplanmasına iştirak ettirilmesi olduğunu, bu hususlara değinildiğinde de; iddianamenin başlangıcında suç tarihi 1969-1972 arası denilmiş olmasına rağmen bilahere örgütün 1971-senesi Nisan ayı içinde kurulduğunun açık olarak zikredildiğini, böylece tarihlerin birbirine uygun bulunmadığını, yine iddianamede Yasar Yılmaz, Hilmi Taşdemir, Ali Aslan'ın örgüt için 20 ser lira toplayarak bir bütçe yaptıkları, ancak taksir masrafları olarak Yasar Yılmaz'ın paraların bulunduğu Ali Aslan'dan bir defa 100, bir defada 150-lira aldığı, bu rakamlar toplandığında ise örgüt gelirinin 80 lira, giderinin 250 lira olduğunun anlaşılması muvacehesinde bu açıdan da iddianın tutarsız olduğunu, iddianamenin suç delili olarak bahselenen ev doktoru ve militana notlar isimli broşürlerden ev doktorunun Ankara'daki Safak davası dosyasından getirilmesi olup, militana notlar isimli broşürün ise nereden alınarak dosyaya konulmuş olduğunun belli olmadığını, bu itibarla broşürlerin suç ile sanıklar arasındaki illiyeti saptamaktan uzak bulunduğunu, keza iddianamede Ali Aslan'ın örgüte bilahere alınmış olduğuna kabul edildiğine göre hakkında ancak T.C.v.nun 141/5 nci maddesinin tatbikinin istenmesi lazım gelebileceğini, hazırlık tahkikatındaki ikrarlara itibar edilemeyeceğini zira bu ikrarların hazırla, sopayı vur, imzala formülü ile alınmış bulunduğunu, keza tetkik edilişte de ikrarların birbirini teyid etmekten uzak olduğunu, duruşmada tanık olarak dinlenen Salih Vural'ın eski ifadesinin sanık sıfatı ile alınmış olup bu şahsın bu davaya Savcı tarafından şahit olarak getirildiğini; duruşmada eski ifadelerini kabul etmeyen Salih Vural'ın cezaevindeyken Savcılığa hitaben el yazısı ile yazmış olduğu dilekçesinin de bir benzeri sonucu olabileceğini, netice olarak suçsuz olan müvekkili Ali Aslan'ın beraatine karar verilmesini talep ettiği;

Sanık Esat Yarar vekili avukat Barbaros Hayrettin Gönen :
Savunmasının İşçi Birliği davasına ait kısmında özetle; Esat Yarar'ın örgüte girdiği iddiasının Contr-Gerillada zorla alınmış ifadesindeki ikrar ile yine Askeri Savcılıkta bu ifadesinin özeti şeklinde keza baskı ile alınmış ifadesine iştirak ettiğini; ayrıca müvekkili hakkında birde Yasar Yılmaz'ın atfı cürmünün bulunduğunu, duruşmada eski ifadelerinin ifadesi tahtında alınmadığını

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

beyan eden müvekkilî aleyhinde Yasar Yılmaz'ın da-durusmadaki sor-gusunda atfı cürmünden rücu etmesi sonunda herhangi bir delilin kal-madığını ve böylece Esat Yarar'ın örgüte girmeyi kabul ederek mi-lî tana notlar-ve-ev doktoru adlı broşürleri Yasar'dan alıp Ankara-da dağıttığı iddiasının da müvekkilînin-i-kametgahında-yapılan ara-ma sonunda-bu broşürlerden herhangi birinin bulunmamış olmasıyla-da mesnetsiz kaldığını, suçluluğuna yeter delil olmadığından bera-atını talep ettiğini;

Savunmalarında söyledikleri'dir.

DELİLLERİN TAVDİR VE MÜNAKASASI:

Yukarıda esasa taalluk eden kısımlar özet olarak derce-dildiği veçhile bu davada sanık aleyhindeki delillerin ikrarlara, sahit ifadelerine ve yazılı belgelere inhisar ettiği görülmekte-dir. Sabotaj davasındaki ikrarların ademî kabulü hilafına sanıklar-ın işçi Birliği davasındaki emniyet, Askerî Savcılık ve tutuklama mahkemesindeki ikrarlarının samimi olduğuna, bu ikrarların sahit ifadeleri ve yazılı delillerle teyid edilmiş olması keza hadiseye uygunluğunun müşahede edilmiş bulunması muvacehesinde kanaat ge-tirilmiştir.

Sanıklardan Hilmi Tasdemir'in, Yasar Yılmaz vasıtasıyla-tanıdığı Mustafa Zehir ve Yasar ile birlikte Fikirtepe'deki kendi ev'inde toplanarak İstanbul'daki kanunî işçi birliklerinden konuş-tuk, ve hatırımda kaldığına göre bu şahıslardan birinin getirmiş olduğu bildirdiğinden tersaneğin iş sendikasında 300 adet kadar bastır-dık mealindeki Askerî Savcılığa alınan tevillî ikrarının samimi olduğu anlaşılmaktadır.

Nitekim bu ifadenin alındığı tarih 6/3/973 olup sabotaj duruşmasının başladığı 5/3/973 gününden bir gün sonraya tekbül etmektedir. Cezaevinden ifade için Selimiye'deki Askerî Savcılığa getirilen sanığa bu yolda ifade vermesi için ne ceza ev'inde nede Savcılıkta baskıda bulunulması düşünülemez. Sabotaj davasındaki eski ifadelerini reddeden sanık Hilmi Tasdemir'in bu zamana tesa-düf eden Askerî Savcılık ifadesinde de suçsuz olduğu ahvalde olay-ları kabul etmemesinin lazım geleceği tabii bulunmaktadır. Bu se-beple son tahkikatteki cezaevinden veya bulunduğu yerden mütead-dit defalar ifadeye götürüldüğüm için Askerî Savcılıktaki bu ifa-dem'in nerede alındığını dahi anlayamayacak durumdaydım mealindeki tevillî de makbul karşılanmamıştır. Çünkü sanığın sabotaj davası soruşturmasında 16/8/972 tarihinde yine Selimiye'deki Askerî Sav-cılıkta ifade vermiş olması göz önüne alındığında ikinci defa git-tiği yerin Savcılık olmadığını bilmemesi imkansız görülmüştür.

Sanık Yasar Yılmaz'ın birbirini tamamen teyid eder mahi-yette olan 13/9/972 tarihli emniyet ve 16/9/972 tarihli Savcılık

Esas No. : 974/4

Karar No. : 974/4

İfadesindeki Mustafa Zehir ve Hilmi Tasdemir ile, Hilmi'nin evinde bulularak neticede İşçi Birliği adı altında örgütlenmeye gitmeye karar verdik, daha sonra Ali Aslan'a İşçi Birliği örgütünün gayesini anlattığımızda o da bizimle çalışmaya uygun gördü. Esat Yazar'da bize katılarak bu örgüt adına Ankara'da faaliyet göstereceğini kabul etti mealindeki açık inkarının samimiyeti kabul ve müşahade olunmuştur.

Evvela sabotaj iddialarını aynı tarihte alınan emniyet ve Savcılık ifadesinde reddeden sanığın, İşçi Birliği örgütü iddiasını da reddetmesi gerekirdi. Halbuki ifadesinde bu örgütün kurulması ve faaliyetlerini detaylarına kadar açıklamış bulunan Yazar Yılmaz'ın duruşmada ben kafarda hayati bir örgüt kurarak emniyetteki ifademı verdim şeklindeki tevlini kabule imkan görülmemiştir.

Kaldaki bu sanığın 3 nolu duruşma kilesörünün 70 dizesindeki Ankara Sosyalist Gençlik Örgütünün kongresinde "İşçileri örgütlemek için sendika kurduk, az sayıda olan işçiyi birleştirdik. Bunları birer militan olarak görevlendirdik, örgütümüzün isminin değiştirilerek Emekçi Gençlik Derneği olmasını öneriyorum, toplum polisi kaldırılmalıdır. Zira toplum polisi Dev-Genç'in oyunlarını bastırıyor, TİP'in bütün işçi sendikalarıyla temasları vardır, işçi eylemlerinde büyük çapta militanlar olarak görev alıyoruz" mealindeki konuşmasında bu yoldaki kastına karine teşkil etmektedir.

Sanık Ali Aslan'ın 15. Aralık. 1972 günlü emniyet ve 21. Aralık. 1972 günlü birbirini tamamen teyid eder mahiyetteki Savcılık ifadesinde Yazar Yılmaz'ın talebi ile İşçi Birliği örgütüne girerek İstinye Kavel fabrikasında çalışan Salih Vural adındaki işçi ile temas kurup bu bölgede faaliyet gösterdiği mealindeki beyanlarının samimi ve doğru olduğu anlaşılmaktadır.

Tutuklara mahkemesinde de suçunu kabul eden bu sanığın duruşmadaki emniyetteki ifadem baskı altında alınmıştır, daha sonra Askeri Savcılığa getirildim, adli mercilerce hiç bir ilişkim olmadığı için arada bana eski ifademın doğru olup-olmadığını sorudular. Bende basımla karşı ederek doğrudur dedim şeklindeki tevli sanığın fakülte talebesi olup, normal kültür ve bilgi seviyesine sahip olması gerekeceği itibarıyla makbul ve kabule sayan görülmemiştir.

Yine 14/ Aralık/ 1972 tarihli emniyet ve 21. Aralık. 1972 tarihli Askeri Savcılık ifadesinde, örgüte girdiğini açık ve seçik olarak anlatan ve bu yolda Kağıthane bölgesinde faaliyet göstereceği sebebiyle buradaki Aydın Diyarbakırlı ile temas kurduğunu söyleyen sanık Mustafa Zehir'in duruşmadaki inkarı samimi görülmemiştir.

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

Nitekim 23/12/972 tarihli tutuklama mahkemesindeki sorgusunda, Savcıya verdiği ifade doğrudur, ancak ev doktoru adlı broşürde neler yazılı olduğunu hatırlamıyorum, Savcılık ifadesinde bu kısım hatırlıyorum şeklinde geçmiştir, bu husus hariç diğerleri tamamen doğrudur şeklinde beyanda bulunarak en ince noktaları düzeltme gayretini gösteren ve yine duruşmadaki sorgusunda da Hilmi Tasdemir'in evine iki defa gittiğini beyan eden sanığın bu inkarının samimiyetten uzak bulunduğu açıkça tebeyyün etmiştir.

Sanık Esat Yarar 25. Aralık 1972 günlü emniyet ve 3. Ocak 1973 günlü Savcılık ifadesinde, Yasar Yılmaz'ın teklifi ile örgüte girdiğini, aynı gün akşam Hilmi Tasdemir'in evinde toplandıklarını, Yasar'dan ev doktoru başlıklı broşürü Ankara'da dağıtmak için aldığını söylemiş, sanığın bu ifadesinin samimi olduğuna aşağıdaki sebepler muvacehesinde kanaat getirilmiştir.

Esat Yarar'ın Ankara'daki evinde, sabotaj sanıklarından olup, başka bir eylem suçundan yatmakta bulunduğu Adana Cezaevinden çıkan Ergun Saraç'ın misafir ederek ona devrimcilerle dağıtılmak üzere para verdiği kendisinin duruşmadaki ifadesiyle sabit olmakla bu hareketi son anarşik eylemlere karıştığına katine teklif etmiş; keza Askeri Savcılıktaki son 10 ay içinde bilhassa evlendikten sonra bu telerden kendimi çektim, son faaliyetim olan İtici Birliği adındaki illegal örgüte girmekle ve ev doktoru adlı broşürü almakla yanlış iş yaptığımı anlıyorum şeklindeki beyanı da ayrıca cabıdır dikkat görülmüştür. Bunun haricinde samimi olarak kabul edilen Yasar Yılmaz'ın ifadesinde başka sebep Esat Yarar'a atfî cürmü de bulunmuş olabileceği de mesnetsiz kalmıştır.

Ayrıca Salih Vural'ın emniyet ve Savcılık ifadesinde, Yasar Yılmaz'ın teklifi ile işçi birliği örgütü için faaliyette bulunduğu Mustafa Zehir ve Ali Aslan'ın kendisiyle temas kurduğu ve örgüte istenilen aidatı temin için işçilerden 5-10-1'ara arasında para istediği, keza diğer sanıklar tarafından kendisine verilen ev doktoru vesair broşürleri dağıttığı zımnındaki beyanı ile bu beyanı teyid eden şahit Selami Canipek ve Amil Özcan'ın yeminli ifadeleri muvacehesinde de sanık ikrarlarının doğru olduğu anlaşılmış, diğer şahit Ali Yılmaz, Mustafa İbrahim Vadayıfçı ve Aydın Diyarbakırlı'nın ifadeleri de ikrarların doğruluğuna yeterli kadar ışık tutmuştur.

Hernekadar duruşmada şahit olarak dinlenen Salih Vural'ın eski ifadelerinden rücu ettiği görülmüş ise de, 3 nolu mahkemede rüyet edilen İtici Vesimi davası sanıklarından olan bu şahsın kendisini suçdan beri kılmak maksadı ile eski ifadelerinden dönmesi normal karşılanmıştır. Ayrıca kendisinin tahliyesiz zımnında Askeri cezaevinde bulunduğu sırada Askeri Savcılığa hitaben yazmış

Esas No. : 974/4

Karar No.: 974/4

olduğu el yazısına havâ dilekçesi de hazırlık ifadesinin doğruluğunu tamamen teyid eder mahiyette görülmüştür.

Bütün bunların haricinde:-

1- Halîç Tersanesinde işçi olup, Tersane İş Sendikası Başkanı olan Hâlmî Tasdemir'le,-Teknik Üniversite talebesi olan Yasar Yılmaz'ın aralarındaki samimiyet ve arkadaşlık ve bu arada Yasar'ın zaman zaman sendika merkezine gitmesi, sendika faaliyetlerine yardım etmesi, bu arada tektir makinasını dahil temin ederek sendikaya getirmiş olması,

2- Teknik Üniversite mezunu olup, Ankara Deprem Araştırma Kurulunda görevli bulunan Esat Karar'ın eski arkadaşı olan Yasar Yılmaz tarafından Hâlmî Tasdemir'e tanıştırılması ve yine fakülte talebesi Mustafa Zehir'in yine Yasar Yılmaz tarafından Hâlmî Tasdemir'e tanıştırılmış olması;

3- Adı geçen bu 3 şahsın duruşmadaki sorgularında da açıkça bahsettikleri üzere zaman zaman Hâlmî Tasdemir'in Fikirtepe semtindeki evinde toplanarak siyasi açıdan konuşmalar yapmış olmaları;

4- Esat Karar'ın keza hiç bir bağlantısı olmadığı halde Tersane İş Sendika merkezine giderek mühendislik tahsili yapmasına rağmen kendi ifadesine göre burada işçilere ekonomi politik açıdan dersler vermiş olması;

Halleri sanıkların aralarında illegal örgüt kurdukları hususunda mahkemeye tam bir kanaat getirmiştir. Esasen T.C.V.nun 141 nci maddesinde bahsolunan gizli ve gayri kanunî cemiyetler olduğuna göre bu suça ait delillerin de açık ve aşkar olamayacağı tabiidir. Fihakika T.C.V.nun 141-nci maddesindeki cemiyet teriminin, Cemiyetler Kanunu hükümlerine uygun olarak teşekkül etmiş meşru cemiyetlerle bir ilgisi yoktur. Çünkü kanuna aykırı olan ve bizzatı suç teşkil eden bir cemiyetin esasen Cemiyetler Kanununa göre teşkilî bahis mevzuu olamaz. Bu maddedeki cemiyet teriminin hukukî manada anlamak icap etmektedir. Bu itibarla birden ziyade kişilerin aynı maksat ve gaye etrafında birleşmesi, bir araya gelerek basit dahil olsa bir teşkilat kurmaları keyfiyet maddedeki cemiyet unsurunun tahakkuku için kafi bulunmaktadır.

Maddedeki cemiyet kurmak tabirinden böyle bir cemiyet ihtis etmek, yaratmak ve meydana getirmeyi anlamak lazım gelir. Tesis edenler de cemiyetin mütesebbisi olanlardır. Maddede bahsedilen bir tehlike suçu olduğuna göre bu yolda kasdı bulunan kişilerin nüveler, hücreler, cemiyetler teşkilî için memleket dahilinde dolasıp münasebetler tesis etmeleriyle suçun sübutunun kabulü zarurî bulunmaktadır. Cemiyete girmek mefhumundan da bu amaçla daha önce kurulmuş bulunan bir cemiyete sonradan itihak etmeyi

Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

anlamak lazım gelmektedir.

İşçi Birliği adlı illegal örgüt gayesinin işçileri bir safta toplayarak kuvvetli bir işçi tabanı meydana getirmek ve ileride gerçekleştirecek işçi-köylü iktidarı için çekirdek kadro kırmak ve bu amaçla işçilere devrimci bilinç asılmak olup, bu hal T.C.V.nun 141/1 nci maddesinde yazılı olan sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkürünü tesis etmeye matuf hareket olarak kabul ve müşahade olunmuştur. Ev Doktoru, Mili Tana Notlar isimli broşürlerin bastırılıp dağıtılması da bu hususu teyid eden maddi vaka olarak görülmüştür.

Ayrıca sanıkların ikrarlarından Salih Vural'ın ifadesiyle Amil Özcan ve Selami Can'ın yeminli şahadetinden anlaşılıp istihraç edildiği veçhile Hilmi Tademir, Mustafa Zehir ve Yaşar Yılmaz'ın aralarında cüz'ide olsa örgüt için para toplamış olmaları keza Salih Vural vasıtasıyla işçilerden de 5-10 lira arasında aylık aidat talep etmeleri illegal cemiyet'in T.C.V.nun 141 nci maddede açısından kurulduğuna ve daha yakın bir ihtimal ile böyle bir cemiyet kurmaya tevessül edildiğine başka bir delil teşkil etmektedir. Burada verilen, toplanan veya toplanacak olan paranın miktarı mühim olmayıp, suç teşkil bakımından bu yolda tasarrufta bulunulması esas kabul edilmektedir. Vaidik legal cemiyetlerde de Cemiyetler Kanununa göre senelik aidatın 120 liryayı geçemeyeceği öngörülmüştür.

Yukarıda açıklanmasına çalışılan nedenlerle sanıklara müstet suçlar sabit görülmüş olup gerek sanık ve gerek sanık vekillerinin genel olarak temas ettikleri:

Hazırlıktaki ikrarların delil olamayacağı, ancak Hakim huzurundaki ikrarların geçerli olabileceği;

Esasen hazırlık ikrarlarının baskı altında alınmış olduğu (bu hususa ayrıca değinildiğinde; ceza davalarının hukuk davalarından ayrı yönünden bir tanesinin de sekile bağlı olmasıdır. Binaana leyh-ceza davalarında Hakime kanaat vermesi açısından bazı ahvalde her şey delil olabileceği veya olamayacaktır. Sayet ifadeler baskı altında alınmış olsa da bu ifadelerdeki ikrarların samimi bulunduğuna mahkemece kanaat getirilmiş ise bu ikrarların kabulü gerekli ve lazımdır. Esasen Askeri Yargıtay 4. Ceza Dairesinin 973/241 Esas, 973/264 karar sayılı 11/12/973-günlü "Hernekadar cebir ve şiddet hukuk dışı bir davranışta ise ikrarın geçersizliği konusunda hukukta bir kural yada prensip mevcut olmadığına göre sanıkların duruşmadaki beyanlarında, polis ve Savcılık ifadelerinin tazyik altında alındığı iddialarının hukuken suçsuzlukları için yeterli sayılamayacağı" yolundaki iktihadıda bu görüşümüzü teyid eder mahiyette bulunmaktadır.) Esasen ifadeler alınırken sanıklara baskı yapılması hususu T.C.V.nun 243 ncu maddesinde ifadesini bulan başka bir konudur.

Esas No. : 974/4
Karar No. : 974/4

Ev Doktoru ve Milîtana Notlar isimli broçürlerin İsci Birliği sanıkları tarafından hazırlanmayıp fakat TIKKO ve SAFAY davası sanıkları tarafından hazırlanmış oldukları; (Tevsi tahkikat sırasında şahit olarak dinlenen TIKKO davası sanıklarından Aslan Kiliç, talimatla ifadeleri alınan SAFAY davası sanıklarından Doğu Perinçer, Ferit İlsever, Nuri Türkees, Rıza Cenabi Nurhat ve Aydoğan Büyüközden hernekadar ifadelerinde ezcümle; adı geçen broçürlerin kendi örgütleri tarafından bastırıldığı veya bastırılması olabileceği yolunda şahadette bulunmuşlar ise de; örgütün faaliyeti meyhanında bulunan ve müderecatı itibarıyla illegal örgütün varlığını açıkça ortaya koyan bu gibi bildirimlerin suçun tekevvünü zımında bizzat sanıklar tarafından basılıp hazırlanması asıl olmayıp sanıkların bunları dağıtmak ve çoğaltmak suretiyle faaliyet göstermiş olmaları da fiilin maddi yönü olarak kabul olunmuştur.)

Yolundaki savunmalar mahkemece kabule meyan görülmüştür.
H Ü K Ü M :

SABOTAJ DAVASINDA: T.C. Anayasasının tamamını veya bir kısmını tebdil veya tağyir veya ilgaya cebren tecebbüs etmek suretiyle T.C.K.nun 146/1 nci maddesini ihlal suçundan sanıklar Hilmi Taçdemir, Zeki Ordu, Hamit Kahya, Mustafa Erdemir, Hasan Sabri Kısar, Levent Yılmaz, Mehmet Yasar Yılmaz, Ali Ekber Karagöz, Osman Kiper, Yücel Yaran, Avni Deniz, Kemal İren, Ahmet Ergun Cavuldak, Mahmut Merih Kavukçuoğlu, Nuri Yazıcı, Abduvahap Mutlugün ve Ergun Saraç'ın;

T.C. Anayasasının tamamını veya bir kısmını tebdil veya tağyir veya ilgana cebren tecebbüste bulunmaya ferasitirak etmek suretiyle T.C.K.nun 146/3 ncu maddesini ihlal suçundan sanık Feyzullah Bıgali, Cevat Zamanoğlu ve İrfan Mete'nin;

Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadi veya sosyal nizarlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyete girmek suretiyle T.C.K.nun 141/5 nci maddesini ihlal suçundan sanık Mehmet Altun ve Hüseyin Esat Yarar'ın **BERAATLERİNE;**

İddianamede hazine zararı olarak tazmin talep olunan ceman 161.307.013 TL.lık hazine zararının mahfuz tutulmasına;

Dosyada mevcut yasaklanmasına karar verilen kitap vesaire nesriyatın T.C.K.nun 36 nci maddesi uyarınca **MÜSADERESİNE;**

İSCI BİRLİĞİ - DAVASINDA: Sanık Yasar Yılmaz; Hilmi Taçdemir ve Mustafa Zehir'in kendilerine müsnet sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadi ve

Esas No. : 974/4
 Karar No.: 974/4

sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyet-
 ler her ne suret ve nam altında olursa olsun kurmaya tevessül et-
 mek veya kurmak veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve
 idare etmek veya bu hususlarda yol göstermek suçlarıyla diğer sa-
 nıklar Ali Aslan ve Esat Yazar'ın da bu cemiyete girmek fiilleri
 sabit görülmele;

1- Sanık Yazar Yılmaz'ın eylemine uyan T.C.K.nun 141/1 ncı
 maddesi uyarınca SEKİZ YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE MAHKUMİYETİNE,
 T.C.K.nun 173/3 ncü fıkrası gereğince İKİ YIL SEKİZ AY MÜDDETLERİ
 KONYA'DA İKAMETLE-GENEL GÖZETİM ALTINDA BULUNDURULMASINA, T.C.K.
 nun 31 ncı maddesi uyarınca ceza müddeti ve nev'i göz önüne alına-
 rak AMME HİZMETLERİNDEN SÜREVLİ OLARAK YASAVLANMASINA, aynı Kanu-
 nun 33 ncü maddesi uyarınca ceza müddeti kadar KANUNİ MAHCURİYET
 ALTINDA BULUNDURULMASINA ve emvalinin idaresinde Medeni Kanunun
 mahçurlar hakkındaki hükümlerinin tatbikine;

2- Sanık Hilmi Tasdemir'in eylemine uyan T.C.K.nun 141/1
 ncı maddesi uyarınca SEKİZ YIL AĞIR HAPİS CEZASI İLE MAHKUMİYETİ-
 NE, aynı Kanunun 173/3 ncü fıkrası gereğince İKİ YIL SEKİZ AY
 MÜDDETLERİ İSPARTA'DA İKAMETLE GENEL GÖZETİM ALTINDA BULUNDURULMA-
 SINA, T.C.K.nun 31 ncı maddesi uyarınca AMME HİZMETLERİNDEN-SÜREVLİ
 OLARAK YASAVLANMASINA, aynı Kanunun 33 ncü maddesi gereğince
 ceza müddeti kadar KANUNİ MAHCURİYET-ALTINDA BULUNDURULMASINA,
 ve emvalinin idaresinde Medeni Kanunun mahçurlar hakkındaki hüküm-
 lerinin tatbikine;

3- Sanık Mustafa Zehir'in eylemine uyan T.C.K.nun 141/1
 ncı maddesi uyarınca sekiz-yıl müddetle ağır hapis cezası ile tec-
 ziyesine, ancak duruşmadaki hal ve tavrı lehine takdir tağfir
 sebebi kabul edilip T.C.K.nun 59 ncü maddesi uyarınca cezasının
 1/6 sı tenzil olunarak neticeten ALTI YIL SEKİZ AY MÜDDETLERİ MAH-
 KUMİYETİNE, aynı Kanunun 173/3 ncü fıkrası uyarınca İKİ YIL ÜÇ AY
 SÜREYLE-AFYON'DA İKAMETLE-GENEL GÖZETİM ALTINDA BULUNDURULMASINA,
 T.C.K.nun 31 ncı maddesi uyarınca AMME HİZMETLERİNDEN-SÜREVLİ OLA-
 RAK YASAVLANMASINA, aynı Kanunun 33 ncü maddesi gereğince ceza
 müddeti kadar KANUNİ MAHCURİYET ALTINDA BULUNDURULMASINA ve emva-
 linin idaresinde Medeni Kanunun mahçurlar hakkındaki hükümlerinin
 tatbikine;

4- Sanık Ali Aslan'ın suçunun T.C.K.nun 141/1 ncı maddesi
 olmayıp fakat 141/5 ncı maddesini ihlal etmek olduğu kabul edil-
 rek hareketine uyan T.C.K.nun 141 ncı maddesinin 5 ncı fıkrası
 uyarınca bes-yıl ağır hapis cezası ile tecziyesine; ancak duruşma-
 daki hal ve tavrı lehine takdir tağfir sebebi kabul olunup cezası
 T.C.K.nun 59 ncü maddesine tevfi kan 1/6 nisbetinde indirilerek

Esas No. : 974/4
Karar No.: 974/4

neticeten DÖRT-YIL İKİ AY SÜREYLE AĞIR HAPİS CEZASI İLE MAHKUMİYETİNE, aynı Kanunun 173/3 nci fıkrası uyarınca BİR YIL BES AY MÜDDETLE KASTAMONU'DA İKAMETLE GENEL GÖZETİM ALTINDA BULUNDURULMASINA, T.C.V.nun 31 nci maddesi uyarınca ceza müddeti kadar AMME HİZMETLERİNDEN YASAKLANMASINA,

5- Sanık Esat Yarar'ın hareketine uyan T.C.V.nun 141/5 nci maddesi uyarınca BES yıl ağır hapis cezası ile tecziyesine, ancak duruşmadaki iyî hal ve tavrı lehine takdirî ta'fîf sebebi kabul olunup T.C.V.nun 59 ncu maddesine tevfi'kan cezası 1/6 nisbetinde indirilerek neticeten DÖRT YIL İKİ AY AĞIR HAPİS CEZASI İLE MAHKUMİYETİNE, aynı kanunun 173/3 ncu fıkrası uyarınca BİR YIL BES AY SÜREYLE MALATYA'DA İKAMETLE GENEL GÖZETİM ALTINDA BULUNDURULMASINA, T.C.V.nun 31 nci maddesi uyarınca ceza müddeti kadar AMME HİZMETLERİNDEN YASAKLANMASINA,

Sanık Hilmi Taşdemir 31/7/1972 günü gözaltına alınıp 16/8/1972 günü tutuklanmış olmakla,
Sanık Yasar Yılmaz 24/8/1972 günü gözaltına alınıp 18/9/1972 günü tutuklanmış olmakla,

Sanık Mustafa Zehir ve Ali Aslan 30/11/1972 günü gözaltına alınıp 23/12/1972 günü tutuklanmakla,

Sanık Esat Yarar'da 6/12/1972 günü gözaltına alınıp 3/1/1973 tarihinde tutuklanmış olmakla sanıkların gözaltında ve tutuklulukta geçen günlerin T.C.V.nun 40 nci maddesi uyarınca mahkumî yetlerinden mahsubu ile tutukluluk hallerinin devamına-temyiz yolu açık olmak üzere oybirliği ile karar verilerek, verilen karar Savcı Hakim Dz.Bnb.Ülgen Sözer, zabıтта Selahattin Güzeycan hazır oldukları halde, sanıklardan Hilmi Taşdemir, Yasar Yılmaz, Mustafa Zehir, Ali Aslan, Esat Yarar, Feyzullah Bigalı, Cevat Zamanoğlu, İrfan Mete, Kemal İren'in, müdahil vekili avukat Evren Güney ile sanık vekilleri avukat Necla Fertan, İsmail Hakkı Altan, Ziya Nur Erün, Müsir Kaya Canpolat, Birsun Balcıkardesler ve Barbaros Hayrettin Gonen'in yüzlerine karşı, diğer sanıkların giyabında alenen teftiş kılınıp kanun yolları açıklandı. 29/1/1974

BASKAN
Top.Kd.Alb.
İhsan HEPCOSKUN
(943-11)

ÜYE
Hakim Kd.Bnb.
Metin DEMİRKAYA
(956-7)

ÜYE
Hakim Kd.Ütgm.
Adnan ALTIN
(966-4)

Aslı Gâbidir
Metin DEMİRKAYA
Hakim Kd.Bnb.

(Handwritten signature)